PENTRU O AUTONOMIE LOCALĂ ŞI DESCENTRALIZARE REALĂ!

VOCEA AUTORITĂȚILOR LOCALE

www.calm.md
www.facebook.com/calm.md
e-mail: info@calm.md

BULETINUL INFORMATIV AL CONGRESULUI AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA nr. 7 (76), 2020

AUTORITĂȚILE CENTRALE AU PUS PLAFONUL PESTE AUTONOMIA PRIMARILOR!

DEMOCRAȚIA LOCALĂ SE SUFOCĂ DIN CAUZA DECIZIILOR OARBE!!!

Politica fiscală pentru anul 2021 trece cu buldozerul peste autonomia locală și atentează din nou asupra puținei democrații locale din Republica Moldova, iar Ministerul Finanțelor calcă în picioare autonomia locală și taie din veniturile bugetelor locale! Daca nu vor fi auzite, APL sunt gata să iasă la protest!

EDILII LOCALI, DECIȘI SĂ-ȘI CEARĂ DREPTURILE ÎN STRADĂ: NOUA TENTATIVĂ DE PLAFONARE A TAXELOR LOCALE ÎNCALCĂ FLAGRANT PREVEDERILE AUTONOMIEI LOCALE, ALE CONSTITUȚIEI, DAR ȘI ANGAJAMENTELE ASUMATE FAȚĂ DE CONSILIUL EUROPEI!

ÎN POFIDA AVERTISMENTELOR CALM, SUB PRESIUNEA UNOR GRUPURI DE INTERESE, MINISTERUL FINANȚELOR A DECIS ARBITRAR ȘI NEÎNTEMEIAT SĂ PLAFONEZE TAXELE LOCALE ȘI SĂ LIMITEZE AUTONOMIA LOCALĂ!

„CEEA CE SE PROPUNE ACUM ESTE UN SALT ÎNAPOI! AVEM IMPRESIA CĂ MINISTERUL FINANȚELOR ALEGE CEA MAI SIMPLĂ CALE ȘI CĂ ÎN ACEST CAZ CINEVA ARE ANUMITE INTERESE!"

Prezentarea propunerilor pregătite pentru politica fiscală din anul 2021 de către Secretarul de Stat Dorel Noroc în cadrul unei întrevederi cu reprezentanții Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) a stârnit mai multe îngrijorări legate de o eventuală micșorare a veniturilor autorităților publice locale.

Deoarece în cazul taxei rutiere Ministerul Finanțelor intenționează să schimbe mecanismul de încasări la buget, directorul executiv al CALM Viorel Furdui a amintit că potrivit legislației în vigoare, întreținerea și reparația drumurilor locale este o competență proprie a APL și este nevoie de o sursă de venit foarte clară pentru a o acoperi. „Pentru acest subiect este nevoie de o discuție separată, cu participarea tuturor actorilor interesați. Acum câțiva ani, când s-a decis finanțarea directă a drumurilor, au apărut premisele de a acoperi măcar în proporții minimale aceste goluri din bugetele locale. Distribuirea celor 50% din Fondul Rutier servesc această garanție, iar modificările propuse de Ministerul Finanțelor schimbă tot acest concept și principala problemă va fi de a garanta că sumele respective vor ajunge în bugetele locale și vor fi distribuite în mod obiectiv, așa cum s-a întâmplat în ultimii ani." Potrivit lui Viorel Furdui schimbarea acestui mecanism va însemna o centralizare mai mare. „Temerea noastră este că bugetele locale nu vor primi sumele respective dacă la acest capitol nu vor exista niște reglementări foarte clare", a punctat directorul executiv al CALM.

Făcând trimitere la intenția Ministerului Finanțelor de a anula unele taxe locale (cea de amplasare a publicității, pentru parcaj, etc), explicația autorităților centrale fiind că aceste taxe aduc venituri foarte mici (circa 3 milioane de lei pentru toate comunitățile locale), Viorel Furdui a afirmat că aceste modificări pot afecta bugetele unor localități care au venituri din aceste taxe. Directorul executiv al CALM a scos în evidență faptul că în cazul în care vor fi operate asemenea modificări, Legea prevede ca veniturile ratate să fie compensate din bugetul de stat.

Analizând o altă inițiativă a Ministerului Finanțelor, cea de anulare a facilității fiscale de 15% care se aplică în prezent atunci când impozitului pe bunurile imobiliare se achită până la 30 iunie, directorul executiv al CALM a opinat că în cazul taxelor și impozitelor locale și scutirile ar trebui să fie stabilite la nivel local. „Astfel autoritățile publice locale ar avea o politică fiscală proprie, lucru despre care vorbim de mai mulți ani".

Continuare în pag. 2

AUTONOMIA LOCALĂ ȘI INTERESUL PUBLIC SUNT DIN NOU ÎN PERICOL!

DECLARAȚIA CALM CU PRIVIRE LA INTENȚIA GUVERNULUI DE A PLAFONA TAXELE LOCALE ȘI ALTE MĂSURI CARE ATENTEAZĂ LA AUTONOMIA LOCALĂ!

CALM a discutat problema în cauză în cadrul ședinței Consiliului de administrare din 12.10.2020, cu participarea majorității covârșitoare a membrilor și constată cu o profundă îngrijorare că poziția Ministerului Finanțelor este total neîntemeiată, ilegală, disproporțională, selectivă, manipulatoare și chiar provocatoare. Ceea ce nu face față unei instituții publice de stat care trebuie să acționeze în limitele legii, prudent, responsabil, în interes public general și în baza unor analize serioase și de sistem.

În special, CALM declară următoarele:

1. **Dezaprobăm și respingem cu fermitate această tentativă repetată a unor cercuri obscure susținute de unii funcționari din cadrul Ministerului Finanțelor, de a plafona/anula taxele locale, ca fiind o acțiune provocatoare, contrară Constituției și angajamentelor internaționale în domeniul autonomiei locale, precum și care afectează enorm imaginea guvernării.** Regretăm că în loc de măsuri de consolidare a autonomiei locale și descentralizării, promise, deja a doua oară, pe parcursul doar a acestui an, Ministerul Finanțelor și Guvernul, sunt implicate, într-un joc periculos, ilegal și anticonstituțional, cu elemente evidente de coruptibilitate/trafic de influență și care prejudiciază enorm interesul public general, angajamentele internaționale, colectivitățile locale și relația dintre Guvern și APL.

2. **Suntem profund indignați de aroganța, lipsa de respect și aluziile/învinuirile absolut nefondate în adresa APL în acte de corupție, din partea unor reprezentanți ai Ministerului Finanțelor în cadrul unor emisiuni TV.** Amintim respectivelor demnitari de stat că cele mai mari probleme din acest stat din ultimii ani sunt cauzate anume din cauza incompetenței și acțiunilor/inacțiunilor instituțiilor de la nivel central. NICIDECUM NU DIN CAUZA APL! Că furtul miliardului, laundromatul, arestările și presiunea judiciară din partea organelor de control asupra mediului de afaceri și APL, lipsa unei justiției credibile, sunt

o realitate tristă care se datorează, funcționarilor/instituțiilor centrale, inclusiv reprezentanților Ministerului Finanțelor care au făcut parte din diferite structuri de monitorizare și au participat la luarea deciziilor abuzive, acoperirea furturilor/privatizărilor ilicite, etc.

3. **Constatăm cu o profundă îngrijorare că Ministerul Finanțelor vine cu măsuri de politică fiscală, FĂRĂ a avea o abordare complexă și FĂRĂ a avea, cel puțin, o analiză minimă necesară a impactului acestor măsuri. Fapt recunoscut de către reprezentantul Ministerului Finanțelor în cadrul unei emisiuni TV.** În special, s-a recunoscut că la moment nu există o viziune clară asupra plafoanelor care vor fi stabilite și impactului lor asupra bugetelor locale. NU există o claritate/evaluare NICI în privința prejudiciului cauzat prin anularea unor taxe locale; NU există o claritate în privința mecanismului de finanțare a drumurilor locale/comunale în caz de anulare a taxei rutiere, etc. Ce fel de document de politică poate fi acesta, dacă nu conține analiza de impact și restul elementelor obligatorii pentru o politică publică, conform legii. Mai degrabă seamănă a o aventură, amatorism și provocare crasă, decât o politică publică. Iar pentru a vedea efectul unor astfel de ”politici” și abordări, este suficient de a analiza situația impozitului pe terenuri care a fost plafonat în așa mod că din anul 1999 și până în prezent (peste 20 de ani) nu a fost ajustat. Bugetele locale fiind lipsite de resurse, iar cetățenii și mediul de afaceri, fiind lipsiți de servicii publice și condiții necesare pentru viață/activitate normală.

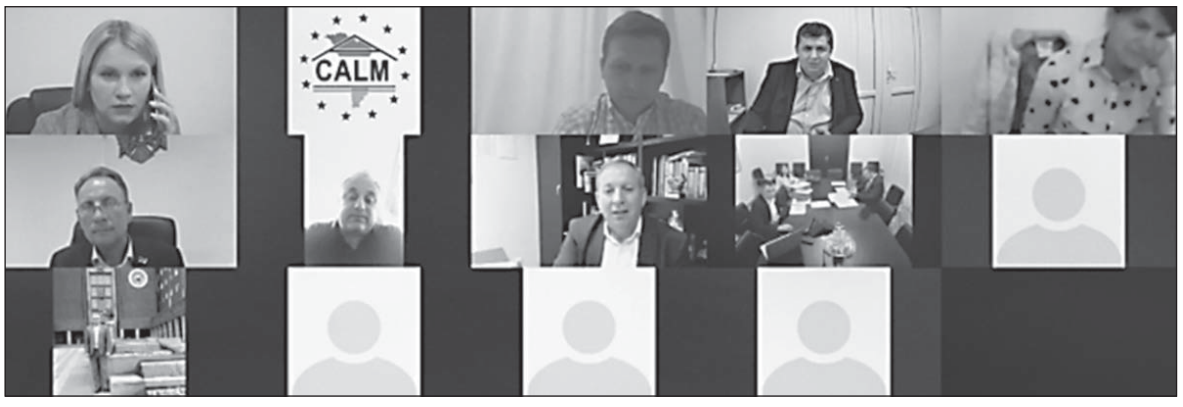
4. **Taxele locale, în realitate, NU reprezintă o problemă pentru mediul de afaceri din Republica Moldova, care se confruntă cu totul alte probleme fundamentale și de sistem.** Aducem la cunoștință tuturor că sondajul realizat de Camera de Comerț Americană în Moldova, cu sportul metodologic a PwC, în perioada 30 martie – 6 aprilie curent, pe un eșantion de 315 companii, la capitolul ce vizează propunerile fiscale, în vederea depășirii crizei economice generate de situația epidemiologică, nu conține nicio propunere în vederea plafonării taxelor locale, ci doar a propunerii venite din partea unui respondent de scutire de la impozite și taxe locale. Ceilalți, 191 de respondenți au înaintat propuneri în special vizând taxele și impozitele de stat care chiar și așa, regretabil, nu și-au găsit nicio reflectare în proiectul politicii fiscale elaborate de minister. Deci, în loc ca Ministerul Finanțelor să vină cu politici fiscale cu adevărat în susținerea mediul de afaceri, ei au hotărât să mimeze, să trișeze

AUTORITĂȚILE CENTRALE AU PUS PLAFONUL PESTE AUTONOMIA PRIMARILOR!

DEMOCRAȚIA LOCALĂ SE SUFOCĂ DIN CAUZA DECIZIILOR OARBE!!!

Sfârșit. Început în pag. 1

Cele mai multe dezbateri au fost la inițiativa de plafonare a taxelor locale. „Avem impresia că Ministerul Finanțelor alege cea mai simplă cale și că în acest caz cineva are anumite interese. Se insistă foarte mult asupra acestei plafonări, aceasta este deja a patra încercare, deși până în prezent nu avem un studiu relevant al problemei, în care să fie justificată această inițiativă, să fie prezentate cazuri concrete, motivele, ce fel de categorii de agenți economici au de suferit, etc. În baza unui asemenea studiu am putea să intervenim sistemic.” Directorul executiv al CALM a amintit că potrivit Constituției, treaba Ministerului este de a ajuta administrația locală prin elaborarea unor criterii exacte, a unor regulamente-tip de stabilire a taxelor locale, lucru care nu se întâmplă de mai mulți ani. „Avem 898 de primării, toate diferite după numărul de populație, mărimea bugetelor, dezvoltarea economică, relația APL-comunitate, cum vă închipuiți să stabiliți niște plafoane valabile pentru toate primăriile”, a întrebat Viorel Furdui. Directorul executiv al CALM a admis că unii primari ar putea accepta această plafonare, doar că în condițiile când ar avea alte resurse și ar exista un sistem financiar mai echilibrat.

Viorel Furdui a fost de părere că astfel primarii sunt învinuiți indirect de blocarea activității economice a mediului de afaceri, ceea ce nu este adevărat. „Poate sunt unele cazuri, dar ele sunt singulare și acestea trebuie analizate. Chiar și așa, plafonarea taxelor nu este soluția necesară. Dimpotrivă, această inițiativă va crea niște conflicte mai mari.”

Directorul executiv al CALM a constatat că Republica Moldova a avansat la unele capitole, inclusiv prin faptul că taxele locale nu sunt plafonate. „Ceea ce se propune acum este un salt înapoi”, a constatat expertul.

Viorel Furdui a propus inițierea unor discuții constructive cu reprezentanții mediului de afaceri, pentru că și antreprenorii sunt este interesați ca localitățile să se dezvolte, să aibă venituri suficiente, să aibă infrastructură corespunzătoare, etc.

În altă ordine de idei, directorul executiv al CALM a atras atenția asupra faptului că nu există nicio conexiune a politicii bugetar-fiscale cu angajamentele Republicii Moldova asumate față de partenerii externi, în special față de Consiliul Europei. „Sistemul de salarizare în APL rămâne destul de rigid. CALM a venit cu un șir de propuneri care nu afectează nici bugetul de stat, nici stabilitatea financiară, etc. Trebuie să dăm posibilitatea APL să soluționeze problemele pe intern. Noi pierdem specialiștii din APL și nu putem atrage buni profesioniști deoarece sistemul de salarizare este excesiv de centralizat.” Viorel Furdui a menționat că primăriile care au o anumită posibilitate financiară sunt puse pe același cântar cu primăriile care nu prea au venituri. „Ar trebui să dezlegăm mâinile APL la acest capitol, deoarece în scurt timp nu vom avea cu cine lucra”, a conchis expertul.

și să acționeze doar în interesul unor agenți economici mari, influenți, monopoliști. În detrimentul interesului public/cetățeanului, APL/ bugetelor locale și a majorității mediului de afaceri, în special cel mic și mijlociu.

5. **Suntem uimiți de "Magnitudinea" sau "Seriozitatea" abordărilor la care știe autoritatea de resort să promoveze politicile fiscale într-o perioadă de criză economică și sanitară fără precedent!** Suma încasărilor planificate din aplicarea taxelor locale reprezintă doar 1,4% din totalul veniturilor din taxe și impozite planificate pentru anul în curs în bugetul de stat și bugetele locale. Or, chiar și așa, aproximativ jumătate din această sumă revine mun. Chișinău și Bălți. Această situație indică mai mult asupra intenției de promovare a unor interese pecuniare înguste și nu a unei politici fiscale autentice, îndreptate spre susținerea mediului de afaceri. Cât de serioase sunt abordările Guvernului și cât de afectat este mediul de afaceri, dacă taxele locale constituie doar 1,4 % din toate veniturile bugetare? Iar dacă mai excludem mun. Chișinău și Bălți, ajungem la o cifră derizorie de 0,4%, care nicidecum nu poate constitui o problemă și influența mediul de afaceri. Oare interesele cui, în acest caz, promovează Ministerul Finanțelor prin plafonarea taxelor locale și anularea altora? Cazinouri, Jocuri de NOROC? PECO? Angrosiști? Sau toate aceste categorii împreună?

6. **Argumentul Ministerului Finanțelor și grupurilor de interese care stau în spatele său precum că APL fac presiuni asupra mediului de afacere este unul fals, scos din context și contrar realităților existente.** În realitate, anume autoritățile locale sunt cele mai interesate să atragă cât mai multe investiții în localitățile sale, să creeze locuri de muncă și să mențină relații corecte cu agenții economici. Astfel încât să-i intereseze să activeze în localitate, precum și să le sporească gradul de implicare în viața societății, mai ales că la aprobarea cotelor impozitelor și taxelor locale APL organizează consultări, audieri publice și alte întruniri cu actorii respectivi. În același timp, anume inițiativa plafonării taxelor locale ar crea inechitate și imprevizibilitate pentru mediul de afaceri la nivel local. Deoarece ar egala contribuțiile atât pentru agenții economici mari cât și pentru cei mici și mijlocii. Deci, la nivel local, există un echilibru și suficiente instrumente de echilibrare/eliminare a potențialilor acte de abuz. Iar cazurile excepționale și izolate confirmă regula și urmează a fi examinate în mod separat. Prin urmare, orice aluzie asupra faptului că APL fac presiuni asupra mediului de afaceri sunt neîntemeiate, lipsite de substanță și vorbesc despre faptul că autorii acestor afirmații greșite nu cunosc modul de organizare și funcționare a APL, sunt deconectați de realități și/sau acționează cu rea credință.

7. **Stabilirea mărimii taxelor locale este competența exclusiva a APL și Ministerul Finanțelor sau Parlamentul nu este în drept să se amestece în această competență exclusivă a APL. Referitor la argumentul că APL stabilesc taxe nejustificat de mari, este unul neîntemeiat și neargumentat.** În primul rând, majoritatea Consiliilor locale, care sunt organe decizionale, inclusiv în problema taxelor locale, sunt formate, de regulă, cu o participare masivă/majoritară din reprezentanți ai mediului de afaceri local. Totodată, APL aplică taxele reieșind din specificul fiecărei activități, contribuțiile acestora la buget și alte aspecte. Nu pot fi generalizate criteriile pe întreg teritoriul țării, neținând cont de alte particularități, activități rurale sau urbane, cerere și ofertă, zonă industrială sau agricolă și multe, multe alte aspecte. Iar exemplul impozitului funciar, care din anul 1999 rămâne neajustat la realități, este unul elocvent privind impactul/efectul unor astfel de "plafonări" negândite care, ulterior, pe termen scurt și mediu, vor afecta negativ enorm bugetele locale și, în general, dezvoltarea locală.

8. **Nu există niciun argument economic în vederea promovării plafonării taxelor locale. CALM, inclusiv în urma consultării membrilor, comunică faptul că veniturile fiscale ale APL reprezintă 9% din veniturile fiscale ale Bugetului public National.** 2/3 din veniturile fiscale ale APL (68%) sunt reprezentate de defalcările din impozitul pe venit. Încasările din aplicarea taxelor pentru servicii specifice reprezintă un 1% din veniturile fiscale ale BPN. Din totalul taxelor pentru servicii specifice, 48,4% sunt încasate de Primăria Chișinău si alte 7,1% de către primăria Bălți. Încasările din aplicarea acestor taxe pentru restul APL reprezintă doar aproximativ 44,5% din total, sau mai puțin de 0,5% din veniturile fiscale ale Bugetului Public National. Suma încasată la nivel de toate APL în 2019 din taxele locale a constituit 457,1 mln. lei, ceea ce din totalul bugetelor APL de 16723,4 mln. lei constituie 2,7%. Prin urmare, există bănuială rezonabilă că această inițiativă reprezintă un lobby pentru promovarea intereselor economice ale unor agenți economici concreți, de regulă monopoliști, în detrimentul comunităților locale și nicidecum o acțiune de îmbunătățire a condițiilor generale economice la nivel de țară, inclusiv promovarea afacerilor mici și mijlocii la nivel local. Din contra, toate datele indică faptul că cei mai mari perdanți vor fi anume reprezentanții mediului de afaceri mic și mijlociu.

9. **Referințele la experiența internațională și, în special, la cea din Românei este total deplasată, selectivă și ruptă din context Regretăm faptul că Ministerului Finanțelor, în loc să apeleze la practicile internaționale pozitive în domeniul descentralizării și consolidării autonomiei locale, încerca să aducă în evidențe experiențe rupte din context și nu întotdeauna cele mai reușite și bune de preluat.** Astfel, în lipsa de analize și argumente serioase, se încearcă să se apeleze la experiența internațională, fără o analiza profundă și fără a studia atent contextul social, economic și juridic din țările respective. Plus, fără a lua în considerație cadrul constituțional relevant al Republicii Moldova. În special, atragem atenție asupra faptului că în țările UE modul de finanțare a APL și accesul lor la fonduri investiționale/de dezvoltare este total diferit și incomparabil. Spre deosebire de aceste țări, APL din Republica Moldova, au un acces extrem de limitat la fonduri, cele existente sunt extrem de centralizate și politizate, iar APL, de regulă, sunt lăsate singure în fața problemelor privind atragerea de investiții și asigurarea contribuțiilor. Totodată, în cazul României, așa numita "plafonare" în esență poartă un caracter simbolic, deoarece în realitate, APL sunt în drept să mărească valoarea taxelor locale până la 300%, după necesite. Însă și în această situație, colegii din România și alte țări UE, insistă asupra faptului că acest sistem NU este adecvat și corespunzător principiilor autonomiei locale și spiritului Cartei Europene a Autonomiei locale.

10. **Anularea taxei rutiere și includerea ei în accize, generează mai multe riscuri și probleme pentru bugetele locale, la care politica fiscală NU oferă careva răspunsuri clare.** Amintim tuturor că întreținerea drumurilor locale și comunale, reprezintă o competență proprie a APL pentru care Guvernul este obligat să asigure acoperire financiară. În ultimii câțiva ani, la acest capitol au existat progrese semnificative, legate de transformarea taxei pentru drumuri într-o sursă de venit certă și stabilă la bugetele locale, destinată drumurilor. Ceea ce a adus schimbări vizibile și pozitive în comunitățile noastre locale la capitolul calitatea drumurilor. Însă, prin anularea taxei pe drumuri și includerea lui în acciză, are loc o centralizare evidentă și apar o serie de riscuri și probleme, care pot afecta mult capacitatea bugetelor locale de a presta serviciul public respectiv. În special, conform unor experți, taxa rutieră, care intră integral în bugetul local, nu va mai ajunge la administrațiile publice locale. Totodată, un alt risc la care NU există nici un răspuns clar la moment, reprezintă faptul că Fondul Rutier, din care se finanțau drumurile locale/raionale, se va afla în zonă de risc. Deoarece, pentru că taxa rutieră era un venit garantat pentru drumuri, iar acciza, chiar dacă legea spune că este un venit care trebuie să meargă doar în anumită cotă la drumuri. Însă, experiența din ultimii cinci ani arată că Guvernul, lejer, prin Parlament, prin vot, a făcut derogări de la această lege. Și în loc să aloce 60-80% din accize pentru drumuri, a alocat 32-37%. Deci, în ultimii cinci ani de zile, Fondul Rutier a fost prejudiciat cu circa șase miliarde de lei. De asemenea, valoarea accizului la produsele petroliere indicat în politica fiscală pentru 2021 nu conține și valoarea taxei rutiere eliminate (în acest sens nu există, cel puțin, o descriere concludentă). În această situație, care este garanția că APL vor primi finanțarea adecvată pentru drumurile locale/ comunale? Nici la aceasta întrebare, politica fiscal NU vine cu careva viziune sau claritate.

11. **Plafonarea taxelor locale va afecta esențial capacitatea APL de a atrage investiții și a asigura contribuții la proiecte investiționale. Majoritatea proiectelor și finanțărilor accesibile APL pentru atragerea investițiilor în infrastructură în prezent cer o contribuție de la 10% până la 50%.** Iar taxele locale, pentru multe APL, constituiau una din sursele importante de completare și asigurare a contribuției respective. Însă, în lipsa unei viziuni și politici ale statului/Ministerului Finanțelor în problema asigurării cofinanțării respective din partea APL (conform experienței României și altor țări EU), plafonarea taxelor locale reprezintă o lovitură suplimentară asupra capacității și posibilităților APL de a atrage investiții și a soluționa efectiv problemele cetățenilor.

12. **Procesul de elaborare a politicii fiscale a fost unul netransparent, neparticipativ, selectiv și formal. Atragem atenție că CALM/APL, contrar legii, NU au participat nici într-un fel în procesul de elaborare a propunerilor pentru politica fiscală, nefiind consultați în modul corespunzător și în prealabil.** Totodată, consultarea de către Ministerul Finanțelor care este obligatorie, conform legii și Cartei Europene a autonomiei locale, a fost, de fapt, MIMATĂ și FORMALĂ. Unica ședință având loc la somația CALM și doar cu câteva zile înainte de publicarea politicii fiscale, fără a ține cont de poziția CALM. Acest comportament al Ministerului Finanțelor fiind unul descalificant și care a redus enorm credibilitatea sa față de APL.

Prin urmare, CALM cere:

1. Excluderea din politica fiscală a măsurilor de plafonarea și anularea taxelor locale, dar și respectarea deciziei Curții Constituționale din 2014.
2. Oferirea scuzelor publice din partea Ministerului Finanțelor pentru aroganță și învinuirea neîntemeiată a APL în acte de corupție (de către reprezentantul Ministerului Finanțelor în cadrul unei emisiuni TV).
3. Cerem prezentarea mecanismului de finanțare a drumurilor publice locale/comunale și garantarea prin lege a unor volume de finanțare în corespunde cu necesitățile de la nivel local.
4. Cerem includerea, revizuirea și ajustarea titlului VI și VII al Codului Fiscal, în conformitate cu noul sistem de finanțe publice locale centrat pe venituri, precum și includerea unor măsuri concrete și reale de consolidare a bazei fiscale în politica fiscală pentru anul 20121.
5. Cerem restabilirea dialogului instituționalizat, direct, efectiv și permanent între Ministerul Finanțelor și CALM, precum și prin repunerea în funcțiune a grupului de lucru CALM – Ministerului Finanțelor.
6. Cerem intervenția și luarea de poziție din partea Președintelui RM, Prim-ministrului RM, tuturor candidaților la funcția de Președinte al RM și întregii clasei politice, în vederea neadmiterii încălcării principiilor constituționale ale autonomiei locale și apărării reale a drepturilor și intereselor colectivităților locale și APL. În cazul în care vocea APL NU va fi auzită, aducem la cunoștința autorităților și opiniei publice decizia CALM de a folosi toate mijlocele democratice de apărare a autonomiei locale, drepturilor și intereselor colectivităților locale, inclusiv prin acțiuni de protest.

Adoptat și agreat de către Consiliul de Administrare al CALM
12.10.2020

SPERĂM CĂ UNITATEA ȘI DETERMINAREA NOASTRĂ ÎI VOR CONVINGE PE GUVERNANȚI SĂ NU ATENTEZE ASUPRA AUTONOMIEI LOCALE

„Intenția Guvernului de a plafona taxele locale constituie o problemă foarte gravă pentru autoritățile locale și ne îngrijorează foarte mult.” Declarația a fost făcută de președintele CALM Tatiana Badan în cadrul unei întrevederi cu primarii, membri ai Consiliului de Administrare al CALM.

„DIN PĂCATE, TOATE GUVERNELE CALCĂ PE ACEEAȘI GREBLĂ ȘI NOI, CEI DIN APL, NU PUTEM SĂ FACEM MAI NIMIC PENTRU A AVEA SERVICII MAI BUNE, VENITURI ÎN BUGETELE NOASTRE LOCALE ȘI DACĂ NU SUNTEM AUZIȚI VA TREBUI SĂ MILITĂM ÎN CONTINUARE PENTRU A NE REVENDICA ACESTE DREPTURI.”

„Au mai existat asemenea tentative, inclusiv în 2013, atunci când, la fel, se dorea foarte mult să fie plafonate aceste taxe locale.” Tatiana Badan a reiterat că acestea sunt unicele taxe existente la nivel local și chiar dacă nu sunt multe, sunt extrem de importante pentru autonomia locală.

„Considerăm că trebuie să avem o poziție clară și comună, astfel ca prin unitatea noastră să reușim să convingem autoritățile centrale să nu atenteze asupra autonomiei locale.” Președintele CALM a amintit că de ani de zile se vorbește despre necesitatea descentralizării puterii și consolidării autonomiei locale. „Avem și unele rezultate și nu dorim să ne întoarcem de acolo de unde ne-am pornit.”

Tatiana Badan a constatat, cu regret, că Ministerul Finanțelor nu ascultă vocea CALM-ului. „Din păcate, toate guvernele calcă pe aceeași greblă și noi, cei din APL, nu putem să facem mai nimic pentru a avea servicii mai bune, venituri în bugetele noastre locale și dacă nu suntem auziți va trebui să militäm în continuare pentru a ne revendica aceste drepturi.”

Amintim că în proiectul politicii fiscale și vamale pentru anul 2021 Ministerul Finanțelor a inclus plafonarea, dar și excluderea mai multor taxe locale.

PRIMARUL MUNICIPIULUI EDINEȚ CONSTANTIN COJOCARU:

„DACĂ NU VOM FI AUZIȚI, VA TREBUI SĂ IEȘIM ÎN FAȚA CETĂȚENILOR ȘI SĂ LE EXPLICĂM CĂ COMUNITĂȚILE LOCALE SUNT FURATE ÎN AMIAZA MARE DE ANUMIȚI DEMNITARI DE STAT”

În cadrul unei întruniri a aleșilor locali, membri ai Consiliului de Administrare al CALM, primarul municipiului Edineț, vicepreședintele CALM Constantin Cojocaru a amintit colegilor săi cu mai puțină experiență în APL că și în 2013 Parlamentul a decis să plafoneze taxele locale. „Acea inițiativă a fost supusă votului fără a fi discutată sau analizată, ceea ce demonstra interesul celor care au promovat această așa-numită reformă.”

Astfel, din cauza ingerinței în autonomia locală, potrivit calculelor făcute la acea vreme de specialiști, primăria municipiului Chișinău pierdea peste 40 milioane de lei, municipiul Bălți rata circa 20 milioane de lei, veniturile ratate în cazul celorlalte 8 municipii constituiau 3 – 6 milioane de lei, în bugetele orașelor reședință de raion ajungeau cu unu-trei milioane de lei mai puțin, iar satele, în dependență de mărimea lor, aveau de pierdut de la 100 de mii până la un milion de lei. Constantin Cojocaru a afirmat că după inflațiile care au urmat, sumele pe care le vor pierde comunitățile noastre locale vor fi mult mai mari.

„Dacă cineva încearcă deja prin altă formulă să ia din aceste venituri ale comunităților locale și poate nu știe că Înalta Curte s-a expus încă în 2014 asupra acestei probleme, atunci va trebui din nou să facem uz de acest drept al nostru”, a opinat vicepreședintele CALM.

„Este deja a treia oară când încercăm să ne apărăm în fața unor demnitari care de jumătate de an sau de un an dețin o anumită funcție și deja cred că sunt cei mai mari specialiști în domeniul APL. Dacă nu vom fi auziți atunci va trebui să ieșim în fața cetățenilor și să le explicăm că un demnitar-doi fură comunitățile în amiaza mare”, a conchis Constantin Cojocaru.

Ana MORARU,
Serviciul de Comunicare al CALM

„DACĂ NU VOM FI AUZIȚI ATUNCI VA TREBUI SĂ IEȘIM ÎN FAȚA CETĂȚENILOR ȘI SĂ LE EXPLICĂM CĂ UN DEMNITAR-DOI FURĂ COMUNITĂȚILE ÎN AMIAZA MARE!”

PLAFONAREA TAXELOR LOCALE I-AR PUTEA SCOATE PE PRIMARI ÎN STRADĂ

Mai mulți primari ies în aceste zile cu declarații publice în care critică intenția Ministerului Finanțelor de a plafona taxele locale.

Reprosul principal e că o asemenea inițiativă, dacă va fi aplicată, va subția bugetele localităților și ar veni în contradicția cu principiul descentralizării financiare. Temerea edililor e că în spatele acestei propuneri ar sta o dorință mai veche a puterii de la centru de a-și subordona autoritățile locale.

Nemulțumiți de inițiativa ministerului Finanțelor sunt mai ales primarii care, în prezent, stabilesc taxele locale în funcție de numărul agenților economici care activează pe teritoriul localității și posibilitățile lor financiare. Ministerul Finanțelor justifică necesitatea plafonării taxelor prin dorința de a crea un mediu prietenos și predictibil pentru antreprenorii din teritoriu.

Primarul municipiului Edineț, Constantin Cojocaru, amintește că autoritățile centrale nu sunt la prima încercare de a băga mâna în buzunarul primăriilor locale. În 2013, Parlamentul de la acea vreme a decis să limiteze taxele locale. O analiză de atunci constata că primăria Chișinău pierdea peste 40 de milioane de lei, municipiul Bălți rata venituri de 20 de milioane, iar satele erau lipsite de venituri între o sută și un milion de lei. Decizia a fost anulată de Curtea Constituțională, care în 2014 a reproșat, între altele, legiuitorilor că „prevederile contestate **au fost adoptate de către legislativ fără consultarea entităților locale**”. Edilul de Edineț, **Constantin Cojocaru**, într-o recentă ședință a Congresului Autorităților Locale, nu a exclus că primarii ar putea ieșit în stradă pentru a se face auziți: „Primul pas: înaintarea unei declarații la Ministerul Finanțelor, guvern, fracțiuni parlamentare, al doilea pas, flash-mob, ieșirea noastră la Ministerul finanțelor cu nicio tentă politică în spate, iar următorul pas: găsim o formulă și votăm administrația publică locală. Nu veți pierde dumneavoastră, vor pierde comunitățile dumneavoastră”.

CITAT: ”AUTORITĂȚILE CENTRALE CARE VIN CU ASEMENEA INIȚIATIVE DAU DOVADĂ DE FAPTUL CĂ NU ȘTIU CARE ESTE PROCESUL DECIZIONAL LA NIVEL LOCAL!”

”NOI, AUTORITĂȚILE LOCALE, APĂRĂM INTERESUL COMUNITĂȚII!”

Fără a pune la îndoială dreptul autorităților centrale de a căuta soluții pentru a sprijini mediul de afaceri, afectat de pandemia de COVID-19, primarul de Strășeni, **Valentina Casian**, tinde să creadă că în spatele inițiativei de a plafona taxele ar sta, de fapt, dorința de a limita independența primarilor din țară. În caz contrar, de ce ar ieși autoritățile centrale cu o propunere fără să o consulte în ajun cu cei care vor fi afectați de aceasta, se întreabă retoric Valentina Casian? „Nu văd altfel această intenție a celor de la centru de a plafona taxele decât ca pe o penalizare autorităților locale în vederea elaborării propriilor politici fiscale. Noi doar consultăm publicul înainte de aprobarea taxelor locale, înainte de elaborarea bugetelor, noi avem ședințe planificate cu agenții economici. Această problemă chiar nu există în teritoriu. Noi, autoritățile locale, apărăm interesul comunității și încercăm să aducem cât mai multe resurse financiare nu pentru interesul nostru personal, dar pentru toată comunitatea”.

Directorul executiv al Congresului Autorităților Locale din Republica Moldova, **Viorel Furdui**, spune că de-a lungul anilor, partidele aflate la guvernare, indiferent de culoarea politică, au încercat să atenteze la bugetele primăriilor locale. În opinia lui, explicația că plafonarea taxelor ar contribui la „îmbunătățirea mediului de afaceri” ar fi lipsită de temei. Și asta pentru că majoritatea primarilor sunt atenția la relația pe care o au cu agenții economici din localitate: „Anume este în interesul autorităților locale ca să aibă mai multe venituri, oamenii să aibă mai multe locuri de muncă din care are de câștigat și bugetul local și, în general, comunitatea, pentru că taxele se reflectă în servicii, în drumuri, în apă, în canalizare, iluminat stradal. Deci, autoritățile centrale care vin cu asemenea inițiative dau dovadă de faptul că nu știu care este procesul decizional la nivel local. Este bine cunoscut că în mare parte, pentru a aproba o taxă locală, este necesar de a parcurge mai multe etape și o transparență în mare parte totală”.

În opinia lui Viorel Furdui, primarii din țară sunt gata să se așeze la masa de negocieri cu autoritățile centrale pentru a discuta cum pot fi îmbunătățite condițiile pentru dezvoltarea mediului de afaceri. Încercarea de a tăia din taxe, însă, e puțin probabil să aducă beneficii pe termen lung, or, mai puține surse la buget presupune mai puține investiții în infrastructură. Ce înseamnă acest lucru? Că antreprenorii nu vor avea condiții elementare pentru dezvoltarea afacerii.

Sursa: www.europalibera.org

NICOLAE TUDOREANU:
„DACĂ PLAFONĂM ȘI TAXELE LOCALE, ATUNCI VOM PUNE CRUCE PE TOT CE ÎNSEAMNĂ AUTONOMIE LOCALĂ”

Economist de profesie, primarul de Fețelița, Ștefan Vodă Nicolae Tudoreanu consideră că inițiativa Ministerului Finanțelor de a plafona taxele locale este un amestec în democrația și autonomia locală. „Prin plafonare înțelegem că autoritățile locale sunt penalizate în vederea elaborării propriilor politici fiscale locale.”

„PENTRU A CORELA BUGETELE CENTRATE PE VENITURI CU BAZA DE CALCUL, ÎNCĂ DUPĂ MODIFICĂRILE OPERATE LA LEGEA 397 DIN 1 IANUARIE 2016 TREBUIA DE INTERVENIT LA TITLUL 6 ȘI 7 DIN CODUL FISCAL, DEOARECE ACESTEA AU FOST ELABORATE CÂND BUGETELE ERAU CENTRATE PE NORMATIVELE DE CHELTUIELI ȘI ERAU ACTUALE ÎN PERIOADA ANULUI 1999!”

Edilul a adus drept exemplu plafonarea impozitului pe proprietate cu taxe învechite, stabilite încă în 1999. „Din acest impozit nu obținem nimic, dacă mai plafonăm și taxele locale, atunci vom pune cruce pe tot ce înseamnă autonomie locală. De mai mulți ani unii dintre reprezentanții mediului de afaceri promovează foarte intens această idee și din cauza unor autorități locale care poate au exagerat, vor fi penalizate toate”, a declarat Nicolae Tudoreanu.

Potrivit primarului de Fețelița, în realitate este nevoie de modificarea integrală a titlului 6 și 7 din Codul Fiscal. „Pentru a corela bugetele centrate pe venituri cu baza de calcul, încă după modificările operate la Legea 397 din 1 ianuarie 2016 trebuia de intervenit la titlul 6 și 7 din Codul Fiscal, deoarece acestea au fost elaborate când bugetele erau centrate pe normativele de cheltuieli și erau actuale în perioada anului 1999″, a menționat alesul local.

Nicolae Tudoreanu a amintit că la 1 ianuarie 2016 a fost făcută o revoluție în finanțele publice locale, de la normative de cheltuieli s-a trecut la bugete centrate pe venituri. „Baza principală prin care urma să justificăm centralizarea bugetelor pe venituri sunt titlul 6 și 7 din Codul Fiscal, iar ele au rămas învechite, e ca și cum ai pună o piesă de la un automobil de ultimă generație la unul din perioada sovietică.”

PRIMARUL ORAȘULUI IALOVENI SERGIU ARMAȘU:
„PLAFONAREA TAXELOR LOCALE ESTE CONTRARĂ CONSTITUȚIEI ȘI LEGII ȘI VA CONSTITUI O PROBLEMĂ PENTRU NOI TOȚI”

Analizând inițiativa Ministerului Finanțelor de a plafona și a exclude unele taxe locale, primarul orașului Ialoveni Sergiu Armașu a declarat în cadrul ședinței Consiliului de Administrare al CALM că o asemenea decizie va constitui o problemă pentru toate comunitățile. Alesul local a amintit că art. 7 din Legea 436 stipulează că administrația publică locală dispune de autonomie consfințită și garantată de Constituția Republicii Moldova, inclusiv de Carta Europeană a autonomiei locale.

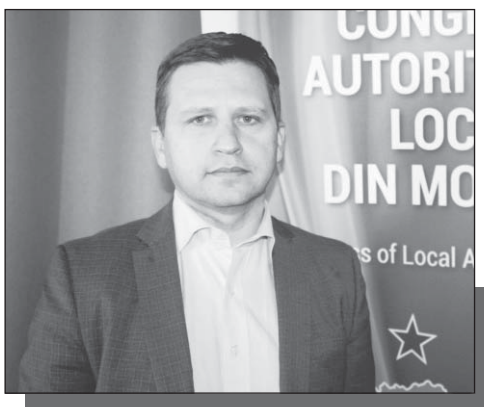
„Este limpede că atât timp cât în Constituție este stipulat că autoritățile publice locale dispun de autonomie locală, nimeni nu poate să ne încalce acest drept. Mai mult decât atât, art. 6 din aceeași Lege prevede că raporturile dintre autoritățile publice centrale și cele locale au la bază principiile autonomiei, legalității, transparenței și colaborează în rezolvarea problemelor comune.”

Sergiu Armașu a afirmat că ghidându-se de prevederile legii, autoritățile locale organizează periodic consultări publice cu toți locuitorii satelor, comunelor, orașelor, municipiilor. „Nu am văzut ca agenții economici să fie revoltați. Dimpotrivă, noi suntem gata să micșorăm taxele respective pentru a-i susține și pentru a avea mai multe locuri de muncă, mai multe taxe, impozite care vin în bugetele locale, să atragem investiții în comunitățile noastre, iar agenții economici să-și poată desfășura activitatea legal și eficient.”

În altă ordine de idei, primarul orașului Ialoveni a amintit că punctul 5 din articolul 6 al Legii 436 stabilește că autoritățile publice centrale consultă asociațiile reprezentative ale autorităților publice locale în probleme care vizează activitatea APL. „Autoritățile centrale ar trebui să considere oportun să ne consulte înainte de a lua o decizie. Așteptăm să se expună și Consiliul Național Anticorupție, deoarece orice proiect de lege sau proiect de hotărâre de Guvern trebuie să treacă această expertiză”, a afirmat Sergiu Armașu.

„AUTORITĂȚILE CENTRALE AR TREBUI SĂ CONSIDERE OPORTUN SĂ NE CONSULTE ÎNAINTE DE A LUA O DECIZIE. AȘTEPTĂM SĂ SE EXPUNĂ ȘI CONSILIUL NAȚIONAL ANTICORUPȚIE, DEOARECE ORICE PROIECT DE LEGE SAU PROIECT DE HOTĂRÂRE DE GUVERN TREBUIE SĂ TREACĂ ACEASTĂ EXPERTIZĂ!”

VIOREL GÎRBU: „GUVERNUL BATE ÎNCĂ UN CUI ÎN ADMINISTRAȚIA LOCALĂ”

Propunerile Ministerului Finanțelor privind măsurile de politică fiscală și vamală pentru anul 2021 favorizează businessul mare și fac abstracție de situația epidemică din țară și potențialul înrăutățirii acesteia”, este de părere expertul economic al CALM Viorel Gîrbu.

Chiar dacă mai mulți primari au atenționat în cadrul unei întrevederi a Ministerului Finanțelor cu CALM că, prin plafonarea taxelor locale și eliminarea scutirii la achitarea impozitului pe imobil, bugetele locale vor rămâne fără venituri vitale pentru comunitățile locale, Ministerul Finanțelor nu a făcut modificări în documentul privind măsurile de politică fiscală și vamală pentru anul 2021.

„PRIN PLAFONAREA TAXELOR LOCALE ȘI ELIMINAREA SCUTIRII LA ACHITAREA IMPOZITULUI PE IMOBIL, BUGETELE LOCALE VOR RĂMÂNE FĂRĂ VENITURI VITALE PENTRU COMUNITĂȚILE LOCALE!”

„Și pentru anul viitor, Guvernul central bate încă un cui în administrația locală – de această dată, eliminând scutirea la achitarea impozitului pe imobil și prin plafonarea taxelor locale”, a constatat expertul CALM.

„În urma unor asemenea măsuri exodul populației din zonele rurale doar se va amplifica. Aceste modificări avantajează businessul mare”, a declarat Viorel Gîrbu.

Deși Guvernul vorbește de uniformizarea cotelor impozitelor pe venit, dividendele urmează a fi impozitate în continuare la 50% din cota standard”, a subliniat Viorel Gîrbu.

În context, expertul economic a menționat că dividendele sunt „frecvent o sursă de venit pentru funcționarii noștri de rang înalt, așa cum arată declarațiile de venit ale acestora”.

Menționăm că în încercarea de a preveni răspândirea COVID-19, de la începutul pandemiei autoritățile locale au avut de suportat mult mai multe cheltuieli care nu au fost acoperite din bugetul de stat.

VICEPRIMARUL DE CHIȘINĂU INGA IONESII:
„SUNTEM CATEGORIC ÎMPOTRIVA ANULĂRII TAXELOR PROPUSE DE MINISTERUL FINANȚELOR”

Viceprimarul municipiului Chișinău Inga Ionesii a fost solidară cu primarii care s-au pronunțat împotriva eliminării unor taxelor locale.

„De mulți ani vorbim despre descentralizare dar ea rămâne pe hârtie, ceea ce nu permite autorităților publice locale să acumuleze bani suficienți la buget și să ofere servicii de calitate pentru cetățeni, să dezvolte localitățile.”

Potrivit viceprimarului, în municipiul Chișinău a fost inițiat un proces de revizuire a taxelor locale. „Suntem categoric împotriva anulării taxelor propuse de Ministerul Finanțelor. Taxele de parcaj, de publicitate sau de organizare a licitațiilor sunt foarte importante pentru municipiu. Chiar și taxa pentru posesorii de câini trebuie să rămână, în toate țările Uniunii Europene aceasta există, nu este mare și nu împovărează pe cei care o plătesc”, a afirmat Inga Ionesii.

Viceprimarul a declarat că în cadrul unei întrevederi cu secretarul de stat al Ministerului Finanțelor Dorel Noroc va încerca să apere interesele tuturor APL-urilor .

în cadrul Consiliului de Administrare al CALM, împotriva plafonării/excluderii unor taxe locale s-au pronunțat și primarul municipiului Soroca Lilia Pilipețchi, primarul orașului Florești Iurie Gangan, primarul municipiului Strășeni Valentina Casian, primarul orașului Cricova Valentin Guțan, primarul orașului Sângerei Arcadie Covaliov, primarul de Ștefan Vodă Vladislav Cociu și mulți alți aleși locali din sate și orașe.

„SUNTEM CATEGORIC ÎMPOTRIVA ANULĂRII TAXELOR PROPUSE DE MINISTERUL FINANȚELOR. TAXELE DE PARCAJ, DE PUBLICITATE SAU DE ORGANIZARE A LICITAȚIILOR SUNT FOARTE IMPORTANTE PENTRU MUNICIPIU. CHIAR ȘI TAXA PENTRU POSESORII DE CÂINI TREBUIE SĂ RĂMÂNĂ, ÎN TOATE ȚĂRILE UNIUNII EUROPENE ACEASTA EXISTĂ, NU ESTE MARE ȘI NU ÎMPOVĂREAZĂ PE CEI CARE O PLĂTESC!”

ALEXANDRU BUJOREAN:
DEȘI ESTE AMBALAT FRUMOS, PROIECTUL POLITICII FISCALE ȘI VAMALE PENTRU ANUL 2021 ESTE ÎN DETRIMENTUL APL-URILOR!

Unele prevederi ale proiectului Ministerului Finanțelor privind măsurile de politică fiscală și vamală pentru anul 2021 atentează asupra bugetelor administrațiilor publice locale, mai ales în contextul acestei perioade destul de dificile, atât din punct de vedere al pandemiei, cât și al crizei economice regionale și globale. De această părere este primarul orașului Leova Alexandru Bujorean.

„VENITURILE RATATE NU ÎNTOTDEAUNA SE REFLECTĂ ÎN BUGET. PIERDERILE AGENȚILOR ECONOMICI, SUSPENDAREA ACTIVITĂȚILOR ECONOMICE DIN PRIMĂVARA ANULUI CURENT AU GENERAT O ACHITARE TERGIVERSATĂ A TAXELOR ȘI IMPOZITELOR LOCALE, CEEA CE NE-A CREAT DIFICULTĂȚI ÎN ACTIVITATE."

„Unele prevederi ale acestei inițiative lovesc în capacitatea APL-urilor de a-și consolida propriile bugete. Dorința autorităților centrale de a plafona taxele locale va minimiza din veniturile noastre", a constatat edilul de Leova.

Despre intenția de a schimba mecanismul de încasări la buget în cazul taxei rutiere, Alexandru Bujorean a afirmat că există riscul ca autoritățile publice locale să fie lipsite de resursele Fondului Rutier. „De câțiva ani, 50% din banii acumulați în acest Fond Rutier ajung în bugetele administrației locale. Nu este suficientă nici această sumă, dar cel puțin ne ajută să asigurăm o întreținere curentă a drumurilor locale. În cazul în care aceste taxe vor fi incluse în acciză, frica noastră este că vom pierde și aceste defalcări de la bugetul central."

Întrebat despre compensările acordate APL-urilor în perioada pandemiei, Alexandru Bujorean a declarat că acestea au fost nesemnificative, mai ales în raport cu pierderile înregistrate. „Veniturile ratate nu întotdeauna se reflectă în buget. Pierderile agenților economici, suspendarea activităților economice din primăvara anului curent au generat o achitare tergiversată a taxelor și impozitelor locale, ceea ce ne-a creat dificultăți în activitate."

În alt context, primarul orașului Leova și-a exprimat recunoștința față de băștinașii stabiliți cu traiul peste hotare care, odată cu declanșarea pandemiei, s-au alăturat campaniilor inițiate de autoritățile locale pentru a procura măști, dezinfectanți, echipamente de protecție, dar și produse alimentare distribuite categoriilor de cetățeni vulnerabili.

PRIMARUL COMUNEI SĂRATA VECHE, FĂLEȘTI MARIA GALIȚ:
„ÎN CAZUL PLAFONĂRII TAXELOR LOCALE, AUTORITĂȚILE LOCALE VOR TREBUI IAR SĂ STEA CU CAPUL PLECAT ȘI MÂNA ÎNTINSĂ"

Învinuirea unor primari de către Ministerul Finanțelor că ar pune presiune pe agenții economici să achite taxe prea mari și din acest motiv s-a decis plafonarea taxelor locale este neîntemeiată. De această părere sunt aleșii locali care s-au întrunit în cadrul ședinței Consiliului de Administrare al CALM.

Primarul comunei Sărata Veche, Fălești Maria Galiț a menționat că periodic are întâlniri cu oamenii din comună și la capitolul taxe locale niciodată nu au fost discuții contradictorii sau reproșuri din partea agenților economici.

„Noi cunoaștem foarte bine situația din localitate și ne străduim ca agenții economici să achite taxe care să nu-i afecteze. Dimpotrivă, chiar îi susținem ca să poată să se dezvolte, să angajeze oameni la serviciu, iar bugetele locale să aibă unele venituri."

Potrivit alesului local, alte probleme îi preocupă pe oameni. „În cadrul întâlnirilor, cetățenii întreabă despre veniturile din bugetul local și sunt revoltați de faptul că nu putem beneficia, de exemplu, de toate impozitele pe care le achită posesorii de automobile din comunitate. Le explic că în bugetele locale ajung doar defalcări din toate aceste taxe. Dacă ar ajunge în buget toate taxele de la nivel local, evident că am avea mai multe posibilități, în dependență de regiune, de capacitatea agenților economici și a persoanelor care dispun de automobile în teritoriu."

Maria Galiț crede că în cazul plafonării taxelor locale, autoritățile locale vor trebui iar să stea cu capul plecat, iar părerea acestora nu va mai conta. „Este revoltător acest lucru, nu noi, primarii, stabilim aceste taxe, ci de comun acord cu Consiliul local."

Cât privește dorința unor autorități centrale de a plafona taxele în vederea diminuării riscului de coruptibilitate la nivel local, Maria Galiț a explicat că și în această perioadă de pandemie, anume aleșii locali sunt aproape de oameni. „Cetățenii nu au acces la serviciile medicale deoarece medicii de familie nu îi primește, noi trebuie să găsim soluții pentru fiecare și tot pe noi să ne considere corupți? Chiar este dureros acest lucru."

Alesul local din Sărata Veche și-a îndemnat colegii primari să fie uniți și să nu admită plafonarea taxelor locale. „Am luptat atâția ani ca să putem beneficia măcar de unele drepturi. Și noi, cei din teritoriu, tot oameni suntem și în primul rând noi cunoaștem situația agenților economici din comunitățile noastre. Anume noi căutăm proiecte pentru ei, îi consultăm în diverse domenii, le spunem ce granturi sunt disponibile, pentru că înțelegem că odată cu ei murim și noi, indiferent dacă suntem din sate sau orașe."

„AM LUPTAT ATÂȚIA ANI CA SĂ PUTEM BENEFICIA MĂCAR DE UNELE DREPTURI. ȘI NOI, CEI DIN TERITORIU, TOT OAMENI SUNTEM ȘI ÎN PRIMUL RÂND NOI CUNOAȘTEM SITUAȚIA AGENȚILOR ECONOMICI DIN COMUNITĂȚILE NOASTRE. ANUME NOI CĂUTĂM PROIECTE PENTRU EI, ÎI CONSULTĂM ÎN DIVERSE DOMENII, LE SPUNEM CE GRANTURI SUNT DISPONIBILE, PENTRU CĂ ÎNȚELEGEM CĂ ODATĂ CU EI MURIM ȘI NOI, INDIFERENT DACĂ SUNTEM DIN SATE SAU ORAȘE."

NINA CERETEU: „INIȚIATIVA GUVERNULUI DE A PLAFONA TAXELE LOCALE REPREZINTĂ O IMIXTIUNE ÎN AUTONOMIA LOCALĂ ȘI ÎNCALCĂ PREVEDERILE CARTEI EUROPENE A AUTONOMIEI LOCALE"

„NOI LUPTĂM PENTRU A ACUMULA VENITURI LA BUGET, PENTRU A NU DEPINDE DE AUTORITĂȚILE CENTRALE, SĂ NU FIM NEVOIȚI SĂ STĂM CU MÂNA ÎNTINSĂ ATUNCI CÂND MERGEM LA GUVERN CU SOLICITĂRI DE A OBȚINE O ANUMITĂ FINANȚARE."

Întrevederea primarilor cu reprezentanții Ministerului Finanțelor nu a dat rezultate. Proiectul privind măsurile de politică fiscală și vamală pentru anul 2021 a fost publicat fără a ține cont de solicitările aleșilor locali. Primarul orașului Drochia, vicepreședintele CALM Nina Cereteu crede că asemenea consultări sunt mimate, iar pentru autoritățile centrale nu contează ce cred primarii despre inițiativele lor.

„Dezamăgirea noastră este mare deoarece constatăm, a câta oară, că a fost o simplă mimare a consultărilor cu CALM deoarece, într-un final, și-au menținut poziția de plafonare a taxelor locale", a declarat Nina Cereteu.

Potrivit alesului local din Drochia, explicația că agenții economici trebuie să aibă previzibilitate în ceea ce privește taxele locale, de asemenea, nu are substanță. „Nu sunt ei mai cointeresați decât noi, primarii, să atragă noi investiții, să fie deschise noi locuri de muncă."

Nina Cereteu a fost de părere că de când a început pandemia statul nu a făcut absolut nimic pentru agenții economici din localități. Noi, autoritățile publice locale, i-am scutit de taxele locale, adică i-am susținut și i-am ajutat cum am putut.

Vicepreședintele CALM a constatat că această inițiativă reprezintă o imixtiune în autonomia locală, se încalcă prevederile Cartei Europene a autonomiei locale și asistăm la o centralizare masivă a puterii. „Este evident faptul că se promovează interesele unor agenți economici mari, în defavoarea celor mici."

Comentând inițiativa Ministerului Finanțelor de a anula unele taxe locale, primarul orașului Drochia a afirmat că pentru orice autoritate publică locală contează orice bănuț. „Noi luptăm pentru a acumula venituri la buget, pentru a nu depinde de autoritățile centrale, să nu fim nevoiți să stăm cu mâna întinsă atunci când mergem la Guvern cu solicitări de a obține o anumită finanțare."

Vicepreședintele CALM consideră că în cazul în care unele taxe locale se anulează, atunci din bugetul de stat trebuie identificate resurse pentru a compensa pierderile suportate de bugetele locale. „Mă întreb unde este autonomia noastră locală, dacă Guvernul se implică prin intermediul Ministerul Finanțelor și gestionează așa cum vor ei aceste taxe locale: dacă vor le anulează, dacă vor le introduc sau le plafonează. Pentru ce mai există autoritățile locale, doar ca să execute politica de stat a Ministerului Finanțelor și a Guvernului", a întrebat Nina Cereteu.

Și în cazul anulării facilității fiscale de 15% care se aplică în prezent la impozitul pe bunurile imobiliare tot APL va avea de suferit, deoarece puțini vor înțelege că atât scutirea, cât și anularea acestei facilități nu depinde de autoritățile locale. „Mai ales în această perioadă de criză pentru mulți dintre cetățeni contează foarte mult această facilitate care, dacă se anulează, le va crea dificultăți", a conchis primarul de Drochia.

PRIMARUL DE CRICOVA VALENTIN GUȚAN:

„NOI APĂRĂM INTERESELE COMUNITĂȚII, NU ALE PRIMARULUI”

Primarul orașului Cricova Valentin Guțan a declarat că aleșii locali nu pot accepta inițiativa Ministerului Finanțelor de a plafona/exclude unele taxe locale. „Oare hotărârile Curții Constituționale au fost anulate sau trăim într-un trib din Africa și nu ne mai supunem legilor care există”, a întrebat retoric alesul local cu cele mai multe mandate obținute din partea cetățenilor.

„OARE HOTĂRÂRILE CURȚII CONSTITUȚIONALE AU FOST ANULATE SAU TRĂIM ÎNTR-UN TRIB DIN AFRICA ȘI NU NE MAI SUPUNEM LEGILOR CARE EXISTĂ?”

Valentin Guțan a fost de părere că în cazul în care Ministerul Finanțelor nu va renunța la ideea de a plafona taxele locale, dar și de a exclude unele taxe care ajung în bugetele locale, prejudiciind astfel veniturile comunităților, atunci și Consiliile locale vor lua atitudine. „ Noi nu apărăm interesele primarului, dar apărăm interesele comunității”, a punctat primarul de Cricova în cadrul ședinței Consiliului de Administrare al CALM.

PRIMARUL ORAȘULUI ȘTEFAN VODĂ VLADISLAV COCIU:

„ESTE NEVOIE DE SPORIREA VENITURILOR ÎN BUGETELE LOCALE, NU DE MICȘORAREA ACESTORA”

Vladislav Cociu, primarul orașului Ștefan Vodă, președintele filialei CALM din acest raion se pronunță împotriva plafonării/excluderii unor taxe locale.

„Articolele 109 , 110 și 111 din Constituția RM garantează autonomia autorităților publice locale. De asemenea, în titlul 7, articolul 288 din Codul Fiscal este stipulat că cota taxei locale este stabilită de autoritatea administrației publice locale la adoptarea bugetului administrativ teritorial. Tot în articolul 289 din Codul Fiscal este scris clar că avem 11 taxe locale, iar acum se face o tentativă de a mai exclude din acestea”, a menționat Vladislav Cociu în cadrul ședinței Consiliului de Administrare al CALM.

Președintele filialei CALM din Ștefan Vodă a scos în evidență faptul că anume primarii sunt în permanentă conexiune cu cetățenii. „Sunt foarte multe probleme la care trebuie să găsim soluții, iar pentru aceasta este nevoie de sporirea veniturilor din bugetele locale, nu de reducerea acestora.”

De asemenea, primarul orașului Ștefan Vodă a amintit că inițiativele care se iau la nivel național trebuie să fie consultate cu reprezentanții autorităților publice locale. „Cu noi nimeni nu s-a consultat, am aflat de la TV despre intenția Guvernului”, a declarat Vladislav Cociu.

„SUNT FOARTE MULTE PROBLEME LA CARE TREBUIE SĂ GĂSIM SOLUȚII, IAR PENTRU ACEASTA ESTE NEVOIE DE SPORIREA VENITURILOR DIN BUGETELE LOCALE, NU DE REDUCEREA ACESTORA.”

ION BÎZU, PRIMAR DE CÂRPEȘTI, CANTEMIR:

„OARE CÂT TIMP VOM MAI ÎNCĂLCA ANGAJAMENTELE PE CARE NI LE-AM ASUMAT ÎN FAȚA PARTENERILOR STATULUI NOSTRU?”

Ion Bîzu, primarul de Cârpești, Cantemir a dezmințit ideea promovată de unii inițiatori ai plafonării taxelor locale că autoritățile locale din sate nu vor fi afectate de modificările propuse pentru anul 2021 la politica fiscală.

„Există această percepție că bugetele satelor, comunelor nu vor fi afectate de modificările propuse. Vă spun cu certitudine că aceasta este o opinie greșită”, a declarat președintele filialei CALM din Cantemir în cadrul ședinței Consiliului de Administrare al CALM.

„De rezultatele implementării proiectelor de către autoritățile locale, inclusiv cu ajutorul taxelor agenților economici locali, beneficiază, în primul rând, oamenii care desfășoară anumite afaceri în comunitățile locale”, a fost de părere alesul local.

În contextul inițiativei Ministerului Finanțelor de a plafona/exclude anumite taxe locale, Ion Bîzu a amintit și despre angajamentele asumate de către Republica Moldova în fața partenerilor europeni în domeniul consolidării autonomiei locale. „Oare cât timp se vor mai încălca toate aceste angajamente și oare când se va renunța la implicarea în treburile autorităților locale”, a întrebat edilul la al șaselea mandat.

Amintim că proiectul politicii fiscale și vamale elaborat de Ministerul Finanțelor pentru anul 2021 încalcă prevederile Constituției, ale legislației privind administrația publică locală, dar și a Cartei Europene a Autonomiei locale.

„DE REZULTATELE IMPLEMENTĂRII PROIECTELOR DE CĂTRE AUTORITĂȚILE LOCALE, INCLUSIV CU AJUTORUL TAXELOR AGENȚILOR ECONOMICI LOCALI, BENEFICIAZĂ, ÎN PRIMUL RÂND, OAMENII CARE DESFĂȘOARĂ ANUMITE AFACERI ÎN COMUNITĂȚILE LOCALE!”

PRIMARUL DE SÂNGEREI ARCADIE COVALIOV:

„CHEMĂM LA RESPECT ACTUALA GUVERNARE”

Primarul orașului Sângerei Arcadie Covaliov s-a arătat convins de faptul că unitatea primarilor nu va permite autorităților centrale să taie din veniturile locale.

„De când am devenit primar, la Sângerei nu a existat nicio plângere că am stabili taxe prea mari, cu excepția unui singur caz”, a declarat Arcadie Covaliov în cadrul ședinței Consiliului de Administrare al CALM.

Primarul a explicat că în 2019, atunci când a venit la primărie au fost ajustate taxele locale deoarece erau cam aceleași sumele pe care le achitau agenții economici mari și cei mici. „Avem un agent economic puternic, care produce inclusiv pentru export. Vă imaginați, suma impozitelor pe care le achita acesta era ca și în cazul proprietarului unei gherete. Am majorat taxa pentru el și acesta s-a plâns premierului în cadrul unei conferințe.”

Arcadie Covaliov presupune că în ajunul alegerilor prezidențiale cineva vrea să arate că este bun oamenii de afaceri, chiar dacă aceștia nu au nicio pierdere cauzată de autoritățile locale. „De ce agenții economici de la noi nu se dezvoltă? Nu din cauza noastră, a celor care suntem la guvernare la nivel local, noi suntem mici. Mai bine guvernarea s-ar gândi la transferurile care vin de la centru în bugetele locale, pentru ca să avem autonomie și să putem crea condiții pentru cetățeni”, a afirmat primarul de Sângerei.

Arcadie Covaliov a menționat că inițiatorii plafonării/excluderii unor taxe locale încalcă flagrant legislația și Constituția Republicii Moldova. „Noi trebuie să fim împreună și cât mai rapid, într-o formă civilizată, să chemăm la respect actuala guvernare.”

„DE CE AGENȚII ECONOMICI DE LA NOI NU SE DEZVOLTĂ? NU DIN CAUZA NOASTRĂ, A CELOR CARE SUNTEM LA GUVERNARE LA NIVEL LOCAL, NOI SUNTEM MICI. MAI BINE GUVERNAREA S-AR GÂNDI LA TRANSFERURILE CARE VIN DE LA CENTRU ÎN BUGETELE LOCALE, PENTRU CA SĂ AVEM AUTONOMIE ȘI SĂ PUTEM CREA CONDIȚII PENTRU CETĂȚENI”

FOSTUL MINISTRU BORIS GHERASIM CĂTRE ACTUALUL PREMIER ION CHICU: „NU VĂ GRĂBIȚI SĂ CENTRALIZAȚI TOT”

Boris Gherasim, fost ministru al Transporturilor, președintele Asociației Drumarilor Antreprenori din Moldova consideră că schimbarea mecanismului de formare a taxei rutiere va crea mari dificultăți în activitatea autorităților locale, dar și a agenților economici.

„PRIN MODIFICĂRILE LA POLITICA FISCALĂ ȘI VAMALĂ ÎNȚELEGEM CĂ MINISTERUL FINANȚELOR VREA SĂ CENTRALIZEZE TOT. AȘ DA UN SFAT PREMIERULUI: NU VĂ GRĂBIȚI SĂ CENTRALIZAȚI TOTUL ÎN MÂINILE MINISTERULUI FINANȚELOR.”

„Am avut discuții la ședința Fondului Rutier, dar și cu conducerea Ministerului Finanțelor, dar nu am fost auziți. Am înțeles că premierul susține această inițiativă și nu știu dacă se va ține cont de poziția noastră”, a declarat Boris Gherasim pentru calm.md.

Fostul ministru al Transporturilor s-a arătat convins de faptul că includerea taxei rutiere în acciza la benzină va diminua suma mijloacelor financiare pentru reparația și întreținerea drumurilor, iar în buget va ajunge o sumă mai mică. „Dacă acum știm exact câte mijloace vin de la taxele rutiere, dar și de la celelalte taxe care se folosesc conform legislației din RM, după implementare, suma mijloacelor financiare ce va intra în buget se va micșora și nu înțelegem cum au făcut calculele cei de la Ministerul Finanțelor”.

Boris Gherasim a amintit că deja există o strategie de reabilitare și întreținere a drumurilor, aprobată de toți partenerii de dezvoltare ai Republicii Moldova, care este asigurată cu un sistem de finanțare în dependență de necesitățile existente. „Ne-am asumat față de partenerii externi sarcina de descentralizare a sistemului financiar. În Europa, în jur de 33% din toate finanțele acumulate ajung la administrația publică locală de nivelul I și II. Unica ramură unde am realizat noi această descentralizare este că s-a dat APL-urilor 50% din banii acumulați în Fondul Rutier, în funcție de numărul populației. Astăzi, un primar sau un președinte de raion știe cum să-și programeze pentru anul viitor sarcinile. Prin modificările la politica fiscală **și** vamală **înțelegem** că Ministerul Finanțelor vrea să centralizeze tot. Aș da un sfat premierului: nu vă grăbiți să centralizați totul în mâinile Ministerului Finanțelor.”

Potrivit lui Boris Gherasim, în cazul în care organele de control au careva obiecții legate de corectitudinea utilizării acestor mijloace financiare, nu au decât să verifice și să pedepsească vinovații. „Nu este mai responsabil un ministru decât un președinte de raion sau un primar. Fiecare are responsabilitatea sa la nivelul unde activează”, a punctat fostul demnitar.

Fostul ministru s-a arătat convins de faptul că această centralizare va avea consecințe și asupra activității agenților economici. „Se va scumpi combustibilul. Formula actuală din politica fiscală prevede majorări anuale de 10% ale accizelor la combustibil, ceea ce va crea o povară pentru agenții economici care, cu siguranță vor căuta soluții pentru a soluționa această problemă. Adică va înflori speculația, mulți se vor aproviziona în alte țări (Rusia, Ucraina), etc. Lucrurile bune care s-au făcut trebuie păstrate”, a conchis Boris Gherasim.

Ana MORARU,
Serviciul de Comunicare
al CALM

ALEXANDRU SLUSARI: ”PROPUNERILE LA POLITICA FISCALĂ 2021 CONȚIN ERORI GRAVE”

„PLAFONAREA TAXELOR LOCALE LEZEAZĂ FLAGRANT DREPTURILE AUTONOMIEI LOCALE ȘI FACILITEAZĂ BUSINESSUL MARE. CONSILIILE LOCALE VOR FI LIPSITE DE FLEXIBILITATEA STABILIRII UNOR TAXE LOCALE ÎN FUNCȚIE DE SPECIFICUL BUSINESSULUI ȘI CIFRELE DE AFACERI!”

Proiectul politicii bugetar-fiscale a fost analizat de vicepreședintele platformei Demnitate și Adevăr. Potrivit acestuia, documentul conține erori grave, care nu vor fi susținute de membrii fracțiunii.

Proiectul politicii bugetar-fiscale pentru anul 2021 a fost analizat de vicepreședintele platformei Demnitate și Adevăr. Potrivit acestuia, documentul conține erori grave, care nu vor fi susținute de membrii fracțiunii:

1. Micșorarea cotei TVA pentru inputuri până la 12 % se face în interesul unui grup îngust de antreprenori. În condițiile când nu există un mecanism de control asupra prețurilor, nu este plafonat adaosul comercial la furnizorii de inputuri, iar Consiliul Concurenței nu este funcțional, nu există nicio garanție că prețurile la fertilizanți și pesticide se vor micșora. Totodată, pentru agricultori se va reduce TVA la intrare.

2. Majorarea TVA pentru agricultori până la 12 % în situația dominării unor companii mari pe piață, când fermierii nu pot influența prețurile la producția agricolă, ar majora povara fiscală pe agricultorii mici și mijlocii. Totodată, agroholdingurile vor primi din bugetul de stat sume mai mari pentru restituirea TVA la export. Evident că guvernarea a decis să faciliteze unele companii mari de importatori de resurse și exportatori de materie primă în formă brută.

3. Includerea taxelor rutiere în acciz poate fi acceptată pentru agricultori doar dacă fermierilor urmează să le fie restituit accizul la motorina procurată. În caz contrar, pentru producătorii agricoli cresc costurile combustibilului, întrucât la moment pentru tractoare taxele rutiere nu sunt percepute.

4. Dacă taxele rutiere vor fi incluse în acciz, veniturile proprii ale autorităților publice locale se micșorează. Accizul totalmente se transferă în bugetul de stat, pe când actualmente taxele rutiere parțial se repartizează în bugetele locale.

5. Plafonarea taxelor locale lezează flagrant drepturile autonomiei locale și facilitează businessul mare. Consiliile locale vor fi lipsite de flexibilitatea stabilirii unor taxe locale în funcție de specificul businessului și cifrele de afaceri. Au de câștigat cazinourile, supermarketurile, centrele comerciale mari etc.

TRANSPARENCY INTERNATIONAL MOLDOVA

La 21 septembrie 2020, Prim-ministrul Republicii Moldova Ion Chicu a declarat că ”săptămâna aceasta, Guvernul a remis politica bugetar-fiscală pentru anul 2021 și sunt mai multe propuneri care vin să acorde susținere suplimentară domeniului economic”.[1] În realitate, proiectul documentului privind măsurile de politică fiscală și vamală pentru anul 2021 a fost propus spre consultare publică abia peste 2 săptămâni, pe 5 octombrie.[2]

Din proiectul documentului reiese că *”măsurile de politică fiscală și vamală pentru anul viitor urmăresc soluționarea constrângerilor economice și asigurarea dezvoltării durabile a Republicii Moldova, prin promovarea unei legislații fiscale și vamale favorabilă dezvoltării economice, consolidarea veniturilor bugetare în vederea finanțării cheltuielilor publice, precum și susținerea mediului de afaceri”.*

Menționăm că proiectul în cauză nu este un proiect de lege care ar viza politica bugetar-fiscală, așa cum este prevăzut și în Legea finanțelor publice și răspunderii bugetar-fiscale nr. 181/2014, ci e un ”*document strategic ce vizează măsurile de politică fiscală și vamală în anul 2021*”, precum indică autorii.

Atragem atenția că Legea 181/2014[3] stabilește că Parlamentul adoptă legea privind, după caz, modificările şi completările la legislaţie ce rezultă din politica bugetar-fiscală. Totodată, legea citată prevede și un calendar bugetar pentru acest exercițiu, care, printre altele, stabilește[4] că:

- Guvernul aprobă cadrul bugetar pe termen mediu şi prezintă Parlamentului, în caz de necesitate, proiectul legii pentru modificarea unor acte legislative – **până la 1 iunie**;
- Parlamentul adoptă, după caz, modificările şi completările la legislaţie ce rezultă din politica bugetar-fiscală pe anul următor – **până la 15 iulie**;
- Guvernul prezintă Parlamentului raportul semianual privind executarea bugetului public naţional şi a componentelor acestuia pe anul bugetar în curs – **până la 15 septembrie**.

Aceste etape esențiale au fost neglijate, respectiv, ”obiectivele politicii fiscale” prezentate spre consultare publică nu au o fundamentare suficient de clară asupra cadrului macro-bugetar luat de Guvern ca bază la elaborarea politicii fiscale pentru anul 2021. Iar Parlamentul a rămas din nou în afara procesului de creație legislativă, în special în domeniul bugetar-fiscal.

ESENȚA MODIFICĂRILOR PROPUSE

Autorii măsurilor de politică fiscală și vamală pentru anul 2021 au venit cu mai multe sugestii de modificare a politicii pentru 2021, principalele dintre acestea vizând următoarele aspecte.

IMPOZITUL PE VENIT

- Majorarea scutirii personale și a scutirii suplimentare cu 5% – de la 24 000 lei până la 25 200 lei și respectiv de la 18 000 lei pînă la 18 900 lei;
- Majorarea scutirii pentru persoanele întreținute cu 50% – de la 3 000 lei până la 4 500 lei;
- Anularea scutirilor acordate pentru soț/soție în mărime de 11 280 lei.

De remarcat că efectul primelor două majorări, prezentate ca atenuare a impactului inflației și susținerea familiilor cu copii, va fi anihilat, ca efect asupra venitului disponibil al familiilor, prin a treia măsură propusă. Mai mult, explicația autorilor privitor la cauzele anulării scutirii pentru soț/soție nu este credibilă – ”*stimularea încadrării tuturor persoanelor în câmpul muncii*” – în condițiile restrângerii activităților economice și a creșterii previzibile a șomajului, în special în anul 2021. Or, această scutire eliminată va reduce cu 72 mil. lei venitul disponibil din bugetele familiilor.

În ceea ce privește intenția autoriilor de a unifica și standardiza cotele de impozitare a veniturilor (la o cotă generală de 12%), aceasta este salutabilă. Totuși, propunerea de a stabili cota de

CONGRESUL AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA

PRIMARII
SUNT ALEȘI DIRECT
ȘI MERITĂ RESPECT !

TRANSPARENCY MOLDOVA:
POLITICA FISCALĂ 2021: OBIECTIVE CONTRADICTORII ÎNTR-UN CONTEXT INCERT

impozitare a veniturilor din dividende la nivelul de 6% (ceea ce va reprezenta 50% din cota standard) în vederea *asigurării atractivității investiționale a economiei naționale* are o justificare falsă și este inechitabilă față de toți salariații care vor avea de achitat 12% din venit. Anul bugetar 2021 va fi unul complicat, iar principiul de solidaritate și echitate în repartizarea poverii fiscale ar trebui să atragă în egală măsură și proprietarii de afaceri care obțin venit din dividende.

Din 2021, așa cum prevede și Codul fiscal, va începe impozitarea veniturilor din dobânzile obținute din depozitele persoanelor fizice. Autorii consideră că aplicarea cotei de 3% din acest tip de venituri (1/4 din cota standard) ar putea genera un venit adițional la buget de 24 mil. lei. Cea mai dificilă sarcină ar fi impozitarea propriu-zisă și declararea acestor venituri în declarațiile anuale fiscale. Totodată, contextul macroeconomic nu este de neglijat, pornind de la o posibilă reducere a volumului de depozite în băncile comerciale cu scopul evitării impozitării sau o eventuală creștere a dobânzilor la resursele creditare, având în vedere o nouă componentă fiscală introdusă.

STABILIREA ACCIZELOR PE O PERIOADĂ DE 3 ANI

Această propunere pare a fi una dintre cele mai controversate. Accizele la produsele din tutun, produsele alcoolice și produsele petroliere au nevoie de flexibilitate și ar trebui să ofere autorităților spațiul de manevră necesar pentru intervenție și corectarea abaterilor bugetare în procesul execuției anuale a bugetului. Stabilirea accizelor pe o perioadă de 3 ani va lipsi Guvernul de posibilitatea intervenției operative în corectarea bugetului și identificarea resurselor necesare pentru finanțarea deficitului bugetar în creștere.

Această abordare oferă confort și siguranță doar importatorilor de produse accizate, reducând din spațiul de manevră fiscală a autorităților naționale. Abordarea propusă este contrară atât experiențelor internaționale, cât și angajamentelor în cadrul acordurilor cu Uniunea Europeană, chiar dacă autorii invocă contrariul. Mai mult, autorii n-au prezentat nici un cadru macroeconomic pentru următorii 3 ani, ca referință la cotele propuse pentru accizele la produsele din tutun, alcoolice și petroliere.

Autorii documentului propun și schimbarea valorii de referință în cazul accizării suplimentare a autoturismelor de lux. Astfel, dacă până în prezent autoturismele în valoare de până la 600 mii lei nu erau accizate suplimentar, iar celor cu o valoare de peste 600 mii lei gradual le era aplicată acciza suplimentară de la 3 la 15% în dependență de valoare, din 2021 se propune înjumătățirea valorii de referință, respectiv accizarea se va aplica de la 300 mii lei. Această propunere este salutabilă, ea ar aduce adițional în buget cca 30 mil. lei, dacă și în 2021 procurarea de automobile va mai fi o preocupare a cetățenilor.

CONGRESUL AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA

NU PRESIUNILOR, ȘANTAJULUI ȘI POLITIZĂRII APL!

INCLUDEREA TAXELOR RUTIERE ÎN ACCIZELE LA PRODUSELE PETROLIERE

Legislația actuală prevede calcularea și achitarea taxei rutiere în dependență de capacitatea motorului, greutatea și numărul de locuri a mijlocului de transport. Autorii propun modificarea mecanismului respectiv de achitare a taxei pentru drumuri prin excluderea taxei pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova și majorarea accizei la produsele petroliere.

Autoritățile consideră că astfel mărimea taxei rutiere suportată de către contribuabil va fi direct proporțională cu cantitatea de produse petroliere consumată. Potrivit lor, va avea loc o redistribuire a poverii fiscale în partea ce ține de mărimea taxelor rutiere suportate, de la contribuabilii care consumă mai puțin produse petroliere, către cei care consumă mai mult produse petroliere, respectiv frecvența utilizării infrastructurii drumurilor și mărimea mijlocului de transport fiind mai mare.

Totuși, în acest sens există câteva momente nerezolvate, chiar dacă autoritățile le prezintă generalizat ca o "redistribuire a poverii":

- taxele rutiere sunt în prezent o sursă de venit pentru Fondul rutier, adică pentru întreținerea infrastructurii de drumuri de către cei care le utilizează. Eliminarea taxei și includerea acesteia în acciz crește povara fiscală pentru consumatorii de produse petroliere care nu utilizează drumurile (agregate agricole, echipamente și aparate, generatoare autonome, care funcționează pe motorină, benzină sau gaze lichefiate). Autorii nu oferă nicio soluție pentru o eventuală compensare sau returnare a supraaccizului achitat de consumatorii de produse petroliere care nu folosesc drumurile;
- începând cu 2017 taxele rutiere erau partajate 50/50 între Fondul rutier și autoritățile publice locale (APL). Eliminarea taxelor rutiere și includerea acestora în accizele pentru produsele petroliere va lipsi APL de o sursă importantă de venit, întrucât accizul majorat (cu valoarea taxei rutiere anterioare) va fi integral venit al bugetului de stat;
- valoarea accizului la produsele petroliere indicat în acest document pentru 2021 nu conține și valoarea taxei rutiere eliminate (în acest sens nu există, cel puțin, o descriere concludentă);
- prin eliminarea taxei de drumuri, autoturismele electrice, care nu folosesc produse petroliere accizate, dar utilizează infrastructura de drumuri, vor fi excluse din impozitare, astfel vor apare inechități în distribuirea poverii fiscale pentru utilizarea drumurilor. Iar autorii nu oferă o soluție plauzibilă pentru eliminarea acestor inechități fiscale.

ELIMINAREA INTERDICȚIILOR LA IMPORTUL MIJLOACELOR DE TRANSPORT

Autoritățile vor să intervină radical în sistemul interdicțiilor la importul mijloacelor de transport. Astfel, se propune eliminarea interdicțiilor la importul autoturismelor mai vechi de 10 ani, a autobuzelor cu până la 20 de locuri mai vechi de 7 ani, a camioanelor și altor autobuze mai vechi de 10 ani, dar și a tractoarelor mai vechi de 12 ani. Autoritățile consideră că toate mijloacele de transport care pot fi utile ar putea fi admise pentru import, iar în cazul unor raționamemte ecologice – ar trebui aplicată impozitarea majorată. Respectiv, odată cu eliminarea restricțiilor de import se propune majorarea esențială a accizelor proporțional termenului de exploatare a mijloacelor de transport.

Aceste propuneri par să fie atașate în grabă la proiectul documentului, fără a exista o analiză de impact și argumentare temeinică. Iar riscurile transformării țării într-o gunoiște a mijloacelor de transport uzate devin iminente, având în vedere tendințele de interzicere și eliminare a circulației mijloacelor de transport cu motoare diesel sau benzină pe teritoriul UE și în alte state, cu înlocuirea acestora cu motorizare ecologică sau electrică.

IMPOZITUL PE BUNURILE IMOBILIARE

Autoritățile au ajuns la concluzia că facilitatea de 15% oferită la achitarea impozitului pentru bunurile imobiliare până la 30 iunie, înainte de termenul standard de 25 septembrie, este inutilă. Mai mult, acestea consideră că pentru *fortificarea autonomiei financiare a APL"* această facilitatetrebuie anulată.

În vederea asigurării siguranței și previzibilității bugetelor locale, chiar dacă această facilitate va fi eliminată, e nevoie de modificat termenul de achitare a impozitului pentru bunurile imobiliare, din septembrie către 25 iulie cel tarziu. Altfel, pot apărea anumite deficiențe cu fluxurile financiare disponibile APL în lunile cele mai solicitante din an, iulie-august.

TAXELE LOCALE: "PLAFONAREA ȘI OPTIMIZAREA"

Autoritățile centrale responsabile de politici au introdus un capitol care aduce atingere directă APL și independenței acestora în stabilirea politicilor fiscale de la nivel local. Contrar prevedrilor Strategiei de descentralizare și fără discuții prealabile cu reprezentanții autorităților locale, au fost introduse unele prevederi de revenire la practici de centralizare a deciziilor privind finanțele publice, impozitele locale, plafonarea acestora și reducerea numărului de tipuri de venituri proprii. APL, fiind parte a unui proces amplu de descentralizare financiară, autonomie locală, dar și de preluare a practicilor europene în domeniu, ar trebui să fie auzite și luate în considerare. Este evident că acest capitol a fost înserat pentru testarea gradului de toleranță a APL, fără perspective politice în cazul unor dezbateri democratice în legislativ.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Consultările publce pe marginea proiectului documentului strategic ce vizează măsurile de politică fiscală și vamală în anul 2021 au fost inițiate cu încălcarea prevederilor legale ce țin de elaborarea politicilor bugetar-fiscale, neglijând calendarul bugetar și afectând procesul de creație legislativă prin eliminarea Parlamentului din acest proces.

Autoritățile n-au elaborat proiectul documentului în termeni optimi, au evitat discuțiile și implicarea actorilor interesați, cum ar fi partenerii de dialog social, asociațiile reprezentative, inclusiv ale autorităților locale, iar în plină campanie electorală au lansat anumite teze care ar servi doar într-un context îngust electoral.

Cadrul legal existent oferă posibilitatea aplicării unor abateri/derogări excepționale de la regulile politicii bugetar-fiscale, ele sunt descrise și în Legea 181/2014 (de ex., în cazul catastrofelor naturale şi altor situaţii care pun în pericol securitatea naţională, de declin al activităţii economice şi/sau în cazul în care nivelul inflaţiei depăşeşte cu 10 puncte procentuale nivelul prognozat/planificat). Dar astfel de situații necesită o maximă transparență în informare și comunicare, în special a Parlamentului. Legea 181/2014 indică clar necesitatea informării Parlamentului de către Guvern despre:

- motivele care au condiţionat derogarea de la regulile politicii bugetar-fiscale;
- măsurile pe care Guvernul intenţionează să le întreprindă pentru a se conforma din nou regulilor politicii bugetar-fiscale;
- termenul în care se planifică reînceperea respectării regulilor politicii bugetar-fiscale.

Iar în perioada aplicării derogării, Guvernul urmează să raporteze semestrial Parlamentului despre evoluţia indicatorilor macrobugetari, măsurile întreprinse şi cele planificate pentru a se conforma regulilor politicii bugetar-fiscale.

În acest context Transparency International – Moldova consideră necesară retragerea proiectului prezentat pentru consultări publice și revenirea la calendarul activităților legate de bugetarea anului 2021. Documentele strategice și angajamentele Republicii Moldova trebuie să fie realizate având la bază politici publice corelate cu tendințele economice, financiare și sociale grav afectate de noile provocări ale anului 2020. Este necesară reactivarea Parlamentului și implicarea acestuia în procesul de creație legislativă.

CONGRESUL AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA

VĂ AMINITIȚI DE NOI NUMAI ÎN TIMPUL ALEGERILOR!

DISCUȚII PRIVIND SISTEMUL DE TAXE LOCALE DIN REPUBLICA MOLDOVA

Aproximativ 200 de primari și reprezentanți ai autorităților publice locale, membri ai consiliului de administrare al Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM), reprezentanți ai Ministerului Finanțelor și ai Cancelariei de Stat, dar și experți în domeniul politicilor fiscale și reprezentanți din partea partenerilor de dezvoltare au participat, ieri, 19 octombrie 2020 la întrunirea online pe tema taxelor locale din Republica Moldova.

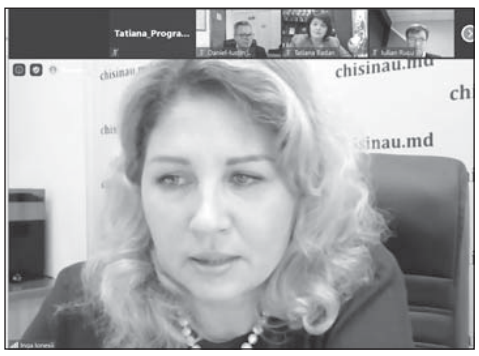
Evenimentul a fost organizat de Programul Comunitatea Mea în parteneriat cu Congresul Autorităților Locale din Moldova, în contextul dezbaterilor publice care au loc pe marginea proiectului documentului de politică fiscală și vamală pentru 2021, anunțat de Ministerul Finanțelor.

În cadrul discuțiilor, mai mulți primari și-au exprimat îngrijorarea privind intenția Guvernului de a plafona sau exclude taxele locale, fapt care va subția bugetele localităților și ar veni în contradicție cu principiul descentralizării financiare. „*Intenția Guvernului de a plafona taxele locale* ***constituie o problemă foarte gravă pentru autoritățile locale și ne îngrijorează foarte mult***” a declarat președintele CALM, Tatiana Badan, în cadrul întrevederii cu primarii.

Cu scopul de a da participanților posibilitatea să înțeleagă mai bine cum funcționează sistemul de taxe și impozite locale, Programul Comunitatea Mea a invitat mai mulți experți, printre care și dl Daniel Iustin Marinescu care, în prezent, prin intermediul Programului Comunitatea Mea, colaborează cu echipa Primăriei Municipiul Chișinău în vederea stabilirii unui sistem de taxe și impozite locale sustenabil. Expertul a prezentat o serie de propuneri și concluzii cu privire la sistemul actual de impozite și taxe locale din Moldova, făcând o analiză comparativă a sistemelor fiscale din România, Bulgaria și Slovacia. ”*Sistemul fiscal local este cel mai apropiat de cel din Romania, din acest motiv soluțiile fiscale sunt cel mai ușor de adaptat sau preluat”* a menționat dl. Marinescu în cadrul discuțiilor.*”Am avut posibilitatea să activez în administrația publică locală atât până la cât și după descentralizarea financiară din Romania și am avut posibilitatea să urmăresc beneficiile implementării acestor principii asupra calității serviciilor publice*” a subliniat expertul.

La rândul său, vice-primarul municipiului Chișinău, **dna Inga Ionesii a mulțumit**

expertului pentru colaborarea fructuoasă în cadrul Programului Comunitatea mea și totodată a prezentat viziunea mun. Chișinău privind rolul taxelor locale în dezvoltarea municipiului.

Cu acest prilej, reprezentantul Ministerului Finanțelor, dl. secretarul de stat Dorel Noroc a explicat care a fost raționamentul propunerilor privind taxele locale și a evaluat prognozele preliminare ale impactul măsurilor propuse privind taxele locale în contextul tuturor măsurilor din Politica fiscală și vamală pentru anul 2021. ”*Aceste plafoane pe care noi urmează să le propunem spre consultări publice se vor axa pe acele taxe care sunt astăzi stabilite de autoritățile locale. Suntem în căutarea unui mecanism de tranziție care sa nu afecteze autoritățile locale*” a declarat oficialul. Totodată, Ministerul Finanțelor susține modificarea prevederilor legii cu privire la finanțele publice locale astfel încât autoritățile publice locale să poate stabili la nivel local orice altă taxă care nu este prevăzută în Codul Fiscal, condiția fiind că aceasta să fie achitată de cetățenii care beneficiază de un serviciu în contravaloarea acestei taxe. Raționamentul acestei inițiative este că în Codul Fiscal trebuie să se regăsească doar taxele care au un caracter fiscal, dar nu și cele achitate pentru anumite servicii.

Directorul executiv al CALM, dl Viorel Furdui, a declarat că decizia Guvernului este neîntemeiată, iar **măsurile propuse nu au fost elaborate în baza unor cercetări clare precum și a unei evaluări a impactului noii politici fiscale asupra comunităților și a competențelor** APL-urilor.

Programul Comunitatea Mea va continua sa susțină autoritățile publice locale și centrale în **scopul avansării politicilor de descentralizare, inclusiv prin oferirea suportului analitic necesar și prin organizarea platformelor de discuții cu implicare tuturor părților interesate,** care să faciliteze formularea și aprobarea deciziilor informate și în baza evidențelor.

Reamintim că Programul Comunitatea Mea este finanțat și implementat de IREX cu scopul de a susține autoritățile publice locale din Moldova să devină mai eficiente, transparente și responsabile față de cetățeni.

GUVERNELE FAVORIZEAZĂ FURTUL MILIARDELOR, PRIVATIZĂRILE ILICITE, IAR DE VINĂ SUNT APL ȘI CETĂȚENII?

Ministerul Finanțelor consideră, probabil, că a stârpit corupția de la nivel central și principala preocupare de moment este de a distruge acest flagel la nivel local. În loc să implementeze reforma justiției, să elaboreze politici de susținere a agenților economici și a economiei, în general, să identifice resurse suplimentare pentru autoritățile locale, ca acestea să poată să facă față crizei cauzate de pandemie, Guvernul intenționează să priveze bugetele locale și de puținele venituri existente.

Întrebat de ce este necesară plafonarea taxelor locale, în cadrul unei emisiuni televizate, secretarul de stat Dorel Noroc a explicat că astfel se dorește diminuarea riscului de coruptibilitate la nivel local. „Oare atunci când o autoritate locală are libertate totală nu există riscul de a spori coruptibilitatea la nivel local”, a întrebat secretarul de stat.

Potrivit reprezentantului Ministerului Finanțelor, plafonarea taxelor locale va fi în beneficiul agenților economici care „trebuie să știe exact suma impozitului maxim pe care îl vor achita către buget.”

Dorel Noroc a declarat că Ministerul Finanțelor nu poate spune cu certitudine care va fi impactul acestor modificări asupra bugetelor autorităților locale deoarece încă nu au fost stabilite mărimea acestora. „Am invitat APL să participe intens la elaborarea acestor plafoane, astfel încât acestea să nu fie afectate sau să fie afectate la minim”, susține Dorel Noroc.

CALM afirmă că în documentul prezentat de Ministerul Finanțelor pentru politica fiscală și vamală din anul 2021 nu s-a ținut cont de sugestiile autorităților locale exprimate în cadrul unei singure întrevederi.

În emisiune, Secretarul de Stat spune că România este un exemplu în acest sens. Întrebat ce crede despre această inițiativă de plafonare a taxelor locale, președintele executiv al Asociației Orașelor din România Ionel Chirița a declarat pentru calm.md că exemplul statului vecin nu este unul tocmai fericit și a recomandat să studiem practica statelor nordice ale Uniunii Europene.

În altă ordine de idei, Dorel Noroc a declarat că intenția Ministerului Finanțelor de a schimba mecanismul de încasări la buget în cazul taxei rutiere nu va afecta bugetele locale. Totuși, atât Congresul Autorităților Locale din Moldova, cât și Asociația Drumarilor Antreprenori din Moldova au certitudinea că aceste modificări vor priva bugetele locale de puținele resurse pe care le primesc acum pentru reparația curentă a drumurilor.

Amintim că în 2014, Curtea Constituțională a declarat neconstituțională inițiativa Guvernului de atunci de a plafona taxele locale.

2014: PRIMARII, SUB EGIDA CALM, AU OBȚINUT VICTORIE LA CURTEA CONSTITUȚIONALĂ!

2020: UN NOU ATENTAT LA AUTONOMIA LOCALĂ!

În anul 2014, Curtea Constituțională a declarat neconstituțională plafonarea taxelor locale de către Parlamentul de atunci. Primarii și CALM au făcut front comun și au reușit să convingă că plafonarea reprezintă o încălcare flagrantă a autonomiei locale. De atunci și până acum au mai existat asemenea tentative doar că, datorită implicării CALM-ului, toate au eșuat. Fără a ține cont de deciziile Înaltei Curți, actualul Guvern a anunțat despre intenția de a plafona taxele locale. Retipărim cele mai importante opinii care au stat la baza deciziei istorice din 2014 a magistraților. LUPTA CONTINUĂ!!!

În debutul ședinței, autorii sesizării, deputaţii liberali, Valeriu Munteanu și Gheorghe Brega au reiterat că, prin plafonarea taxelor locale, Parlamentul RM a încălcat flagrant dispozițiile legale ce țin de autonomia locală, predictibilitatea și stabilirea raporturilor juridice, prin faptul că în ultima zi a anului în curs, în mod unilateral și abuziv, a anulat 12 taxe locale și a stabilit cote maxime ale celor existente. Este vorba de taxe locale pentru amenajarea teritoriului, organizarea licitaţiilor şi loteriilor, amplasarea publicităţii, aplicarea simbolicii locale, pe unităţile comerciale şi de prestări servicii de deservire socială, de piaţă s.a. Totodată, a fost anulată taxa pentru colectarea deşeurilor şi pentru parcare. Proiectul acestei legi nu a fost avizat nici de ministerul Finanţelor, nici de Comisia parlamentară administraţie publică, au menționat autorii sesizării. „Legea privind sistemul bugetar și procesul bugetar prevede expres că până la 5 decembrie a fiecărui an, Parlamentul adoptă Legea bugetară anuală, iar până la această dată politica bugetar-fiscală trebuie să fie deja adoptată, promulgată și publicată, deoarece Bugetul de Stat se reperează pe prevederile politicii bugetar-fiscale. Neglijând această prevedere, Parlamentul a adoptat politica bugetar-fiscală abia pe 23 decembrie 2013, iar publicarea s-a făcut abia pe 31 decembrie. Plafoanele au dus la deficitul de surse şi obligau autorităţile locale să solicite ajutor de la centru pentru soluţionarea unui şir de probleme economice. Posibil, autorităţile presupuneau acordarea unui astfel de ajutor în schimbul unor servicii. Era mai mult decât evident că modificările respective cu privire la plafonarea taxelor locale au scopul de a controla administrațiile publice locale. Eu cred că a existat rea-credinţă, pentru că municipiul Chişinău are litigii cu cel puţin 80 de agenţi economici mari, dintre care cele mai nemulţumite sunt cazinourile, care au datorii pe anul trecut la taxele locale de aproximativ 90 de milioane de lei. Iată că aceşti agenţi economici nu au dorit să plătească taxele pe care le considerau mari, absolut întâmplător a venit această lege care le-a stabilit nişte taxe modice, iar Codul fiscal spune că dacă vine o lege fiscală mai blândă, ea are şi efect retroactiv. De aceea, ne duce la gândul că există o interacţiune şi o înţelegere între parlamentari şi cazinouri. Dacă legea rămânea constituţională, atunci aceşti agenţi economici nu ar mai fi întors 90 de milioane bugetului municipiului Chişinău şi pentru anul acesta bugetul mai pierdea 50 de milioane. Dar aşa ei au să achite şi cele 90 de milioane, şi pe acestea 50”.

Valeriu Munteanu, deputat PL: ***"Era mai mult decât evident că modificările respective cu privire la plafonarea taxelor locale au scopul de a controla administrațiile publice locale"***

Curtea a observat că normele contestate nu au figurat în proiectul de lege aprobat de Guvern şi transmis Parlamentului spre aprobare. Respectivele amendamente au fost incluse în proiectul legii ulterior adoptării la 17 decembrie 2013 de către Parlament a proiectului de lege în prima lectură. Atât Parlamentul, cât şi Guvernul, nu au putut comunica instanţei de jurisdicţie constituţională identitatea autorului (autorilor) amendamentelor, atribuind autoratul Comisiei economie, buget şi finanţe. La 23 decembrie 2013 Parlamentul a adoptat prevederile contestate, în lipsa acceptului Guvernului.

Alexandru Tănase, președinte CC: ***"Guvernul este cel care are urechi, cap și picioarele pe pământ, el este acel care trebuie să tempereze mereu și să-i spună că, uite, asta nu poți să votezi, deoarece nu ai bani!"***

Victor Barbăneagră: Impozitele mari vor genera majorarea preţurilor pentru consumatorii finali. Există cazuri când importatorii de produse petroliere erau nevoiţi să achite taxe de la 18 mii lei al 108 mii lei şi mai mult. În această situaţie, agenţii economici sunt nevoiţi să majoreze costul serviciilor sale, fapt care va influenţa creşterea preţurilor şi cheltuielile suplimentare, care vor fi suportate de cetăţen În lipsa plafonului, au de suferit agenţii economici. Dar, în final, tot autorităţile publice locale vor pierde. Fiindcă punând taxe destul de mari, nu vor incasa acele surse pe care şi le planifică. Va pierde comunitatea. Noi credem că trebuie să fie plafon, dar ne vom conforma deciziei CC. Plafonarea taxelor locale ar duce la îmbunătăţirea climatului de afaceri şi majorarea numărului de locurilor de muncă, însă, cel mai probabil, va trebui să mai aşteptăm.

Alexandru Tănase: Articolul 131 din Constituție spune foarte clar că toate legile, amendamentele, inclusiv din prag bugetar, care pot duce la creșterea din ianuarie a veniturilor bugetare, pot fi operate doar cu acceptul Guvernului. Guvernul a acceptat sau nu a acceptat anume acest amendament? A fost sau nu?

Victor Barbăneagră: Deci, la întrebarea, nemijlocit, la întrebarea dvs., în 24 decembrie, 2013, Guvernul a aprobat o hotărâre cu privire la proiectul legii bugetului de stat pe anul 2014, hotărârea nr.1051, care prevede că: având, având în vedere aprobarea de către Parlament, la 23 decembrie 2014, a politicii bugetare-fiscale, se acceptă majorarea veniturilor și cheltuielilor bugetului de stat pe anul 2014. ”

Alexandru Tănase: Este un accept post-factum, Parlamentul deja a votat. Documentul era în drum spre Monitorul Oficial!

Victor Barbăneagră: Exact, dar în ședința plenară a Parlamentului, în data de 23 decembrie 2013, au fost prezenți atât reprezentanți ai Ministerului Finanțelor, Ministerului Economiei, Ministerului Sănătății, Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, cu alte cuvinte au participat miniștrii și viceminiștrii acestor autorități publice centrale care au aprobat sau au avut permisiunea de a aproba și a accepta acele propuneri ce au fost enunțate în ședința plenară.

Victor Barbăneagră, viceministrul Finanțelor: ***"Noi credem că trebuie să fie plafon, dar ne vom conforma deciziei CC"***

Alexandru Tănase: Știți foarte bine care este instrumentul prin care Guvernul acceptă sau nu. S-o formulăm altfel, pentru că este o chestiune principială, care o să vizeze și alte spețe. D-voastră considerați că Guvernul poate accepta post-factum și Parlamentul are posibilitatea să voteze ce dorește el în materia bugetară?

Victor Barbăneagră: D-nule președinte, eu sunt de acord cu afirmațiile dvs.!

Alexandru Tănase: E o speţă total nouă. Autorii Constituţiei nu întâmplător au instituit acest drept special al Executivului. Parlamentul, apriori, este predispus spre populism, așa este în toată lumea. El merge la alegători, el trebuie să voteze legi care ar trebui să fie frumoase, pentru oameni. Dar Guvernul este cel care are urechi, cap și picioarele pe pământ, el este acel care trebuie să tempereze mereu și să-i spună că, uite, asta nu poți să votezi, deoarece nu ai bani. Asta este logica.

GRABA STRICĂ TREABA SAU DECIZIILE POST-FACTUM ALE GUVERNĂRII

Prevederile contestate au fost adoptate de către Legislativ fără consultarea entităților locale, a mai constatat CC. De asemenea, au fost încălcate termenele de prezentare a proiectului legii bugetare anuale. Normele contestate nu respectă cerinţele de accesibilitate, transparenţă și previzibilitate, exigențe cărora urmează să corespundă orice act legislativ prin prisma articolului 23 din Constituție. Magistrații au avut întrebări și pentru reprezentantul Parlamentului, Sergiu Chirică.

Alexandru Tănase: Eu am să vă dau citire textului exact din Constituție, art.131, aln.4: Orice propunere legislativă sau amendament, fiți atent, amendament, care atrage majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare, pot fi adoptate numai după ce sunt acceptate de Guvern. Este normă constituțională. Cum înțelegeți termenul de acceptat? ”

Sergiu Chirică: Acuma am înțeles întrebarea d-voastră, d-ule președinte, suntem în fața unui fapt constituțional consumat și care a fost constatat și acest lucru l-am reiterat în pledoaria mea. Într-adevăr, avizul Guvernului a fost prezentat prin hotărârea sa din 24 decembrie 2014.

Alexandru Tănase: Post-factum.

Sergiu Chirică: Post-factum. La moment, deja Curtea Constitutională urmează să califice faptele date care sunt deja consumate și să se expună.

Alexandru Tănase: Revenind la art.131 și la termenul amendament, urma ori nu acesta să fie acceptat de Guvern? În calitate de entitate care este responsabilă pentru politica ge-

2020: UN NOU ATENTAT LA AUTONOMIA LOCALĂ!

nerala a țării și care știe cel mai bine care este situația bugetară, ce se poate și ce nu se poate de facut cu banii publici - unde se pot impune taxe, unde nu pot fi impuse taxe, care sunt angajamentele externe, care sunt plafonările și multe alte detalii. Putea sau nu Parlamentul să adopte un asemenea proiect fară ca Guvernul să spună: Domnule, se poate, uite noi acceptăm reducerea plafonării taxelor pentru cazinouri sau eliminarea taxelor pentru gunoi sau multe alte modificări care au fost.

Sergiu Chirică: Orice amendament la un proiect de lege este un drept al deputatului și în cazul dat nu are cum Parlamentul să știe până la examinarea la ședința plenară, cu toate amendamentele posibile sau imposibile care ar putea să apară pe parcursul ședinței. Pe de altă parte, discuțiile referitor la un posibil amendament în sensul dat au fost, au existat în coaliție, în societatea civilă.

Alexandru Tănase: Eu am o întrebare, dar cine este autorul acestui amendamet?

Sergiu Chirică: În sinteză este prezentată Comisia Economie, Buget și Finanțe, nu este arătată nicio persoană în parte.

Alexandru Tănase: Cum se cheamă aceasta? **No face, no name, no nomber!** Eu nu mai am întrebări.

Victor Popa: D-ul Chirică, ați spus că textul a fost plasat pe pagina web a Parlamentului. Credeți că aceasta poate fi considerată consultare? CALM s-a implicat, a luat atitudine, a expertizat proiectul din perspectiva Cartei Europene a Autonomiei Locale, în care se menționează că toate colectivitățile locale trebuie să fie consultate într-o manieră adecvată. Cine trebuie să țină cont de această consultare cu autoritățile locale: autorii proiectului sau Guvernul?

Tudor Panțîru: "Mi-amintesc de două formule care erau pe vremea Uniunii Sovetice: Мы посоветовались и я решил sau У нас есть информация, есть мнение!".

Sergiu Chirică: Amendamentul a apărut în a doua lectură. Parlamentul a abordat aceste consultări publice pe data de 10 decembrie, alte consultări publice nu au existat.

Tudor Panțîru: Ascultându-vă pe dvs., mi-amintesc de două formule care erau pe vremea Uniunii Sovetice: Мы посоветовались и я решил, sau У нас есть информация, есть мнение. Acum ascult același cântec, puțin parafrazat. La data de 23 decembrie 2013, există la dispoziția Parlamentului un studiu serios făcut de organe competente asupra ce numiți d-voastră aici discriminarea pe alocuri a agenților economici prin stabilirea taxelor. Există un astfel de studiu și dacă acest studiu a fost pus la dispoziție deputaților înainte de vot?

Victor Popa, judecător Curtea Constituțională: "Considerați că plasarea pe pagina web a proiectului poate fi considerată consultare?"

Sergiu Chirică: Există o analiză pe mun. Chișinău, mun. Bălți și alte unități territorial-administrative, dar cred eu că aici va putea să răspundă mai în detaliu d-ul viceministru al Finațelor, reprezentantul guvernului.

Tudor Panțîru: Eu întreb dacă a existat în Parlament, nu undeva în altă parte, și dacă deputații au luat cunoștință înainte de vot de un astfel de studiu, așazis studii de impact, să zicem a taxelor stabilite disproporționat sau discriminatoriu, cu concluzii serioase.

Sergiu Chirică: Modificările la Codul Fiscal au fost efectuate prin amendament, respectiv, la data de 23 decembrie nu exista și nu avea cum să existe un astfel de studiu.

CALM, PLEDOARIE PENTRU AUTONOMIE

DECLARAȚIA CALM:

"AUTONOMIA LOCALĂ, ÎN PERICOL: ORAȘELE ȘI MUNICIPIILE DIN REPUBLICA MOLDOVA AU FOST LIPSITE DE MILIOANE DE LEI ÎN URMA UNEI DECIZII ABUZIVE A PARLAMENTULUI! "

Congresul Autorităților Locale din Moldova a luat prompt atitudine și a criticat în termeni duri încercarea de a stabili plafoane pentru taxele locale. CALM a sesizat autoritățile locale și partenerii de dezvoltare ai RM despre impactul catastrofal pe care îl poate avea reintroducerea plafonării. Asta, după ce primarii localităților cel mai afectate de această schimbare au acuzat posibile pierderi în valoare de 200 de milioane de lei. Reacțiile nu au întârziat să apară, iar autoritățile din țară au fost, la rândul lor, taxate de organismele internaționale pentru încercarea de a limita și mai mult autonomia locală..

PLAFONAREA TAXELOR LOCALE, UN PREJUDICIU ENORM LOCALITĂȚILOR URBANE

Prin prezenta, aducem la cunoștința opiniei publice naționale și internaționale faptul că, la 23 decembrie 2013, Parlamentul Republicii Moldova, în mod unilateral și abuziv, a adoptat Legea nr. 324 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (punctele 4, 113 și 123), prin care au fost stabilite cote maxime pentru taxele locale, unele dintre acestea fiind chiar anulate. CALM consideră inadmisibilă o astfel de intervenție și declară următoarele:

1. **Adoptarea modificărilor legislative respective reprezintă un act abuziv, ilegal și neconstituțional, îndreptat împotriva comunităților urbane și, în genere, împotriva autonomiei locale din Republica Moldova.** În procesul de adoptare a acestui act au fost comise încălcări grave ale cadrului național și internațional din domeniul autonomiei locale și procesului legislativ: Carta Europeana a Autonomiei Locale (în vigoare pentru Moldova din 1998), Constituția (art.1 și 109, 112), Legea privind administrația publică locală (art. 6,7, 9, 81), Legea privind finanțele publice locale (art. 3), Legea privind actele legislative etc.

2. **În rezultatul acestui act, majoritatea orașelor și municipiilor din Republica Moldova au fost lipsite de venituri extrem de importante, care se cifrează la milioane de lei.** În special, venitul ratat al orașelor și municipiilor, conform estimărilor prealabile, variază între 250 de mii de lei și 40 de milioane de lei. De exemplu: Chișinău (circa 40 de milioane de lei), Cahul (circa 6,2 milioane de lei), Orhei (circa 3,2 milioane de lei), Cimișlia (600 de mii de lei), Strășeni (circa 500 de mii de lei), Drochia (circa 700 de mii de ei), Ștefan Vodă (250 de mii de lei) etc.

3. **Acest act a fost adoptat în condiții de totală netransparență și fără a fi consultat cu autoritățile publice locale și reprezentanții săi.** Majoritatea autorităților locale, dar și întreaga societate, a aflat despre conținutul acestei legi numai după publicarea ei.

4. **Parlamentul a operat acest modificări legislative FĂRĂ evaluarea obligatorie a impactului acestora, DUPĂ ce bugetele locale au fost deja adoptate și FĂRĂ a prevedea compensarea pierderilor cauzate de astfel de acte tardive.** Astfel, autoritățile locale au fost puse într-o situație extrem de dificilă, confruntându-se cu un deficit important de surse bugetare.

5. **Prin acest act legislativ, comunitățile locale și, nemijlocit, locuitorii orașelor și municipiilor din Republica Moldova sunt lipsite de servicii și condiții de viață mai bune.** În același context, autoritățile locale sunt limitate în posibilitatea de a realiza programele locale de dezvoltare social-economică asumate în fața locuitorilor localităților respective.

6. **Prin acest act, Parlamentul a restrâns esențial autonomia locală, fiind micșorat volumul veniturilor proprii care sunt la dispoziția exclusivă a autorităților locale și pe care ele le pot folosi liber în interesul comunităților locale corespunzătoare.** În același timp, limitarea volumului și accesului la venituri proprii din taxe locale, accentuează și mai mult verticala puterii și dependența financiară a autorităților locale față de cele centrale. Acest fapt contravine declarațiilor oficiale și angajamentelor guvernamentale în domeniul descentralizării și autonomiei locale.

7. **Plafoanele la taxele locale stabilite prin legea respectivă, în mare măsură, NU iau în considerație diferențele geografice, economice, financiare, sociale** etc. importante, existente între diferite comunități locale și agenții economici care activează pe teritoriul lor.

8. **Acest act legislativ contravine în totalitate angajamentelor guvernamentale în domeniul descentralizării și autonomiei locale asumate prin programul de guvernare, strategia descentralizării, precum și tuturor angajamentelor asumate de către Republica Moldova în fața Consiliului Europei și altor organisme internaționale.** Prin astfel de acte, prin modul în care sunt adoptate și inconsecvența de care dau dovadă autoritățile este știrbită esențial imaginea instituțiilor statului atât în fața autorităților locale și opiniei publice naționale, cât și în raport cu structurile internaționale. În loc de acțiuni concrete și efective promise în domeniul descentralizării, are loc un proces invers de limitare a autonomiei locale și încălcare continuă a drepturilor și intereselor comunităților locale din Republica Moldova.

9. **Considerăm că astfel de acte unilaterale, netransparente și neconsultate cu reprezentanții autorităților locale aduc prejudicii importante imaginii Republicii Moldova pe plan extern și intern, precum și eforturilor declarate ale autorităților centrale de apropiere de Uniunea Europeană și valorile care stau la baza ei.** Descentralizarea și autonomia locală fiind valori incontestabile ale spațiului european spre care tinde și Republica Moldova.

10. **Suntem îngrijorați în legătură cu o astfel de atitudine și neîncredere față de autoritățile publice locale din partea administrație centrale.** Neîncredere care este total neîntemeiată și care contravine încrederii înalte pe care o acordă cetățenii Republicii Moldova față de administrația locală (conform tuturor sondajelor - APL sunt în topul încrederii alături după biserică).

Prin urmare, în numele tuturor orașelor și municipiilor din Republica Moldova, precum și în numele comunităților rurale, care sunt solidare cu localitățile urbane:

1. Ne exprimăm indignarea, dezamăgirea și dezacordul total în legătură Legea nr. 324/23.12.2013 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (punctele 4, 113 și 123), care contravin grav intereselor comunităților urbane din Republica Moldova;

2. Cerem abrogarea în regim de urgență a punctelor 4, 113, 123 și a altor prevederi din Legea nr. 324 din 23 decembrie 2013, care contravin principiilor autonomiei locale și intereselor comunităților locale din Republica Moldova;

3. Cerem respectarea cadrului legal național și internațional în domeniul autonomiei locale în cadrul procesului de adoptare a legilor din Republica Moldova, în special la capitolul transparență și consultare obligatorie a autorităților locale și asociațiilor sale reprezentative.

Suntem deschiși și dorim să instituim un dialog real şi efectiv cu autorităţile centrale, bazat pe principii de egalitate şi respectul reciproc. Sperăm să fim auziți și înțeleși corect, pentru ca, prin acțiuni concrete și de comun acord, să evităm tensionarea în continuare a situației.

Prezenta declarație este deschisă pentru semnare tuturor autorităților publice ale orașelor și municipiilor din Republica Moldova.

Adoptată pe 10.01.2014

2016 - ATAC FRONTAL ASUPRA APL:
PLAFONAREA TAXELOR LOCALE, ATENTAT REPETAT LA CONSTITUȚIE ȘI AUTONOMIA LOCALĂ!

Senzația de déjà vu a fost trăită de fiecare reprezentant APL doi ani mai târziu, după ce Ministerul Finanțelor, în mod repetat și absolut nemotivat, a revenit la plafonarea taxelor locale. Astfel, în mod brutal și cu orice preț, s-a dorit ocolirea și sfidarea deciziei Curții Constituționale, care încă în 2014, și-a spus verdictul: PLAFONAREA TAXELOR LOCALE ÎNCALCĂ PRINCIPIILE AUTONOMIEI LOCALE!

"În mod brutal și cu orice preț, se dorește la ocolirea și sfidarea decizia Curții Constituționale, care încă în 2014, și-a spus verdictul: PLAFONAREA TAXELOR LOCALE ÎNCALCĂ PRINCIPIILE AUTONOMIEI LOCALE!"

Suntem în fața unor semne de corupție/presiune politică și/sau de alta natură, din partea unor cercuri înguste și obscure de interese (mari rechini ai business-ului, identitatea cărora nu se da publicității), care urmăresc scopul de a avea avantaje financiare din contul bugetelor locale. Anterior (în anul 2013), cum s-a demonstrat, semnele de coruptibilitate și presiune au venit din partea acelorași actori, plus CASINO-URILE. În special, este vorba de unele mari companii din domeniul petrolier, financiar/bancar, comerț, firme de vânzări en-gross etc., care de mai mulți ani încearcă să-și dobândească avantaje.

Atragem atenție că Ministerul Finanțelor promovează ideea plafonării taxelor locale, sub paravanul grijii față de mediul de afaceri. Pe când in realitate, taxele locale nici pe departe nu constituie o problemă reală pentru business-ul mic și mijlociu. De fapt, inițiativa Ministerului Finanțelor este lipsită în totalitate de orice temei. În mare parte, Ministerul Finanțelor speculează cu ideea și unele presupuneri de abuzuri din partea APL și doar pe unele cazuri izolate, care nu reflectă situația reală. În realitate, majoritatea covârșitoare a APL au o relație foarte bună cu mediul de afaceri locale (mulți dintre care fac parte din consiliile locale) și întotdeauna găsesc consens.

Cu toate că înțelegem scopurile "nobile" urmărite prin astfel de inițiative, totuși constatăm cu mirare și indignare o abordare superficială și chiar total iresponsabilă din partea unor funcționari în această chestiune. Sperăm foarte mult că cei care vin cu această abordare au analizat profund situația și au calculat. Aceasta, deoarece acest subiect a fost discutat pe larg în societate recent, generând mari tensiuni, afectând enorm imaginea guvernanților și, în fine, - primind o apreciere juridică corespunzătoare și foarte clară. În acest sens fără a acorda prea mult timp, doar vă recomandăm să faceți cunoștință cu textul INTEGRAL al deciziei Curții Constituționale (Hotărârea nr. 2, din 28.01.2014). În special, punctele 75-126. **Nu este admisibilă o interpretare izolată și selectivă, cum se încearcă în cazul dat. În acest sens, în afară de motive de ordin procedural și de formă, o parte importantă din decizia respectivă se referă la argumente de fond/esență prin care se demonstrează foarte explicit, încălcarea principiilor și normelor fundamentale constituționale și ale altor legi citate și în vigoare. Iar ideea principală este că, în privința taxelor/impozitelor locale, legea poate stabili doar criteriile și principiile generale de aplicare. Însă stabilirea cotelor și mărimii lor este o competență exclusivă a APL!** O altfel de interpretare sau încercare de a ocoli litera și sensul legii deja trebuie inclusă în categoria abuzului și sfera răspunderii penale/materiale. Deoarece, în mod repetat și deliberativ/conștient, se încearcă a prejudicia enorm bugetele locale și interesul public. Cine va răspunde de milioanele de lei pe care bugetele locale (considerate autonome și separate de cel al statului), NU le primesc datorită erorilor, abuzurilor și actelor neconstituționale admise de către unui funcționari și instituții ale statului?

În afară de argumentele de ordin juridic incontestabile și foarte explicite ale Curții Constituționale, suntem mirații și chiar dezamăgiți în legătură cu această abordare superficială a Ministerului Finanțelor, în lipsa unor motive serioase și bine argumentate. Fără o analiză și calculele necesare care ar demonstra proporția taxelor locale în totalul impozitelor achitate de mediul de afaceri, precum și că taxele locale exagerate ar constitui un impediment pentru mediul de afaceri. Fără a se veni cu un număr concret de cazuri și, ceea ce este mult mai important, fără a numi cauzele care au stat la baza unor decizii singulare și izolate ale APL de a acționa într-un fel sau altul. Fără a avea o abordare cu adevărat de STAT! De fapt, suntem în fața unei probleme inventate, izolată și minoră, în raport cu problemele reale ale mediului de afaceri din Republica Moldova. **Mai mult ca atât, din discuțiile pe care CALM la are cu mediul de afaceri mic si mijlociu, problema taxelor locale aproape lipsește sau este menționată în ultimul rând. Mult mai importante fiind inconsecvența politicilor, impozitele de stat excesive, controalele și abuzurile administrative etc.** În aceasta situație, apare întrebarea: a cui interese încearcă sa se promoveze prin plafonarea taxelor? Oare nu se repetă situația din 2013, atunci când s-a demonstrat că prin astfel de abordări și invocarea problemelor inventate (in baza unor cazuri izolate), au fost promovate interesele obscure și înguste ale cazino-urilor, jocurilor de noroc și altor antreprenori mari (monopoliști)??? În același timp, măsurile de consolidare a bazei fiscale locale sunt blocate (la fel, responsabilitatea Ministerului Finanțelor), iar bugetele locale sunt lipsite și limitate în surse de venit. Ce fel de politică de stat mai este aceasta și cum ar favoriza ea mediul de afaceri, în situația când APL sunt lipsite de posibilitatea de a avea politici proprii locale economice și financiare, în scopul de a îmbunătăți infrastructura locală, dar și mediul de afaceri local? Oare nu ar fi interesat în primul rând mediul de afaceri ca în localitățile rurale și urbane să existe drumuri, teritorii amenajate, apă, canalizare, salubrizare etc.? Din ce resurse, stimați reprezentanți ai Ministerului Finanțelor, dacă nu realizați măsurile prevăzute de lege privind descentralizarea financiară și consolidarea bazei fiscale, ba din contra, încă impuneți limitări și plafonări în interesul unor grupuri înguste? Acestea-s politici de dezvoltare a statului? Mai degrabă sunt niște politici de distrugere completă a satelor/orașelor și favorizare evidentă a unor agenți economici mari/monopoliști.

Decizia de plafonare a taxelor locale contravine în totalitate angajamentelor guvernamentale în domeniul descentralizării şi autonomiei locale asumate prin programul de guvernare, strategia descentralizării, precum şi tuturor angajamentelor asumate de către Republica Moldova în faţa Consiliului Europei şi altor organisme internaţionale. *Prin astfel de acte, prin modul în care sunt adoptate şi inconsecvenţa de care dau dovadă autorităţile este ştirbită esenţial imaginea instituţiilor statului atât în faţa autorităţilor locale şi opiniei publice naţionale, cât şi în raport cu structurile internaţionale și partenerii de dezvoltare. În loc de acţiuni concrete şi efective promise în domeniul descentralizării, are loc un proces invers de limitare a autonomiei locale şi încălcare continuă a drepturilor şi intereselor comunităţilor locale din Republica Moldova.*

Acest pas vine în contradicție cu angajamentele asumate la Vilnius, prin care guvernarea s-a obligat să promoveze reforme reale, care vor conduce la înregistrarea unui oarecare progres. Lansarea unor astfel de inițiative, cum ar fi plafonarea taxei locale, limitează autonomia locala și accentuează tendințele de centralizare, fenomene absolut inadmisibile în filosofia Uniunii Europene. CALM consideră astfel de inițiative totalmente inacceptabile,

"Din ce resurse, stimați reprezentanți ai Ministerului Finanțelor, dacă nu realizați măsurile prevăzute de lege privind descentralizarea financiară și consolidarea bazei fiscale, ba din contra, încă impuneți limitări și plafonări în interesul unor grupuri înguste? Acestea-s politici de dezvoltare a statului? Mai degrabă sunt niște politici de distrugere completă a satelor/orașelor și favorizare evidentă a unor agenți economici mari/monopoliști."

deoarece reprezintă un regres colosal în calea reformei descentralizării și consolidării autonomiei locale, precum și un semnal de neîncredere și dispreț total față de administrația publică locală. În multe din țările europene, autoritățile locale au chiar și dreptul de a stabili taxe locale noi, suplimentare la cele prevăzute de legislația națională, nu doar să stabilească mărimea acestora. Or, în privința Moldovei, Consiliul Europei în raportul său de monitorizare a democrației locale și regionale tocmai remarcă lipsa libertății autorităților locale de a stabili taxe și lipsa autonomiei financiare. Înlăturarea plafoanelor maxime pentru taxele locale a fost apreciată ca o avansare considerabilă în domeniul consolidării autonomiei locale și reformei de descentralizare, iar acum o eventuală reintroducere ar însemna un semnal negativ și regres imens, un semn de inconsecvență și o pierdere a încrederii față de guvernarea centrală din partea autorităților locale.

2016 - ATAC FRONTAL ASUPRA APL:

PLAFONAREA TAXELOR LOCALE, ATENTAT REPETAT LA CONSTITUȚIE ȘI AUTONOMIA LOCALĂ!

APL este unul dintre cei mai importanți și fideli parteneri ai Ministerului Finanțelor, în aspectul susținerii dialogului cu FMI, necesității creșterii veniturilor. Dvs. tratați APL în baza unor acte ocazionale, izolate, ca pe un impediment pentru business-ul local, dar nu este o percepție corectă. Noi ne-am ciocnit cu acest lucru cu trei ani în urmă, dar, până la urmă, în afară de câteva situații irelevante, nu ni se aduceau exemple clare în care APL ar fi pus presiune. Credeți că se găsește un primar rațional care să alunge oamenii

de afaceri, cine să își taie singur creanga de sub picioare? Noi pledăm pentru descentralizare și în domeniul economic, astfel încât APL să poată contribui la dezvoltarea business-ului prin aplicarea politicilor proprii, nu celor dominate de stat, cu viziuni uniforme, care nu sunt ajustate la realitățile din teritoriu. Nu poți, fiind în capitală, să aplici o regulă pentru toți. Sunt foarte mulți factori care deosebesc o localitate de alta – suprafață, numărul de agenți economici, potențialul comercial. Prin aplicarea limitelor, a plafonării, legi mâinile APL. De ce nu am permite APL să aplice politicile proprii? **Noi, de 25 de ani, nu avem astfel de politici – toate strategiile noastre prevăd dezvoltarea economică, dar economia de la asta știm unde se duce – tot în jos și în jos. Aici e o mare problemă și trebuie să o conștientizăm.** Un alt aspect – noi avem nevoie de un format de discuții normal, specializat, ca să putem discuta tehnic, metodic , ca fiecare problemă să fie dezbătută în detaliu, să ne expunem toate argumentele și să identificăm soluții. Consider că în 90 la sută din situații poate fi găsit un consens. Cât privește plafonarea – noi înțelegem foarte bine presiunea pe care o exercită business-ul mare, dar nu sunt sigur că pentru ei acest aspect este o problemă. Aș vrea să dispunem de o analiză cât de mare este această presiune și dacă este anume așa și în ce măsură mediul de afaceri se simte amenințat de taxele locale, comparativ cu alte probleme. Aici sunt două probleme de fond peste care noi nu putem păși. Dvs. propuneți cote, dar, de fapt, vă propuneți un lucru imposibil. Situația este atât de diversă în teritoriu că orice plafoane ați pune ele nu vor fi corecte. Republica Moldova a atins un nivel de dezvoltare a principiilor autonomiei locale. Noi avem atâtea discuții, atâtea legi, suntem atât de departe în comparație cu vecinii noștri. La nivel de mentalitate, de legislație am evoluat mult. Doar că noi nu avem continuitate și nu respectăm până la capăt acest concept. Ținând cont de nivelul la care am ajuns, plafonarea nu e nimic altceva decât o profundă încălcare a principiilor autonomiei locale. Dacă nu aveți încredere în expertiza noastră, acest lucru îl spune foarte clar Curtea Constituțională. Nu înțeleg, de ce atâtea discuții? Hai, mai bine să stabilim foarte clar principiile și criteriile, pentru că aceasta este constituțional. Dar acum suntem aruncați cu un pas înapoi, iarăși inițiem discuții, iarăși creștem tensiunea.

În concluzie, declarațiile unora că APL stabilesc taxe mari și insuportabile sunt simple insinuări și nu corespund adevărului. Regula nu trebuie începută de la plafonarea taxelor locale și nu trebuie să-i prezentăm

VIOREL FURDUI, DIRECTOR EXECUTIV CALM:" Prin astfel de acte, este ştirbită esenţial imaginea instituţiilor statului atât în faţa autorităţilor locale şi opiniei publice naţionale, cât şi în raport cu structurile internaţionale şi partenerii de dezvoltare. În loc de acţiuni concrete şi efective promise în domeniul descentralizării, are loc un proces invers de limitare a autonomiei locale şi încălcare continuă a drepturilor şi intereselor comunităţilor locale din Republica Moldova!"

pe edilii locali ca pe niște monștri. E în interesul APL să mențină relații corecte cu agenții economici, astfel încât aceștia să fie interesați să activeze în localitatea noastră. **Cine vinde vaca care dă lapte??? E un nonsens!!!**

Iată de ce toate aceste aspecte trebuie să fie discutate serios și în prealabil. Înainte de a apărea și a bulversa societatea și APL cu consecințe imprevizibile. De aceea, CALM a propus de mai multe ori stabilirea unui mecanism instituționalizat și permanent de dialog între Ministerul Finanțelor și APL/CALM, care să permită discutarea la timp și soluționarea operativă a problemelor. Propunem în continuare în regim de urgență de a forma un grup de lucru comun CALM și Ministerul Finanțelor, în cadrul căruia să fie discutate toate problemele/actele ce vizează APL.

2016

Editorial de Viorel FURDUI, director executiv CALM

CALM, AVOCATUL APL

CALM CERE CEC SĂ RESPECTE CADRUL CONSTITUȚIONAL ȘI LEGAL AL AUTONOMIEI LOCALE ÎN CHESTIUNEA DESCHIDERII SECȚIILOR DE VOTARE PENTRU ALEGĂTORII DIN STÂNGA NISTRULUI!

În rezultatul adresărilor membrilor săi, în legătură cu divergențele apărute, în contextul deciziei de a deschide secții de votare pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului, CALM a expediat o NOTĂ informativă Comisiei Electorale și Cancelariei de Stat a Republicii Moldova.

În document, CALM solicită să se ia în considerare faptul că este vorba de unele atribuții delegate APL în domeniul electoral și în asemenea cazuri APL trebuie să beneficieze, pe cât posibil, de libertatea de a adapta acțiunea lor la condițiile locale (situația pandemică, etc).

Totodată, CALM constată că APL respective nu au fost consultate în prealabil privind impactul măsurilor și resurselor necesare, iar delegarea de competențe trebuie să fie însoțită obligatoriu de asigurarea resurselor financiare necesare și suficiente realizării acestora.

În același timp, CALM atrage atenția că APL este în drept să atace decizia în instanța de contencios administrativ în termen de 30 de zile de la data notificării, înștiințând de îndată subiectul controlului de oportunitate care a emis decizia, adică APL avea dreptul de a contesta actele CEC pentru a proteja interesele colectivităților locale pe care le reprezintă.

Potrivit CALM, în cazul în care se va alege controlul de legalitate, Oficiul Teritorial al Cancelariei de Stat trebuie să aducă argumente juridice clare, fără implicarea oportunității unor acțiuni (numărul secțiilor, etc.) și să țină cont de principiile și standardele APL în domeniul atribuțiilor delegate.

ASOCIAȚIA PRIMARILOR DIN UTA GĂGĂUZIA A ADERAT LA CALM!

La invitația primarilor din UTA Găgăuzia, președintele Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) Tatiana Badan și directorul executiv al CALM Viorel Furdui au participat la ședința asociației aleșilor locali din această regiune. Una dintre deciziile adoptate în unanimitate în cadrul ședinței asociației recent create a fost de a adera la CALM.

Președintele Asociației primarilor din UTA Găgăuzia, primarul satului Copceac Oleg Garizan a opinat că este nevoie de unitatea tuturor autorităților locale din Republica Moldova, pentru că astfel vor fi mai ușor identificate cele mai bune soluții la problemele comune. „Este nevoie de conlucrarea cu autoritățile regionale și centrale, de consolidarea forțelor, de susținerea reciprocă pentru a putea avansa în domeniul descentralizării."

Oleg Garizan a specificat că asociațiile autorităților locale sunt apolitice și în cadrul acestora nu contează apartenența politică a unui sau altui conducător local. „Principala preocupare a noastră sunt problemele de la nivel local, cele care vizează comunitățile locale." Președintele Asociației primarilor din UTA Găgăuzia și-a exprimat încrederea că „împreună vom reuși să realizăm tot ce ne propunem."

Președintele CALM Tatiana Badan a apreciat poziția tuturor primarilor prezenți de a adera la CALM. „Deja putem spune că oficial membrii asociației primarilor din UTA Găgăuzia fac parte din marea echipă a CALM", a declarat Tatiana Badan.

„Întotdeauna am avut o relație foarte bună cu autoritățile locale din această regiune. Alături de alți reprezentanți ai CALM, primarii din UTA Găgăuzia periodic au fost invitați să participe în cadrul unor vizite de studii, acțiuni, evenimente organizate de asociația noastră. Ne bucură interesul primarilor din UTA Găgăuzia de a participa mai activ în procesul de luare a deciziilor la nivel național", a menționat Tatiana Badan.

Potrivit directorului executiv al CALM Viorel Furdui, alături de primarii altor localități ale Republicii Moldova, aleșii locali din UTA Găgăuzia pot contribui la procesul de descentralizare și consolidare a autonomiei locale din statul nostru.

„Nu o singură dată am prezentat bunele practici care există în această unitate administrativ teritorială. De exemplu, a fost creat un mecanism pentru a acoperi cofinanțarea pe care trebuie să o asigure primăriile atunci când obțin finanțări de proiecte. Credem că asemenea practici de susținere a autorităților publice locale în atragerea de fonduri pot fi extinse pe tot teritoriul RM"

În UTA Găgăuzia sunt 26 de primării, 13 dintre ele fac parte din asociație, printre acestea fiind orașele Vulcănești și Ciadîr Lunga, dar și Copceac, unul dintre cele mai mari sate din Republica Moldova. În contextul în care Asociația primarilor din UTA Găgăuzia a fost constituită recent, directorul executiv al CALM și-a exprimat convingerea că în cel mai apropiat timp numărul de membri va crește.

CRIZA PANDEMICĂ ARE UN EFECT DEVASTATOR ASUPRA FINANȚELOR LOCALE

Din cauza crizei COVID-19 și a blocajelor afiliate, orașele și regiunile europene se află sub o presiune financiară extremă. În această perioadă cheltuielile au tot crescut (veniturile au scăzut brusc), iar pierderile au atins valori de miliarde de euro. În încercarea de a redresa situația, orașele și regiunile au trebuit să ia măsuri de urgență.

Aceste concluzii se regăsesc în raportul/studiul/sondajul efectuat de CEMR (Asociația pan-europeană a autorităților locale și regionale) împreună cu asociațiile naționale ale guvernelor locale și regionale. În raport se regăsesc datele colectate de la 21 de asociații din 17 țări din Europa, ceea ce oferă informații veridice despre situația financiară a municipalităților și regiunilor, cu diverse exemple de estimări economice și scheme de sprijin din partea autorităților naționale.

"*În orașele și regiunile europene situația este critică*", a declarat Flo Clucas, consilieră în orașul Cheltenham (Marea Britanie) și purtător de cuvânt al CEMR pentru finanțele locale. „**În mai multe țări, consiliile locale riscă să intre în incapacitatea asigurării serviciilor pe care trebuie să le ofere cetățenilor sau, și mai grav, riscă să comită o ilegalitate deoarece legea le interzice să aibă deficit bugetar la capitolul cheltuieli.**

"PROCESUL DE RECUPERARE POST-CRIZĂ PANDEMICĂ VA EȘUA FĂRĂ IMPLICAREA PLENARĂ A GUVERNELOR LOCALE ȘI REGIONALE DIN EUROPA!"

În aceste condiții, este mai important ca niciodată ca vocea guvernelor locale și regionale să fie auzită de autoritățile naționale și europene și ca autoritățile locale să devină parteneri adevărați în procesul decizional de elaborare a politicilor de recuperare post-criza care afectează economiile locale și cetățenii. Procesul de recuperare post-criză pandemică va eșua fără implicarea plenară a guvernelor locale și regionale din Europa."

Estimările impactului crizei COVID-19 asupra finanțelor locale continuă să se schimbe, această analiză oferă o prezentare a situației de la începutul verii 2020. Ulterior, datele ar putea fi actualizate în funcție de necesitate. Rezultatele sondajului denotă că este încă prea devreme să avem o viziune clară a impactului și a estimării exacte a costurilor sau pierderilor suplimentare rezultate ca urmare a răspândirii coronavirusului, mai ales că unele țări europene abia încep să renunțe la măsurile de urgență sau la carantină.

Este de menționat faptul că toate asociațiile naționale ale guvernelor locale au inițiat dialoguri privind posibilele măsuri de sprijin cu guvernele lor centrale sau, în funcție de caz, cu acele regionale. Cu toate acestea, la momentul actual, puține țări au adoptat măsuri de susținere ale guvernelor locale și regionale.

GUVERNELE LOCALE ȘI REGIONALE SE CONFRUNTĂ CU CREȘTERI SEMNIFICATIVE DE CHELTUIELI

Competențele și, respectiv, costurile suplimentare suportate de către autoritățile locale din Europa în timpul crizei includ:

- Asigurarea meselor și livrarea la domiciliu de produse alimentare și medicamente;
- Suport psihologic;
- Fonduri de urgență pentru păturile cele mai vulnerabile;
- Cazări pentru profesioniștii din domeniul sănătății și persoanele izolate, centre de primire a persoanelor fără adăpost cu măsuri igienice îmbunătățite;
- Aprovizionarea cu mijloace tehnologice digitale pentru învățarea la distanță și dotare a unităților de învățământ care găzduiesc copiii lucrătorilor în domenii și profesii esențiale în perioada de criză;
- Costuri legate de anularea mai multor evenimente, inclusiv spectacolelor și festivalurilor programate până la sfârșitul verii sau chiar în toamnă; guvernele locale trebuie să-și asume cheltuieli legate de contractele convenite fără a avea veniturile preconizate;
- Costuri legate de punerea în aplicare a măsurilor anti-coronavirus precum închiderea tuturor locurilor publice și, de exemplu, a noilor metode de gestionare a deșeurilor;
- Suport pentru întreprinderile locale, pentru antreprenori independenți sau asociații non-profit în domeniul sprijinului social, activităților culturale sau sportive;
- Sprijin pentru poliția municipală și funcționarii publici pentru a asigura aplicarea măsurilor de distanțare fizică;
- Comunicare sporită pentru a informa publicul cu privire la măsurile aplicate în comunitate, precum și pentru a încuraja cetățenii să respecte regulile de distanțare fizică;
- Compensarea cheltuielilor pentru companii de transport municipal;
- Investiții suplimentare în infrastructura de telecomunicare (laptop-uri, sisteme de conferințe video etc.).

SPRIJINUL DIN PARTEA GUVERNELOR CENTRALE NU ESTE VIZIBIL ȘI INSUFICIENT PENTRU A ACOPERI COSTURILE SUPLIMENTARE ALE APL

O altă concluzie a studiului este că până în prezent, majoritatea guvernelor naționale nu oferă ajutor financiar pentru a acoperi costurile cu care se confruntă municipalitățile și regiunile. În cazul în care există un astfel de sprijin, acesta nu este considerat suficient.

Cu toate acestea, negocierile sunt în proces și unele guverne naționale ori sunt deja în dialog cu asociația națională a guvernelor locale și regionale, ori au promis ajutor pentru viitor.

În unele țări, situația este critică deoarece guvernele locale și regionale ar putea chiar să falimenteze din cauza crizei sau pentru a supraviețui trebuie să încalce legea. De exemplu, în Spania, Legea privind stabilitatea fiscală care implementează Pactul Fiscal al UE prevede că municipalitățile nu trebuie să aibă deficit, iar autoritatea independentă spaniolă pentru responsabilitate fiscală avertizează că situația actuală va îngreuna respectarea acestei legi

ÎN MAJORITATEA ȚĂRILOR SUNT DE AȘTEPTAT PIERDERI SEMNIFICATIVE DE VENITURI ALE APL

Conform evaluărilor inițiale în Austria scăderea veniturilor municipale este estimată între 900 milioane EUR și 2 miliarde EUR, în timp ce în Germania este estimată o scădere a veniturilor din impozitele municipale de 15,6 miliarde de euro. În Marea Britanie, pierderea veniturilor la nivel local reprezintă aproximativ două treimi din presiunea financiară asupra administrațiilor locale. În Franța, pierderile ar putea totaliza între 7 și 10% din veniturile municipale și regionale în 2020. În Bulgaria există o scădere medie cu 41% a veniturilor din surse proprii, afectând 95% din municipalități. Pierderea veniturilor proprii pentru perioada martie-aprilie 2020, comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent, se ridică la peste 81 de milioane de euro, ceea ce va conduce la o reducere de 11% a veniturilor anuale planificate în țară. Conform estimărilor experților, până la sfârșitul lunii mai a acestui an, aceste pierderi în Bulgaria vor ajunge la peste 100 de milioane de euro.

Pierderea veniturilor fiscale este cauza principală (dar nu singura) a veniturilor municipale scăzute. În afară de aceasta mai sunt următoarele tipuri de pierderi:

1. Pierderi de taxe aferente serviciilor publice și facilităților municipale, inclusiv transport, grădinițe, piscine, activități extracurriculare, deșeuri, servicii administrative, parcări sau închiriere de spații publice (Letonia, Turcia, Germania, Marea Britanie, Franța, Olanda, Belgia, Austria);
2. Pierderile companiilor municipale atunci când serviciile nu pot fi furnizate sau au fost furnizate într-o măsură mai mică (Slovenia, Islanda, Portugalia, Cehia, Suedia);
3. Pierderi legate de activități culturale și sportive, de exemplu închiderea teatrelor sau muzeelor (Slovenia, Estonia, Islanda, Portugalia, Marea Britanie, Suedia, Republica Cehă, Belgia, Germania). Acest lucru pare deosebit de critic în Slovacia;
4. Întârzieri sau suspendări de plăți pentru persoane fizice sau întreprinderile mici și scutiri fiscale autorizate de guvernul național (Belgia, Portugalia, Austria).

CONCLUZII

Există motive rezonabile să conchidem că guvernele locale și regionale vor avea nevoie de timp pentru a se reface financiar, iar ca rezultat, se vor reduce semnificativ investițiile locale și regionale în următorii ani – într-un context în care unele țări deja suferă de un decalaj în investiții. Această situație este foarte problematică, deoarece aceste investiții sunt într-adevăr necesare pentru ca Europa să poată realiza obiectivele de dezvoltare durabilă. De asemenea, investițiile locale sunt un factor cheie pentru recuperarea locurilor de muncă.

În acest context, este absolut vital ca sprijinul să fie acordat de către toate nivelele (regional, național și european) pentru a ajuta orașele și municipalitățile. Totodată, exemplele din unele țări ar putea inspira alte state să ia măsuri similare.

Alexandru OSADCI,
expert CALM

PANDEMIA PUNE ÎN PERICOL DEMOCRAȚIA — ESTE CONCLUZIA COMITETULUI DE MONITORIZARE AL CONSILIULUI EUROPEI!

La 17 septembrie a avut loc ședința Comitetului de Monitorizare al Congresului Autorităților Locale și Regionale al Consiliului Europei. Toate subiectele abordate în cadrul evenimentului au avut loc în contextul influenței pandemiei asupra activității APL.

În cadrul evenimentului s-a discutat despre starea de urgență instituită de mai multe state odată cu declanșarea pandemiei și a altor măsuri ce pun în pericol democrația locală și regională. „În contextul provocărilor apărute, unele guverne au obstrucționat drepturile și libertățile fundamentale, au concentrat puterea la nivel central, iar autoritățile locale au rămas fără unele atribuții, dar și fără mai multe resurse financiare”, a declarat președintele CALM Tatiana Badan, primarul de Selemet, Cimișlia.

Alte subiecte ce au fost în atenția membrilor Comitetului de Monitorizare al Congresului Autorităților Locale și Regionale al CoE au vizat democrația locală din Austria, Ucraina, Turcia sau Lituania.

„Putem spune că în Austria există un sistem aproape perfect, cu o autonomie locală reală și descentralizare financiară”, a afirmat Violeta Crudu, vicepreședintele CALM, primar de Cruzești, municipiul Chișinău.

Despre situația din Ucraina s-a vorbit în contextul în care, în 2014, statul vecin a inițiat implementarea reformei administrativ-teritoriale. „Ca rezultat, în Ucraina s-a redus numărul primăriilor până la 469. Din punct de vedere al descentralizării, în general, a fost salutată această inițiativă. Problema asupra căreia s-au expus aleșii locali este că Parlamentul Ucrainei s-a grăbit să finalizeze reforma, deși mai era loc pentru discuții și îmbunătățiri”, a menționat directorul executiv al CALM Viorel Furdui.

„Reforma administrativ-teritorială din Lituania ne-a surprins în contextul în care această țară era pentru noi un model în domeniul descentralizării. O delegație de primari am întreprins o vizită de studiu pentru a vedea cum a debutat această reformă, iar astăzi administrația locală acuză guvernarea centrală că a adoptat legea fără a fi consultată, scuza fiind că pandemia nu a permis organizarea dezbaterilor”, a explicat primarul de Cruzești. La acest subiect, în cadrul congresului din toamnă urmează să fie dezbătut și adoptat un raport.

Marc Cools (Belgia), care a monitorizat situația din Lituania, și-a exprimat dezamăgirea referitor la ceea ce se întâmplă acum în această țară.

O altă atribuție a Comitetului este monitorizarea alegerilor, iar din cauza pandemiei acest proces a fost stopat. Potrivit unui raport, mai multe țări care au avut alegeri locale au fost nevoite fie să le amâne pentru un an, așa cum a procedat Marea Britanie, fie să prelungească mandatul aleșilor locali. Țări precum România sau Ucraina au decis totuși să desfășoare alegerile locale din toamna acestui an. În aceste condiții, nu se cunoaște care va fi impactul acestor decizii. „Concluzia desprinsă din raportul votat de Congres este că trebuie să ne adaptăm la noile realități, dar și să asigurăm alegeri libere și democratice, ceea ce presupune eforturi financiare suplimentare”, a punctat primarul municipiului Strășeni Valentina Casian.

Un alt subiect sensibil a vizat alegerile locale din Turcia care au avut loc anul trecut, acolo unde mai multor primari din opoziție nu le-au fost validate mandatele. În urma unei adresări a Congresului, Comisia de la Veneția a stabilit că alegerile locale din Turcia au fost libere și democratice, iar câștigătorii acestei competiții ar trebui să fie investiți în funcție.

Delegația Republicii Moldova la Consiliul Europei este reprezentată de membrii Comitetului de Monitorizare al Consiliului Europei Tatiana Badan, președinte al CALM, primar de Selemet, Cimișlia; Viorel Furdui, director executiv al CALM; Valentina Casian, vicepreședinte al CALM, primarul municipiului Strășeni; Violeta Crudu, primarul comunei Cruzești, municipiul Chișinău și Alexandr Tarnavschi, UTA Găgăuzia.

GUNN-MARIT HELGESEN ÎȘI EXPRIMĂ ÎNGRIJORAREA CU PRIVIRE LA REDUCERILE BUGETARE LEGATE DE COVID-19 LA NIVEL LOCAL ȘI TENDINȚELE RECENTRALIZĂRII

„Pandemia Covid-19 este mult mai mult decât o criză a sănătății. Afectează societățile și economiile din întreaga lume într-un mod profund”, a declarat președintele Camerei Regiunilor Congresului Consiliului Europei, Gunn-Marit Helgesen (Norvegia) la Conferința primarilor online: guvernele locale din Sud-Estul Europei în redresarea socio-economică post-Covid-19, organizată de Rețeaua asociațiilor autorităților locale din sud-estul Europei (NALAS).

„Împărtășim cu NALAS îngrijorarea că autoritățile locale și regionale trebuie să facă față unor deficiențe semnificative de venituri care ar putea duce la reduceri drastice ale bugetului și la reducerea serviciilor publice”, a subliniat președintele Camerei Regiunilor, în contextul prezentării sondajului realizat de NALAS. **Oficialul european a avertizat că există tendințe puternice de recentralizare, dar și asupra faptului că criza afectează funcționarea instituțiilor democratice.** Potrivit președintelui Camerei Regiunilor Congresului, chiar dacă avem diferite nivele de guvernare, nu trebuie să întârziem cu răspunsuri ce ar gestiona criza cauzată de pandemie. „Dimpotrivă, putem spori calitatea deciziilor și să permitem o mai mare flexibilitate în a face față situațiilor de urgență „, a declarat Gunn-Marit Helgesen, care este și raportorul pentru Republica Moldova al Congresului Autorităților Locale și Regionale al Consiliului Europei.

„Orașele și regiunile europene sunt partenere-cheie ale guvernelor naționale și trebuie să fie implicate în stabilirea mecanismelor pentru viitoarele situații de urgență”, a subliniat președintele. Acest parteneriat trebuie să se bazeze pe respectarea principiilor Cartei europene a autonomiei locale, în special a consultării și a autonomiei financiare. În plus, măsurile impuse de unele guverne autorităților locale trebuie să fie temporare și situația trebuie să revină la normal odată cu încheierea crizei.

Președintele a lăudat sprijinul acordat de NALAS, în special asociațiilor naționale și a făcut apel la solidaritate și schimb de experiențe pentru a face față crizei. Acesta este obiectivul Centrului Congresului lansat pentru a transmite acțiunile partenerilor – inclusiv cele ale NALAS -, precum și inițiativele orașelor și regiunilor. „Mai mult, provocările și răspunsurile la criza Covid-19 se află pe agenda reuniunilor celor trei comisii ale Congresului pentru guvernanță, probleme actuale și monitorizare, care se desfășoară în perioada 15-17 septembrie 2020. Congresul va continua să examineze aceste probleme, inclusiv în timpul următoarelor vizite de monitorizare, care se așteaptă să se reia în 2021, precum și în cadrul acțiunilor prioritare ale sale în perioada 2021-2025.

Criza Covid-19 ilustrează obiectivul comun împărtășit de NALAS și Congres: consolidarea autonomiei locale și apărarea intereselor autorităților locale și regionale „, a conchis președintele Camerei Regiunilor Congresului.

CENTRALIZAREA PUTERII NU ESTE UN TRATAMENT

În timpul prezentării sale privind „pandemia Covid-19 și provocările pentru diversele niveluri de guvernare”, profesorul Francesco Palermo, consilier constituțional al Congresului Autorităților Locale și Regionale al Consiliului Europei a abordat modul în care pandemia a avut ca rezultat o „centralizare” imediată a structurilor de guvernanță în cazul mai multor state europene, chiar dacă nivelurile regionale și locale au reacționat uneori mult mai prompt la provocările apărute.

Discursul a făcut parte dintr-o dezbatere organizată la 15 septembrie cu ocazia reuniunii on-line a Comitetului de guvernanță al Congresului Autorităților Locale și Regionale și a subliniat că „**situațiile de urgență nu sunt prietene ale constituțiilor”, ducând deseori la o limitare a drepturilor fundamentale și o reorganizare verticală a puterilor.**

În cazul COVID-19 și deoarece boala este aceeași peste tot, ideea că politicile centralizate sunt mai eficiente decât acțiunile descentralizate poate părea rezonabilă la început, dar nu există nimic care să confirme această ipoteză. Potrivit lui Palermo, acest lucru provine din „scepticismul ancestral cu privire la pluralismul teritorial”.

„Dacă țări precum Italia, Spania, Brazilia sau Mexic au declarat stare de urgență și au instituit măsuri unitare, nu au făcut mai bine decât țările regionalizate, cum ar fi Austria, Belgia sau Elveția. Chiar și Franța, care este extrem de centralizată, se întoarce acum la o politică „mai teritorializată” pentru a face față pandemiei „, a adăugat Palermo.

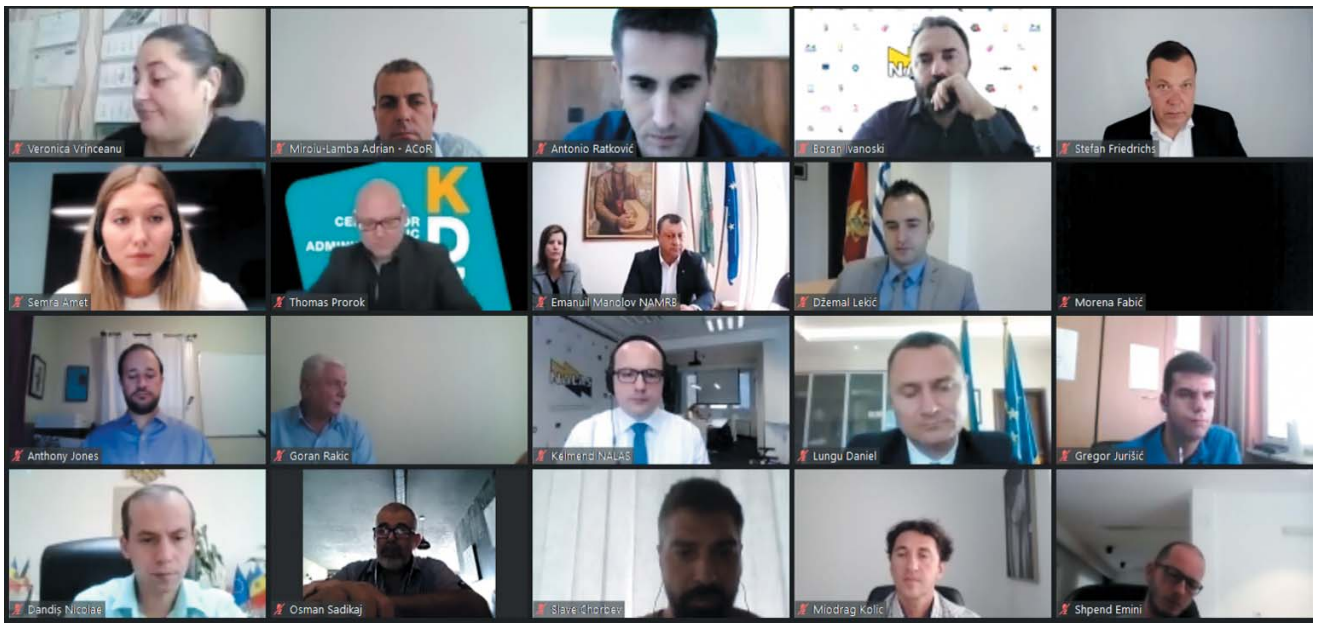
„Eficacitatea răspunsurilor la pandemie nu depinde de structurile de guvernare, ci de calitatea guvernării”, a continuat el, spunând că „descentralizarea permite răspunsuri adaptate nevoilor atunci când sunt justificate”. Prin urmare, este important ca Covid-19 „să nu ucidă guvernarea de la mai multe niveluri” în numele impresiilor false și a sugerat că „centralizarea puterii nu este un remediu miraculos pentru pandemie”.

Dezbaterea ulterioară a prezentat câteva exemple de inițiative locale și succese în tratarea pandemiei, în special, în Rusia și Regatul Unit. Svetlana Goryacheva (Federația Rusă) a prezentat abordarea Rusiei, care a constat în combinarea politicilor centrale și regionale. Alexander Drozdenko (Federația Rusă) a vorbit despre acțiunile diferențiate din regiunea Leningrad, care au fost realizate în funcție de intensitatea contaminării, ajutoarele și subvențiile acordate întreprinderilor și cetățenilor fiind, de asemenea, modulate în conformitate cu această clasificare.

Delegatul Tineretului la Congres din Rusia, Vadim Kuznetsov, a subliniat că orașul Moscova a reușit să controleze epidemia, dar și să ofere asistență altor regiuni rusești și Kazahstanului. Potrivit reprezentatului Rusiei, pentru a răspunde viitoarelor crize este important să se dezvolte „diplomația orașelor și regiunilor”.

În cazul unei alte crize, Hilmi Güler (Tur-

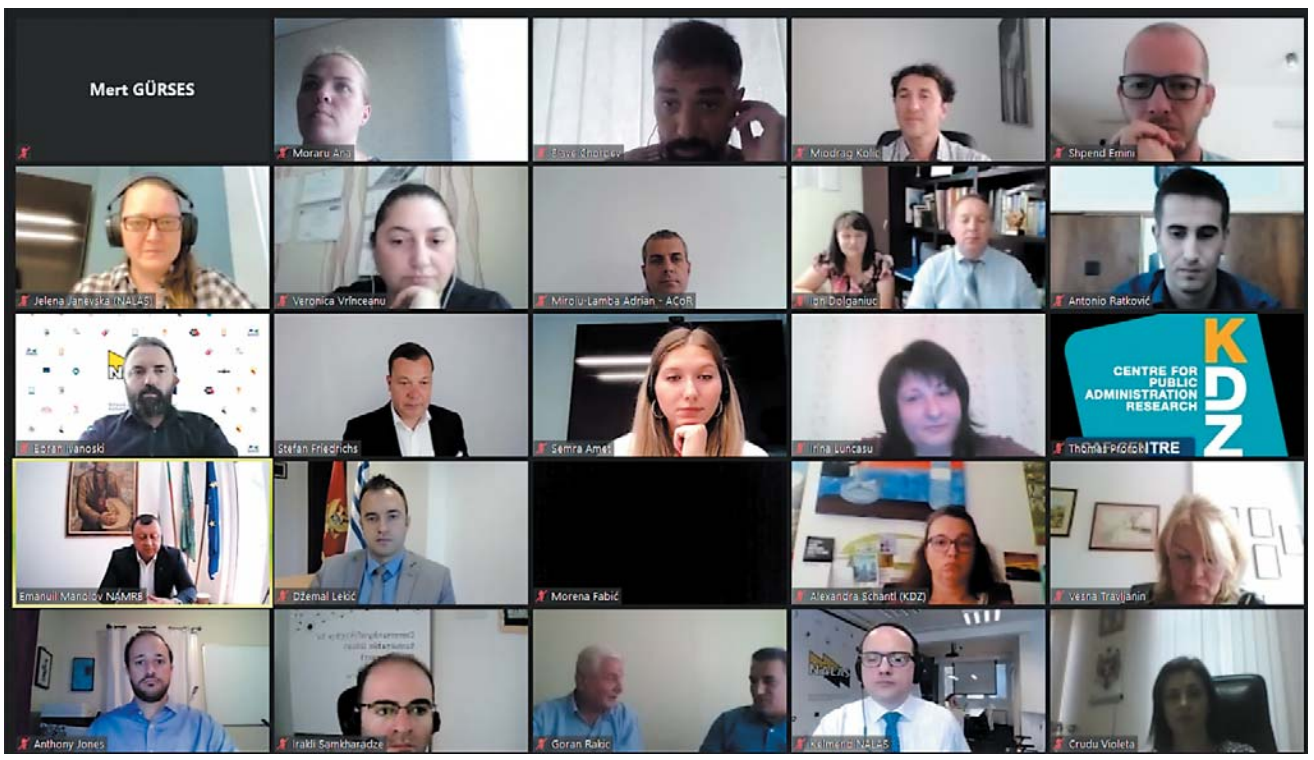
CALM, ALĂTURI DE ASOCIAȚIILE AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN SUD-ESTUL EUROPEI FAC SCHIMB DE BUNE PRACTICI ÎN VEDEREA DEPĂȘIRII PROVOCĂRILOR CAUZATE DE RĂSPÂNDIREA COVID -19!

Peste 140 de primari și experți municipali, reprezentanți ai asociațiilor autorităților publice locale din Europa de Sud-Est, membre NALAS au participat la 16 septembrie, la conferința on-line „Autoritățile Locale din Europa de Sud-Est în perioada de recuperare socio-economică post COVID-19”. Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a fost reprezentat de președintele Tatiana Badan, primar de Selemet, Cimișlia; Nicolae Dandiș, primarul municipiului Cahul; Alexandru Bujoreanu, primarul orașului Leova; Ion Dolganiuc, primarul de Colibași, Cahul; Violeta Crudu, primar de Cruzești, municipiul Chișinău, primarul de Puțintei, Orhei Elena Iațco și experții CALM Alexandru Morcov, Irina Luncașu, Ludmila Malai și Ana Moraru.

În cadrul evenimentului s-a discutat despre provocărilor socio-economice de la nivel local în contextul pandemiei COVID-19 și s-a făcut schimb de bune practici ale autorităților locale din Sud-Estul Europei în vederea planificării și implementării cu succes a strategiilor la nivel local, cu scopul de a depăși această criză. De asemenea, s-a pus accent pe necesitatea dezvoltării tehnologiilor în vederea prestării serviciilor publice.

De asemenea, la Conferința primarilor din Europa de Sud-Est au fost prezentate rezultatele studiului NALAS „Localitățile din Sud-Estul Europei în contextul focarului pandemic Covid-19 și răspunsul de recuperare socio-economică pe termen scurt și mediu”. Studiul a fost efectuat in iunie 2020, în baza unui sondaj la care au răspuns reprezentanții asociațiilor autorităților locale din țările membre NALAS. De asemenea, fiecare țară a prezentat câte zece bune practici de la nivel local puse în practică de la începutul pandemiei. Studiul servește ca bază pentru o mai bună înțelegere nu doar a impactului crizei pe scară largă de la nivel local în Europa de Sud-Est, dar și a identificării tipului de măsuri de răspuns luate la nivel local și regional în Europa de Sud-Est. Mai exact, în studiu este analizat impactul COVID-19 asupra guvernării locale în sfera socio-economică și a finanțelor publice locale. Rezultatele au fost utilizate pentru formularea de analize și recomandări în vederea întreprinderii acțiunilor și elaborării politicilor ce au menirea de a revigora economia regiunilor. Un grup de experți din Austria au analizat chestionarele în care erau descrise bunele practici și au selectat din Republica Moldova exemplul primăriei Colibași, Cahul pentru ca acesta să fie prezentat în cadrul Conferinței.

Primarul de Colibași Ion Dolganiuc a explicat în cadrul evenimentului că la declanșarea stării de urgență în Republica Moldova, primăria nu avea preconizate resurse pentru a face față noilor provocări. „Mai grav era faptul că nu aveam de unde să procurăm dezinfectanți, măști, mănuși și alte consumabile necesare.” Astfel, autoritățile locale din Colibași au cerut sprijinul băștinașilor stabiliți cu traiul peste hotarele Republicii Moldova și acesta nu a întârziat să apară. De asemenea, prin intermediul brandului local „Cu Drag de Colibași”, autoritățile locale au promovat produsele agenților economici din localitate pentru a-i susține în această perioadă dificilă.

Printre alte experiențe de succes prezentate au fost cele din Turcia, acolo unde există o tradiție de a ajuta oamenii nevoiași. Autoritățile locale din Slovenia au considerat important să investească în educație, procurând computere pentru elevi și ajutându-i să învețe cum să le utilizeze. Printre obiectivele autorităților locale din Muntenegru a fost crearea condițiile necesare pentru ca oamenii să poată să achite facturile de acasă, etc.

Potrivit președintelui NALAS Emanuil Manolov, primarul municipiului Pavlikeni din Bulgaria, cooperarea dintre asociațiile autorităților locale are un rol esențial în depășirea crizei cauzate de răspândirea COVID-19.

Președintele Camerei Regiunilor Congresului Autorităților Locale și Regionale a Consiliului Europei Gunn Marit Hellgesen a vorbit despre importanța cooperării dintre diversele nivele de guvernare în această perioadă de grea încercare pentru întreaga omenire.

NALAS este cea mai importantă rețea a asociațiilor autorităților locale din SUD-Estul Europei și reunește asociațiile autorităților locale din toate țările balcanice, inclusiv Slovenia, Croația, Bulgaria, Bosnia și Herțegovina, Serbia, Muntenegru, Macedonia, România, Republica Moldova, Albania, Turcia sau Grecia. NALAS activează în domeniul consolidării capacităților asociațiilor membre și reprezintă un centru de prestare a unor servicii pentru acestea.

MIRACULOS PENTRU COVID-19!

cia) a sugerat că elemente precum situația locuințelor ar trebui luate în considerare de către planificatorii și arhitecții urbani. De asemenea, acesta și-a exprimat îngrijorarea în legătură cu aprovizionarea de alimente a cetățenilor închiși în casele lor pentru perioade lungi de timp.

După ce a observat la începutul crizei o „suspendare a democrației”, Martin Fodor (Regatul Unit) a constatat că revenirea întâlnirilor online a făcut posibilă restabilirea participării cetățenilor. El crede că, în viitor, s-ar putea crea o democrație care să combine întâlnirile față în față și online, astfel crescând numărul total de participanți în luarea anumitor decizii. În timp ce procesul de luare a deciziilor a devenit centralizat, fiind întreruptă prestarea unor servicii și, acum când, în parte, drepturile democratice sunt amenințate, utilizarea noilor tehnologii este o oportunitate pentru extinderea participării cetățenilor în orașe și regiuni. **„Inițiativele locale și ajutorul reciproc au fost exemple remarcabile de răspuns comunitar în circumstanțe excepționale”, a conchis Fodor.**

În cele din urmă, Anthony Buchanan (Regatul Unit) a subliniat că rolul autorităților locale a fost recunoscut ca fiind crucial în timpul crizei, afirmând că „o bună finanțare la nivel local va contribui la accelerarea redresării”.

În general, membrii Comitetului au reamintit că descentralizarea permite răspunsuri adaptate nevoilor locale și regionale și au discutat mai multe propuneri pentru perioada post-criză.

CONGRESUL AUTORITĂȚILOR LOCALE ȘI REGIONALE AL CONSILIULUI EUROPEI A ADOPTAT RAPOARTELE PRIVIND DEZVOLTAREA INTERACȚIUNILOR URBAN-RURALE, DAR ȘI STATUTUL ORAȘELOR-CAPITALE!

La 15 septembrie, în cadrul unei întruniri online, Comitetul de guvernanță al Congresului Autorităților Locale și Regionale al Consiliului Europei a adoptat un raport privind dezvoltarea interacțiunilor urban-rurale. În documentul întocmit de coraportorii Wilma Delissen Van Tongerlo (Olanda) și Matija Kovac (Serbia) se atestă faptul că discrepanța crescândă între zonele urbane și cele rurale reprezintă o provocare majoră pentru autoritățile locale și regionale în ceea ce privește dezvoltarea și resursele financiare.

„Sunt convinsă că pentru a răspunde acestor provocări este necesară o cooperare puternică între nivelurile național, regional și local”, a declarat Wilma Delissen Van Tongerlo în timpul prezentării raportului.

Potrivit raportorilor, interacțiunea dintre diferitele niveluri de guvernare trebuie să fie ghidată de principiul subsidiarității, în cadrul unei cooperări strânse dintre nivelurile național, subnațional și local, dar și consolidând capacitățile la nivel local. De asemenea, în raport sunt identificate punctele tari și punctele slabe ale zonelor urbane și rurale, iar autoritățile sunt încurajate să ia în considerare aceste caracteristici. Acest lucru necesită înțelegerea reciprocă a realităților total diferite, luând în considerare specificul fiecărui domeniu și tratamentul egal în procesul de elaborare a politicilor.

Totodată, proiectul de recomandare propune formalizarea acestei interacțiuni, la nivel național, prin stimulente pentru cooperare. **Dezvoltarea transportului public, reducerea decalajului digital și accesul egal la serviciile publice esențiale sunt domeniile în care interconectarea și interacțiunea dintre zonele urbane și rurale sunt esențiale.**

„Pandemia COVID-19 a accelerat foarte mult procesul de interconectare și proximitate virtuală. De asemenea, a schimbat definiția mobilității. Trebuie să fim atenți la aceste evoluții „, a subliniat Delissen Van Tongerlo. „Decalajul dintre zonele urbane și cele rurale trebuie eliminat și trebuie depuse toate eforturile pentru a transforma diviziunea urban-rurală în cooperare urban-rurală”, a conchis ea. Proiectul de recomandare și rezoluție va fi prezentat spre adoptare la viitoarea sesiune a Congresului.

RAPORTUL PRIVIND „STATUTUL ORAȘELOR-CAPITALE” A FOST ADOPTAT DE CONGRES

În aceeași zi, Comitetul de guvernanță al Congresului a adoptat raportul privind „Statutul orașelor-capitale”.

„Capitalele sunt adesea centre demografice, culturale, economice și politice ale țărilor. Aceste particularități pot avea consecințe atât pozitive, cât și negative pentru autonomia lor”, a declarat raportorul Amelie Tarschys-Ingre (Suedia,).

Proiectul de recomandare, aprobat de Comitet, subliniază necesitatea de a lua în considerare nevoile specifice ale capitalelor într-un cadru care să fie nu doar flexibil, dar și care să garanteze autonomia acestora. „În loc de o abordare rigidă pentru a impune un fel de statut special tuturor capitalelor, statele ar trebui să aibă o anumită marjă de apreciere pentru a ține seama de condițiile specifice fiecărei țări”, a subliniat raportorul.

Proiectul de recomandare solicită garanții procedurale pentru a asigura autonomia orașelor-capitale și pentru a reduce riscul de interferență de la alte niveluri de autoritate. **Măsurile recomandate se referă la cadrul juridic al administrației capitalei, o împărțire clară a atribuțiilor între sectoare și resurse suficiente pentru a le pune în aplicare. În plus, dacă ar fi conceput un statut special, acesta ar trebui elaborat în conformitate cu principiile stabilite în Carta Europeană a Autonomiei Locale.**

„Garanțiile procedurale ar trebui, de asemenea, să fie acordate pentru cooperarea între diferite niveluri de guvernare, care ar putea fi formalizate atât pe orizontală, cu municipalitățile învecinate, cât și pe verticală, cu niveluri mai mari de guvernare”, a explicat doamna Tarschys-Indre. „În plus, ar trebui dezvoltate mecanisme pentru a crește gradul de participare a cetățenilor în procesul de luare a deciziilor la nivel local”, a conchis ea.

Acest proiect de recomandare este în conformitate cu mai multe recomandări adoptate anterior de Congres privind gestionarea orașelor-capitale, statutul acestora și implicarea cetățenilor în viața publică de la nivel local. Acesta va fi supus spre adoptare la o viitoare sesiune a Congresului.

CONSTANTIN COJOCARU:
„ADMINISTRAREA ORAȘELOR ÎN ACEASTĂ PERIOADĂ DE CRIZĂ NE MOTIVEAZĂ SĂ NE CONJUGĂM EFORTURILE ȘI SĂ GĂSIM SOLUȚII”

Sub patronajul Asociației Orașelor din Rusia, la 18 septembrie a avut loc conferința internațională „Probleme, provocări și perspectivele gestionării orașelor în condițiile pandemiei”. La eveniment au participat reprezentanți ai autorităților locale din Rusia, Statele Unite ale Americii, Germania, Turcia, Republica Moldova, Kârgâzstan și Finlanda.

Primarul municipiului Edineț Constantin Cojocaru, vicepreședinte al Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM), a afirmat că provocările pe care le avem în calitate de reprezentanți ai autorităților publice locale pot fi depășite mai ușor datorită acestei colaborări între asociațiile autorităților locale din diverse state. „Prin cooperare putem identifica soluții ce ne vor permite să gestionăm această criză.” Primarul de Edineț s-a arătat convins că acest eveniment internațional va consolida nu doar relațiile dintre asociațiile autorităților locale, dar și a statelor noastre, menționând că problemele comune cu care ne confruntăm acum ne unesc mai mult ca niciodată.

Primarii au împărtășit din experiența lor în gestionarea orașelor de la declanșarea pandemiei de COVID-19 în domenii precum administrarea instituțiilor preșcolare, școlare și medicale. Buna guvernare în perioade de criză a fost un alt subiect din agenda de lucru a participanților la conferința internațională.

De la declanșarea pandemiei, datorită cooperării dintre administrația publică locală și agenții economici, în municipiul Edineț au fost susținute circa o mie de persoane cu venituri modeste. Totodată, autoritățile locale din majoritatea orașelor Republicii Moldova au inițiat campanii de strângere de fonduri pentru a fi alături de persoanele vulnerabile din comunitățile lor.

DESFĂȘURAREA ȘEDINȚELOR ONLINE ALE APL –
O NECESITATE ESENȚIALĂ ÎN VREMURI DE DISTANȚARE FIZICĂ!

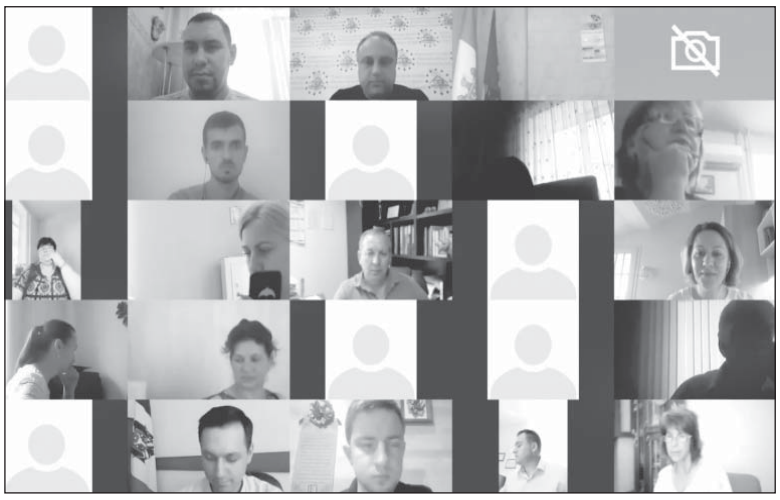
Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) și Programul Comunitatea Mea, finanțat de USAID, în parteneriat cu Cancelaria de Stat și deputați în Parlamentul Republicii Moldova au organizat marți, 7 iulie, pentru primari, consilieri și alți reprezentanți ai APL seminarul online cu genericul: „Dreptul APL de a organiza și desfășura ședințele online: aspecte legale, procedurale și practice”.

Deputatul Veronica Roșca – unul dintre autorii inițiativei de modificare a legislației privind organizarea și desfășurarea ședințelor online, directorul executiv al CALM Viorel Furdui, directorul Programului Comunitatea Mea Daniel Șerban, secretarul adjunct al Guvernului Adrian Ermurachi, deputatul Petru Frunze au vorbit despre importanța acestei inițiative, dar și despre necesitatea consolidării eforturilor pentru identificarea celor mai bune soluții în acest proces.

De asemenea, a fost menționat faptul că această procedură ar permite organizarea activității APL mai ales în situații excepționale, cum este și cea creată de pandemie.

CALM a salutat elaborarea unei asemenea inițiative legislative și a prezentat o serie de propuneri ce vizează reglementarea ședințelor online ale Consiliilor locale. Expertul CALM Viorel Rusu a specificat faptul că ședințele Consiliilor locale ar putea fi organizate atât în cazul unor situații excepționale, cât și atunci când unul sau mai mulți consilieri, din anumite motive obiective, nu pot participa la ședințele organizate în mod tradițional.

Totodată, participanții la eveniment au venit cu propuneri

privind reglementarea acestui mecanism, asigurarea ca ședința să fie deliberativă, votul nominal, înregistrarea ședințelor online, respectarea datelor cu caracter personal, asigurarea transparenței în procesul decizional, modul de arhivare, de întocmire a procesului verbal, etc.

De asemenea, a fost prezentat regulamentul municipiului Chișinău care stabilește cadrul legal de organizare și desfășurare în format de videoconferință a Consiliilor locale, utilizând platformele online.

În acest context s-a atras atenția asupra faptului că în sate sunt consilieri în etate care nu neapărat sunt familiarizați foarte bine cu tehnologiile informaționale, iar anumite subiecte sensibile, cum ar fi cele privind patrimoniul ar putea trezi suspiciuni în ceea ce privește legalitatea deciziilor.

Directorul executiv al CALM Viorel Furdui a menționat că această opțiune ar fi o alternativă a modului tradițional de desfășurare a ședințelor Consiliilor locale, fără ca aceasta să fie impusă autorităților locale.

Participanții la seminar au vorbit și despre necesitatea susținerii de către Guvern a acestui proces, inclusiv prin identificarea și oferirea platformelor, dar și resurselor necesare pentru desfășurarea unor asemenea ședințe.

Amintim că inițiativa de modificare a legislației privind organizarea și desfășurarea ședințelor online a fost înregistrată la 21 aprilie, curent. Aceasta urmează să fie înaintată Parlamentului spre aprobare în prima lectură. Pentru a dezvolta un cadru de activitate favorabil pentru APL, de propunerile participanților se va ține cont în lectura a doua.

CALM PROPUNE CA GESTIONAREA CASELOR DE CULTURĂ SĂ AIBĂ LOC ÎN CONFORMITATE CU CADRUL LEGAL AL APL ȘI AUTONOMIA LOCALĂ!

La 20 iulie a avut loc ședința online privind proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului –cadru de organizare și funcționare a Caselor de Cultură din Republica Moldova. La eveniment au participat reprezentanți ai Ministerului Educației, Culturii și Cercetării și experți ai Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM).

Potrivit CALM, în noul regulament se păstrează abordarea de pe parcursul tuturor anilor de după independență și anume faptul că ministerul de profil, dar și direcțiile raionale de cultură exercită mai multe atribuții care diminuează din autonomia autorităților publice locale de nivelul I. „Nu este vorba doar de coordonare metodologică a activităților culturale, ci și de ingerințe în gestiunea Caselor de Cultură, începând cu constituirea, reorganizarea, lichidarea, statele de personal, angajarea directorului, până la aspecte privind bugetul, etc", a declarat directorul executiv al CALM Viorel Furdui.

„Citind regulamentul ne creăm impresia că aceste Case de Cultură sunt subordonate Direcțiilor cultură raionale și ministerului de profil. Credem că aceste prevederi au fost incluse deoarece multe nuanțe legate de autonomia locală nu sunt cunoscute", a fost de părere și expertul CALM Cătălina Scorțescu.

Viorel Furdui a vorbit despre necesitatea respectării autonomiei locale și reducerea amestecului altor nivele de administrare în activitatea primăriilor.

CALM a afirmat că aceste ingerințe creează dificultăți în activitatea APL și adesea generează mai multe conflicte, în acest sens atestându-se și cazuri de litigii.

CALM a insistat ca tot ce este legat de activitățile culturale și gestiunea infrastructurii Caselor de Cultură, în regulament trebuie să fie specificat clar că primăriile vor informa organele de profil, dar nu vor coordona aceste activități.

Totodată, CALM a confirmat că APL de nivelul I sunt interesate să aibă o colaborare cu direcțiile de cultură, în ceea ce privește aspectele metodologice, consultările privind modul de organizare a unor activități sau chiar finanțarea acestora, dar să nu mai existe această supraveghere care provine din perioada sovietică.

Reprezentanții Ministerului Educației au fost de acord să excludă din regulament termenul coordonare și să rămână doar cel privind necesitatea informării autorităților centrale privind gestionarea și activitatea Caselor de Cultură.

CALM salută asemenea discuții constructive, astfel în regulament urmează să fie incluse modificările de rigoare, după care documentul va fi retrimis spre avizare.

www.calm.md

Către Ministerului Educaţiei, Culturii şi Cercetării
Cancelaria de Stat a Republicii Moldova

AVIZ LA PROIECTUL HOTĂRÂRII GUVERNULUI PENTRU APROBAREA REGULAMENTULUI - CADRU DE ORGANIZARE ȘI FUNCȚIONARE AL CASEI DE CULTURĂ (NUMĂR UNIC 481/MECC/2020)

1. Considerații generale

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a examinat proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului - cadru de organizare și funcționare al casei de cultură.

CALM a analizat prevederile proiectului HG în cauză prin prisma respectării principiilor de organizare, funcționare și a intereselor autorităților administrației publice locale (APL), stabilind următoarele.

Prin proiectul Hotărârii Guvernului se aprobă Regulamentul - cadru de organizare și funcționare al casei de cultură (în continuare – Regulament-cadru), iar autorităților administrației publice locale li se recomandă aplicarea prevederilor Regulamentului cadru la elaborarea regulamentelor proprii de organizare și funcționare ale casei de cultură.

2. Legislația aplicabilă

- Carta Europeană a Autonomiei Locale din 15.10.1985, publicată în ediția oficială „Tratate internaționale", 1999, volumul 14, pag.14
- Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994;
- Legea privind descentralizarea administrativă, nr. 435 din 28.12.2006;
- Legea privind administrația publică locală, nr. 436 din 28.12.2006;
- Legea culturii, nr.413 din 25.05.1999;
- Strategia naţională de descentralizare, aprobată prin Legea nr.68/2012;
- Strategiei de dezvoltare a culturii „Cultura 2020" şi a Planului de acţiuni privind implementarea acesteia, aprobate prin Hotărîrea Guvernului nr. 271/2014;
- Regulamentul cu privire la organizarea şi funcţionarea Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 691/2017.

3. Constatări / obiecții

În urma analizei proiectului HG, CALM a remarcat următoarele: Regulamentul – cadru stabilește modul de înființare, organizare și desfășurare a activității caselor de cultură din Republica Moldova, precum și domeniile de competență, funcțiile şi drepturile acestora. Ceea ce surprinde este faptul, că majoritatea normelor din Regulamentul – tip în vigoare se regăsesc în noul Regulament – cadru. În special, se insistă pe o multitudine de organe/entități care se implică nejustificat în activitatea caselor de cultură și a fondatorilor acestora (în speță – autorităţile administraţiei publice locale de nivelul întîi).

În Regulamentul – cadru au fost indentificate 4 structuri ierarhic superioare caselor de cultură și fondatorilor acestora:

1) Organul central de specialitate, care asigură realizarea politicii în domeniul culturii şi patrimoniului naţional, cu care se coordonează în scris decizia fondatorului privind constituirea și lichidarea casei de cultură, precum și orice modificare a modului de organizare și funcționare a casei de cultură (pct.11 și 13 din Regulamentul-cadru).

2) Direcția/secția cultură a municipiului/raionului, cu care se coordonează procedura de desfășurare a concursului pentru selectarea directorului casei de cultură și membrii comisiei de concurs; numirea și eliberarea din funcție a directorului casei de cultură; angajarea personalului instituției; programul anual de activitate al casei de cultură (pct.20, 21 și 24 din Regulamentul-cadru). Totodată, Direcția/secția cultură a municipiului/raionului poate solicita și alte condiții pentru ocuparea funcției de director a casei de cultură în afara cerințelor generale stipulate în Regulamentul – cadru (pct.23 din Regulamentul-cadru).

3) Consiliul consultativ al casei de cultură - organ colegial superior, format din 5 membri, dintre care 2 reprezentanți ai direcției/secției cultură a municipiului/raionului. Acestui Consiliu consultativ i se atribuie niște competențe de conducere a caselor de cultură cum ar fi: supravegherea activității casei de cultură; coordonarea structurii, efectivului-limită și statului de personal ale casei de cultură; examinarea situației financiare a casei de cultură; coordonarea deciziilor privind procedurile de achiziție a bunurilor, lucrărilor și a serviciilor destinate atît pentru acoperirea necesităților, cît și pentru asigurarea bazei tehnico-materiale a casei de cultură; examinarea bugetului anual al instituției etc. Este interesant, că Regulamentul – tip în vigoare, de asemenea se referă la un Consiliu de administraţie, dar care are funcţii consultative și atribuții referitoare numai la activitățile culturale. Majoritatea membrilor Consiliului de administraţie sunt din partea societății civile, iar reprezentanții direcției/secției cultură a municipiului/raionului nu fac parte din acesta.

4) Casa raională/municipală de cultură sau palatul raional/municipal de cultură, care acordă asistenţă de specialitate şi coordonează activitatea caselor de cultură din raza unităţii administrativ-teritoriale.

Vom evidenția, că în majoritatea sa interacțiunea dintre casele de cultură și fondatori, pe de o parte, și cele 4 structuri ierarhic superioare, pe de altă parte, se realizează prin intermediul coordonării acțiunilor.

Potrivit DEX, termenul „coordonare" presupune punerea de acord a părților unui tot, îndrumarea în sens unitar a unei serii de activități desfășurate în vederea aceluiași scop. În mod obișnuit, coordonarea trebuie să implice colaborarea celor ce realizează același scop, dar și autonomia decizională, organizaţională, gestionară şi financiară a fondatorului/Consiliului local. În realitate, s-a creat o practică vicioasă, în care Ministerului Educaţiei, Culturii şi Cercetării și Direcțiile/secțiile cultură a municipiului/raionului se comportă ca niște fondatori ai caselor de cultură și, totodată, ca organe ierarhic superioare caselor de cultură și consiliilor locale.

Această imixtiune în sfera de competență a autorităţilor 3 administraţiei publice locale de nivelul întîi, pe parcursul întregii perioade de după Independența țării, a generat o multitudine de procese de judecată, care au cauzat prejudicii sănătății celor implicați, cheltuieli financiare și de timp nejustificate, au destabilizat activitatea primăriilor și caselor de cultură, respectiv nu au contribuit la eficientizarea activității acestora, ci din contra au creat conflicte de competență și pierderi de resurse.

Trebuie să accentuăm, că punctul de pornire pentru elaborarea unui Regulament – cadru al caselor de cultură îl constituie domeniile de competență ale subiecților implicați și caracterul raporturilor dintre aceștia. Aceste aspecte fundamentale au fost ignorate în cazul aprobării Ordinului Ministerului Culturii nr.121 din 13.04.2006, cu anexa sa - Regulamentul-tip de activitate a Casei de Cultură. Cu toate că în preambulul Regulamentul-tip de activitate a Casei de Cultură este fixat că acesta este elaborat în conformitate cu prevederile Legii privind administraţia publică locală și Legii culturii, normele Regulamentului-tip erau în contradicție cu prevederile Legii nr. 123/2003 privind administraţia publică locală, în vigoare la momentul aprobării Ordinului Ministerului Culturii nr. 121/2006.

Către Ministerului Educaţiei, Culturii şi Cercetării
Cancelaria de Stat a Republicii Moldova

AVIZ LA PROIECTUL HOTĂRÂRII GUVERNULUI PENTRU APROBAREA REGULAMENTULUI - CADRU DE ORGANIZARE ȘI FUNCȚIONARE AL CASEI DE CULTURĂ (NUMĂR UNIC 481/MECC/2020)

Respectiv, au fost încălcate normele: - art.6 alin. (2) din Legea nr. 123/2003, potrivit cărora raporturile dintre autorităţile publice centrale şi cele locale, precum şi dintre autorităţile publice de nivelul al doilea şi cele de nivelul întîi, au la bază principiile autonomiei, legalităţii, transparenţei şi colaborării în rezolvarea problemelor comune. - art.10 alin. (1) lit. h) din Legea nr. 123/2003, potrivit cărora în competenţa proprie unităţii administrativ-teritoriale de nivelul întîi intră: instituţiile şi activităţile publice culturale (căminele şi casele de cultură, alte aşezăminte de culturalizare). La 28 decembrie 2006 au fost adoptate: Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă și Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală. În art.4 alin. (1) lit. j) din Legea nr. 435/2006 este fixat, că pentru autorităţile publice locale de nivelul întîi se stabilesc domenii proprii de activitate, cum ar fi activităţi culturale, sportive, de recreaţie şi pentru tineret, precum şi planificarea, dezvoltarea şi gestionarea infrastructurilor necesare acestor tipuri de activităţi.

Potrivit art.6 alin. (2) și (3) din Legea nr. 436/2006, raporturile dintre autorităţile publice centrale şi cele locale au la bază principiile autonomiei, legalităţii, transparenţei şi colaborării în rezolvarea problemelor comune; între autorităţile centrale şi cele locale, între autorităţile publice de nivelul întîi şi cele de nivelul al doilea nu există raporturi de subordonare, cu excepţia cazurilor prevăzute de lege. Ordinului Ministerului Culturii nr.121 din 13.04.2006, cu anexa sa – Regulamentul tip de activitate a Casei de Cultură, nu au fost aduse în concordanță cu prevederile Legii nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă și Legii nr. 436/2006 privind administraţia publică locală nici după adoptarea acestora, nici pe parcursul anilor de aplicare defectuoasă.

Mai mult ca atât, normele Regulamentului – tip în vigoare în majoritate sunt transpuse în Regulamentul – cadru nou elaborat. În lumina celor relatate, se creează impresia, că la elaborarea Regulamentului – cadru a caselor de cultură, cu bună știință sunt ignorate principiile fundamentale ale descentralizării administrative fixate în art. 3 din Legea nr. 435/2006: principiul autonomiei locale, care presupune garantarea dreptului şi capacităţii efective a autorităţilor publice locale de a reglementa şi gestiona, conform legii, sub propria lor responsabilitate şi în interesul populaţiei locale, o parte importantă din treburile publice; principiul integrităţii competenţelor, care presupune că orice competenţă atribuită autorităţilor publice locale trebuie să fie deplină şi exclusivă, exercitarea acesteia nu poate fi contestată sau limitată de o altă autoritate decît în cazurile prevăzute de lege.

Cu toate acestea, se impune clarificarea situației în ceea ce privește rolul organului central de specialitate, care asigură realizarea politicii în domeniul culturii. În art.5 alin. (1) din Legea culturii nr.413/1999 este fixat, că autoritatea publică centrală de specialitate care coordonează activitatea culturală în stat este ministerul de profil.

Legea culturii în art.19 prevede, că organizaţiile de cultură pot fi create de către autorităţile administraţiei publice locale (alin. (2) lit. b)), iar modul de reorganizare şi lichidare a organizaţiilor de cultură este stabilit de statutele acestora şi de legislaţie (alin. (4)). Regulamentul cu privire la organizarea şi funcţionarea Ministerului Educației, Culturii și Cercetării (în continuare – Regulament), aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.691/2017, în pct.6 prevede, că Ministerul Educației, Culturii și Cercetării (în continuare - MECC) realizează funcțiile stabilite de prezentul Regulament în următoarele domenii:

1) educație;
2) cultură și patrimoniu național;
3) cercetare şi inovare;
4) tineret;
5) cultură fizică și sport.

Potrivit pct.7 din Regulament, una din funcţiile de bază ale MECC este: coordonarea şi monitorizarea activităţii autorităţilor administrative şi a instituţiilor publice în care are calitatea de fondator. Pct. 8 din Regulament stabilește, că Ministerul este investit cu următoarele drepturi, inclusiv: -să colaboreze cu autorităţile administraţiei publice locale în vederea implementării la nivel local a politicii statului în domeniile ce le sînt încredinţate şi soluţionării problemelor comune; -să prezinte Guvernului propuneri privind înființarea, reorganizarea sau dizolvarea unor autorităţi administrative din subordinea sa, precum şi a unor instituţii publice în care are calitatea de fondator, pentru asigurarea realizării misiunii şi îndeplinirea funcţiilor sale; -să elaboreze şi să aprobe instrucţiuni şi indicaţii metodice în chestiunile ce ţin de competenţa sa, precum şi acte normative înregistrate în modul şi condiţiile prevăzute de legislaţie.

Analizând funcțiile de bază și drepturile MECC observăm, că: -între autoritatea publică centrală de profil și autorităţile administraţiei publice locale nu sunt raporturi de subordonare, ci de colaborare; - ministerul are dreptul să înființeze, reorganizeze sau dizolve instituţii publice în care are calitatea de fondator, respectiv nu are dreptul la imixtiune în legătură cu constituirea, reorganizarea și lichidarea unor instituţii publice în care calitatea de fondator o au autorităţile publice locale; -în raport cu instituțiile de cultură din țară, ministerul exercită funcția de coordonare a activității culturale, prin intermediul instrucţiunilor şi indicaţiilor metodice.

În ceea ce privește caracterul relațiilor dintre autoritățile publice locale de nivelul întîi, respectiv, a instituțiilor publice de cultură fondate de acestea și Direcțiile/secțiile cultură a municipiilor/raioanelor (structuri ale autorităţilor publice locale de nivelul al doilea), între acestea nu există raporturi de subordonare, iar atribuțiile de coordonare se pot realiza exclusiv în domeniile de politici culturale şi metodologie, iar tot ceea ce ține de organizarea activităţii, întreţinerea şi asigurarea financiară a instituţiei este de competența fondatorului (în speță – Consiliul local), astfel că Direcțiile/secțiile cultură a municipiilor/raioanelor nu pot să se implice sub nici o formă în procesul decizional al autorităţile publice locale de nivelul întîi. Aceeași abordare este valabilă și în cazul asistenţei de specialitate acordate de Casele raionale/municipale de cultură sau palatele raionale/municipale de cultură.

Referitor la Consiliul consultativ al casei de cultură, îl considerăm un instrument suplimentar de centralizare a domeniului culturii, respectiv nu vedem necesitatea creării a încă unui organ de supraveghere/coordonare a activității caselor de cultură, care induce în eroare prin teremnul „consultativ” din denumire, dar care este definit ulterior drept organ colegial superior (cu 2 reprezentanți ai direcției/secției cultură a municipiului/raionului), căruia i se atribuie competența de supraveghere a activității caselor de cultură și tot ce e legat de finanțe, achiziții pulbice și buget al acestor instituții.

Reieșind din prevederile expuse supra, am constatat că activitățile culturale țin de competența proprie și exclusivă a autorităţilor publice locale de nivelul întîi, astfel că tot ce se referă la: constituirea, reorganizarea și lichidarea, precum și modificarea modului de organizare și funcționare a caselor de cultură; procedura de desfășurare a concursului pentru selectarea directorului casei de cultură și membrii comisiei de concurs; numirea și eliberarea din funcție a directorului casei de cultură; programul anual de activitate al casei de cultură; structura, efectivul-limită și statul de personal ale casei de cultură; angajarea personalului instituției; situația financiară, procedurile de achiziție a bunurilor, lucrărilor și a serviciilor, aprobarea bugetului anual al instituției urmează să se decidă de autorităţile publice locale deliberative de nivelul întîi (Consiliile locale). În contextul celor expuse, reiterăm constatările îngrijorătorare din 2 documente de politici, aferente normelor analizate:

■ Strategia naţională de descentralizare, aprobată prin Legea nr.68/2012, a evidențiat carențele care există în ceea ce privește delimitarea incertă, neclară, incompletă a competenţelor între autorităţile administraţiei publice de diferite niveluri (carențe care există și astăzi).

■ În Strategia de dezvoltare a culturii „Cultura 2020”, aprobată prin Hotărîrea Guvernului nr. 271/2014, s-a constatat că se impun intervenţii la nivel de administrare a sectorului, precum şi de finanţare, reformă structurală prin descentralizarea eficientă, de dezvoltare a sectorului privat pe domeniu în vederea stimulării concurenţei loiale. Totodată, una din acțiunile incluse în Planul de acţiuni privind implementarea Strategiei de dezvoltare a culturii „Cultura 2020”, care trebuia să fie realizată până în 2016, se referă la: Elaborarea regulamentului privind responsabilităţile Ministerul Culturii în cadrul descentralizării şi a responsabilităţilor autorităţilor publice locale de nivelul I şi al II-lea în administrarea instituţiilor culturale (activitate nerealizată până la acest moment).

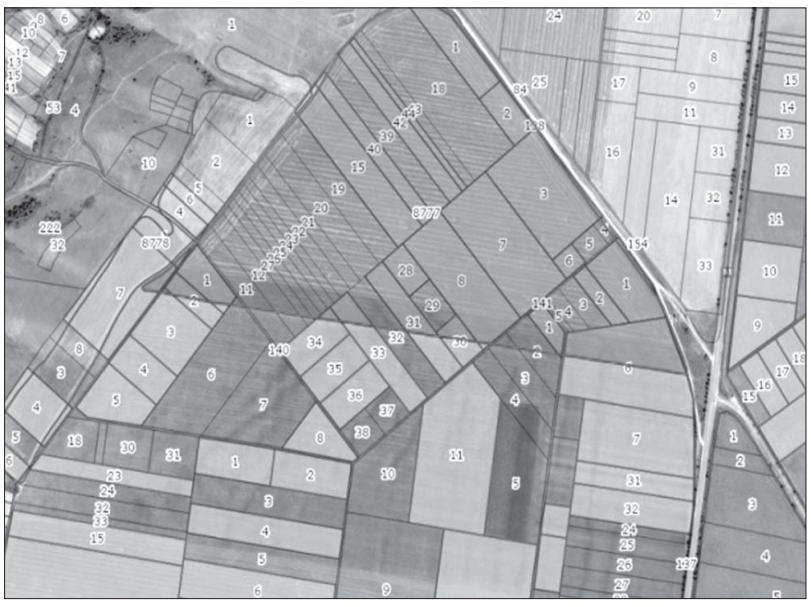
De asemenea, considerăm necesar să aducem la cunoștință una dintre constatările expuse în Recomandarea 436 (2019) a Congresului Autorităților Locale și Regionale ale Consiliului Europei, adoptată la 4 aprilie 2019 (elaborată în urma vizitei de monitorizare din iunie 2018): Autoritățile locale dispun de o autonomie locală modestă. Intervenția statului în afacerile locale pare a fi mai invazivă, frecventă și discreționară decât ar permite legea în mod normal. În concluzie, credem că aprobarea unui Regulament - cadru de organizare și funcționare al casei de cultură este de o necesitate vitală, mai ales că Regulament-tip al Casei de cultura în vigoare conține o multitudine de norme ce contravin Constituției Republcii Moldova, Legii nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă, Legii nr. 436/2006 privind administraţia publică locală, precum și Cartei Europene a Autonomiei Locale din 1985, ratificată de Republica Moldova, astfel că noile reglementări nu pot fi aplicabile dacă nu se ține cont de standardele naționale și internaționale în domeniu. 6 4. Propuneri și recomandări Regulamentul-cadru de organizare și funcționare al casei de cultură în forma propusă NU se acceptă. În vederea perfecționării conținutului Regulamentului-cadru, propunem crearea unui grup de lucru cu participarea reprezentanților autorităţilor administraţiei publice locale, dat fiind faptul că organizarea și funcționarea caselor de cultură constituie un domeniu propriu și exclusiv al APL.

În vederea îmbunătățirii prevederilor proiectului Hotărârii Guvernului, propunem următoarele modificări ale Regulamentului-cadru: 1. Pct.11 va avea următorul cuprins: „11. Casa de cultură se constituie, reorganizează și lichidează prin decizia fondatorului. Fondatorul informează în scris organul central de specialitate, care asigură realizarea politicii în domeniul culturii şi patrimoniului naţional, referitor la decizia de constituire, reorganizare și lichidare a casei de cultură.” 2. Pct.13 va avea următorul cuprins: „13. Orice modificare a modului de organizare și funcționare a casei de cultură, se aprobă prin decizia fondatorului, care se comunică în scris organului central de specialitate care asigură realizarea politicii în domeniul culturii şi patrimoniului naţional.” 3. La pct.16: sintagma „obiectivelor prevăzute în pct. 12,” se substituie cu sintagma „obiectivelor prevăzute în pct. 15,”; subpunctul 3) va avea următorul cuprins: „3) elaborează Raportul anual de activitate, prezentându-l în mod obligatoriu fondatorului. O copie a Raportului anual de activitate se transmite direcției/secției cultură a municipiului/raionului sau a unității teritoriale autonome Găgăuzia;” 4. Pct.20 va avea următorul cuprins: „20. Casa de cultură este condusă de către director, care este numit și eliberat din funcție de către fondator. ” 5. Pct.21 va avea următorul cuprins: „21. Directorul este selectat în urma unui concurs organizat în mod public și transparent de către fondator. Procedura de desfășurare a concursului și membrii comisiei de concurs se aprobă de fondator. ” 6. La pct.23, ultima liniuță va avea următorul cuprins: „- întrunește alte condiții solicitate de fondator. ” 7. La pct.24: subpunctul 9) va avea următorul cuprins: „9) coordonează cu fondatorul angajarea personalului instituției;” subpunctul 13) va avea următorul cuprins: „13) prezintă rapoarte textuale și statistici fondatorului, precum și direcției/secției cultură a municipiului/raionului sau a unității teritoriale autonome Găgăuzia;” subpunctul18) va avea următorul cuprins: „18) propune pentru aprobare statele de personal ale casei de cultură, ținînd cont de statele-tip de personal recomandate pentru casa de cultură din anexa nr. 1 al prezentului Regulament și de condiţiile necesare pentru asigurarea activităţii instituţiei, precum și fișele de post pentru personalul instituției;” 8. Pct.26 va avea următorul cuprins: „26. Programul anual de activitate al casei de cultură se aprobă de către fondator. O copie a Programul anual de activitate se transmite direcției/secției cultură a municipiului/raionului sau a unității teritoriale autonome Găgăuzia.” 7 9. La pct.27 textul „și examinare” se exclude. 10. Pct. 29 va avea următorul cuprins: „29. Durata normală a timpului de muncă al salariaţilor nu poate depăşi 40 de ore pe săptămînă, iar durata zilnică normală a timpului de muncă constituie 8 ore. ” 11. Pct.30 va avea următorul cuprins: „30. Repausul săptămînal se acordă timp de 2 zile consecutive, de regulă sîmbăta şi duminica. În cazul în care un repaus simultan pentru întregul personal al unităţii în zilele de sîmbătă şi duminică nu este posibil, dat fiind specificul activității caselor de cultură, respectiv necesitatea organizării și desfășurării unor evenimente, repausul săptămînal poate fi acordat şi în alte zile în cursul săptămînii, stabilite prin contractul colectiv de muncă sau prin regulamentul intern al unităţii. Activitatea realizată în zilele de sîmbătă şi duminică va fi recompensată printr-un spor la salariu stabilit prin contractul colectiv de muncă sau contractul individual de muncă.” 12. Pct.31-37 se abrogă. 13. La pct.46 textul „şi coordonare a activităţii” se exclude. 14. La pct.47 textul „fondatorul, după caz,” se exclude. 15. La Anexa nr.1, în Raportarea caselor de cultură la categoriile respective de instituții: sintagma „- organul local de specialitate – pentru casele de cultură de nivelul I.” se substituie cu sintagma „- organul local de specialitate – pentru casele de cultură constituite de autorităţile administraţiei publice locale de nivelul întîi.”

Ținând cont de cele menţionate, CALM consideră că proiectul HG nu poate fi propus pentru aprobare.

GUVERNUL A REPUS ÎN FUNCȚIUNE VECHIUL MECANISM DE CENTRALIZARE PATRIMONIALĂ

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a examinat activitatea Guvernului în domeniul delimitării bunurilor domeniului public al statului de cel al unităților administrativ – teritoriale și constată că Executivul a aprobat acte normative care prejudiciază procesul de delimitare și descentralizare.

CALM atrage atenția că procesul de delimitare a proprietății publice nu respectă documentele de politici publice, angajamentele interne și externe asumate de către stat în domeniul descentralizării patrimoniale, iar autoritățile centrale privează autoritățile publice locale de dreptul de a intra în posesia bunurilor ce nu mai au statutul „bun de interes național". În aceeași ordine de idei, CALM constată că prin lipsa inițierii lucrărilor de delimitare a bunurilor imobile proprietate a statului se atentează asupra drepturilor constituționale ale autorităților publice locale și se încalcă prevederile Constituției, Cartei Europene a Autonomiei Locale, ceea ce reprezintă preluarea abuzivă a bunurilor imobile susceptibile procesului de delimitare. CALM solicită stoparea acestei practici vicioase și onorarea de către autoritățile publice centrale a obligațiilor asumate prin adoptarea mai multor acte normative.
În acest sens, CALM a expediat un demers Agenției Servicii Publice, Guvernului și Parlamentului Republicii Moldova. Totodată, facem apel către organele Procuraturii să examineze informațiile făcute publice în demersul și comunicatul emise de CALM!

COMUNICAT PUBLIC

Un nou vechi mecanism de CENTRALIZARE PATRIMONIALĂ implementat de Guvern Urmare analizei activității guvernului pe domeniul delimitării bunurilor domeniul public ale statului de cele ale unităților administrativ teritoriale, Congresul Autorităților Locale din Moldova (în continuare CALM) vine să aducă în atenția autorităților și publicului larg următoarele.

Pentru realizarea procesului de delimitarea proprietății publice, legiuitorul a aprobat Legea privind delimitarea proprietăţii publice nr.29/2018, iar în scopul îndeplinirii Programului național de delimitare a bunurilor imobile proprietate publică a fost elaborată și aprobată Hotărîrea Guvernului nr.63/2019 cu privire la aprobarea Regulamentul privind modul de delimitare a bunurilor imobile proprietate publică. Procesul de delimitare urma să respecte documentele de politici publice, angajamentele interne și externe asumate de către stat în domeniul descentralizării, unul dintre pilonii de bază ale acestui proces fiind descentralizarea patrimoniala.

Aceasta ar însemna transmiterea bunurilor care au pierdut statutul de bun de interes național către autoritățile publice locale. Contrar cadrului legal existent, încălcând principiul legalității, transparenței, integrității și prioritizării interesului public a bunului în care urmează să fie desfășurat procesul de delimitare, organul central de specialitate a promovat, iar Guvernul a aprobat acte normative, care prejudiciază procesul de delimitare și descentralizare.

Astfel, autoritățile publice centrale nu inițiază lucrări de delimitare a bunurilor imobile proprietatea statului și continuă să modifice anexele necesare din Hotărîrea Guvernului nr.351/2005, fapt care periclitează procesul delimitării bunurilor imobile proprietate publică, contravine cadrului normativ existent și atentează la drepturile constituționale ale autorităților publice locale.

Aceste acțiuni încalcă prevederile Constituției, Cartei Europene a Autonomiei Locale și reprezintă în esență preluare unilaterală și abuzivă a bunurilor imobile susceptibile procesului de delimitare. CALM își exprimă indignarea în raport cu acțiunile arbitrare și ilegale ale reprezentanților autorităților publice centrale. Solicităm stoparea practicii vicioase și onorarea de către autoritățile publice centrale a obligațiilor asumate prin actele normative aprobate. Totodată, facem apel către organele procuraturii să examineze informațiile făcute publice în prezentul comunicat.

***Dlui* Vladislav ZARA,**
Directorului Agenției Servicii Publice

Copia:
Guvernul Republicii Moldova
Parlamentul Republicii Moldova
Procuratura Generală a Republicii Moldova
Centrul Național Anticorupție

Urmare adresării autorităților publice locale, precum și practicii ilegale instituite de către reprezentanții autorităților publice centrale, Congresul Autorităților Locale din Moldova (în continuare CALM) vine cu prezentul demers.

Pe data de 5 aprilie 2018 parlamentul a adoptat Legea privind delimitarea proprietăţii publice nr.29/2018, care a avut drept scop delimitarea bunurilor statului de bunurile autorităților publice locale în funcție de apartenență și pe domenii, fiind acel act care urmează să fie aplicat raporturilor dintre autorităţile administraţiei publice centrale şi locale în procesul delimitării bunurilor. Legiuitorul a stabilit că prevederile acestei legi nu afectează sub nicio formă dreptul de proprietate dobîndit în baza actelor prevăzute la art. 28 din Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543/1998.

În așa fel, procesului de delimitare se supun toate bunurile imobile care nu au fost supuse procedurii de înregistrare în registrul bunurilor imobile sau care au fost înregistrate în mod arbitrar. Pe 11 februarie 2019 prin Hotărîrea Guvernului nr.63/2019 a fost aprobat Regulamentul privind modul de delimitare a bunurilor imobile proprietate publică, potrivit căruia autorităţile publice, autorităţile administraţiei publice centrale şi alte autorităţi administrative, în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a hotărîrii urmau să asigure inventarierea bunurilor imobile proprietate publică a statului din administrare și întocmirea proiectului listei bunurilor imobile proprietate publică a statului din administrare, cu indicarea gestionarului și domeniului la care se propun a fi atribuite bunurile imobile, şi transmiterea acesteia către Agenţia Proprietăţii Publice.

Guvernul continuă să adopte acte privire la modificarea unor anexe la Hotărîrea Guvernului nr.351/2005 cu privire la aprobarea listelor bunurilor imobile proprietatea publică a statului și transmiterea unor bunuri imobile, care prevede modificarea hotărârii nominalizate prin completarea cu bunuri imobile care nu au fost incluse la momentul aprobării acesteia. Amintim că Hotărîrea Guvernului nr.351/2005 a fost aprobată în vederea realizării prevederilor Legii cadastrului bunurilor imobile nr.1543-XIII din 25 februarie 1998 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr.44-46) și Hotărîrii Guvernului nr.162 din 19 februarie 2004 „Despre unele măsuri privind inventarierea bunurilor imobile proprietate a unităţilor administrativ-teritoriale şi a statului" (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr.35-38, art.290). Potrivit pct.3 din actul normativ nominalizat ministerele, departamentele şi alte autorităţi ale administraţiei publice centrale, care aveau în gestiune bunuri imobile ce aparţin statului urmau în termen de 30 (treizeci) de zile să prezinte Guvernului lista acestora după coordonare cu autorităţile administraţiei publice locale din unităţile administrativ-teritoriale, unde sînt situate bunurile imobile pentru aprobare.

Prin Hotărîrea Guvernului nr.351/2005 Guvernul a aprobat lista bunurilor imobile proprietatea statului care au fost înregistrate în registrul bunurilor imobile în așa mod fiind realizat efectul juridic al documentului. Potrivit art.2 alin. (1) din Legea cu privire la actele normative nr.100/2017„act normativ este act juridic adoptat, aprobat sau emis de o autoritate publică, care are caracter public, obligatoriu, general şi impersonal și care stabileşte, modifică ori abrogă norme juridice care reglementează naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice şi care sînt aplicabile unui număr nedeterminat de situaţii identice".

Articolul 6 din același act normativ enumeră drept acte normative atît hotărîrile şi ordonanţele Guvernului, cît și actele normative ale autorităților administrației publice locale. Cu toate acestea, la adresarea reprezentanților autorităților locale cu cererea de înregistrare a bunurilor imobile și drepturilor asupra acestora, au fost refuzate pe motivul necesității respectării procedurii de delimitare a bunurilor stipulate în actele normative sus numite.

Totuși, bunurile imobile enumerate în acte normative ale Guvernului au fost înregistrate fără ca să fie atrasă atenția autorităților asupra necesității respectării procedurii de delimitare a bunurilor. Avînd în vedere cele menționate mai sus, CALM solicită să explicați cum este efectuată înregistrarea bunurilor imobile și drepturilor asupra acestora în temeiul acestor documente, care omit procedura legală de delimitare a bunurilor și care este temeiul interpretării favorizante a actelor normative ale Guvernului în raport cu actele normative ale autorităților locale.

***Dlui* Ghenadie ȚEPORDEI,**
Director general al Agenției Proprietății Publice

Copia:
Guvernul Republicii Moldova
Parlamentul Republicii Moldova
Procuratura Generală a Republicii Moldova
Centrul Național Anticorupție

Urmare acțiunilor Agenției Proprietății Publice care încalcă cadrul normativ în vigoare, Congresul Autorităților Locale din Moldova (în continuare CALM) vine cu prezentul demers. Pe data de 5 aprilie 2018 parlamentul a adoptat Legea privind delimitarea proprietăţii publice nr.29/2018, care a avut drept scop delimitarea bunurilor statului de bunurile autorităților publice locale în funcție de apartenență și pe domenii, fiind acel act care urmează să fie aplicat raporturilor dintre autorităţile administraţiei publice centrale şi locale în procesul delimitării bunurilor.

Legiuitorul a stabilit că prevederile acestei legi nu afectează sub nicio formă dreptul de proprietate dobîndit în baza actelor prevăzute la art. 28 din Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543/1998. În așa fel, procesului de delimitare se supun toate bunurile imobile care nu au fost supuse procedurii de înregistrare în registrul bunurilor imobile sau care au fost înregistrate în mod arbitrar.

Pe 11 februarie 2019 prin Hotărîrea Guvernului nr.63/2019 a fost aprobat Regulamentul privind modul de delimitare a bunurilor imobile proprietate publică, potrivit căruia autorităţile publice, autorităţile administraţiei publice centrale şi alte autorităţi administrative, în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a hotărîrii urmau să asigure inventarierea bunurilor imobile proprietate publică a statului din administrare și întocmirea proiectului listei bunurilor imobile proprietate publică a statului din administrare, cu indicarea gestionarului şi domeniului la care se propun a fi atribuite bunurile imobile, şi transmiterea acesteia către Agenţia Proprietăţii Publice.

Cu toate că Agenția Proprietății Publice a fost acel organ central de specialitate care a inițiat și susținut ambele acte normative, aceasta nu a promovat nici un document rezultat din delimitare, continuînd elaborarea proiectelor hotărîrilor de guvern prin care sunt operate modificări în Hotărîrea Guvernului nr.351/2005, prin care Guvernul a aprobat lista bunurilor imobile proprietatea statului care au fost înregistrate în registrul bunurilor imobile în așa mod fiind realizat efectul juridic al documentului. Amintim că Hotărîrea Guvernului nr.351/2005 a fost aprobată în vederea realizării prevederilor Legii cadastrului bunurilor imobile nr.1543-XIII din 25 februarie 1998 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr.44-46) și Hotărîrii Guvernului nr.162 din 19 februarie 2004 „Despre unele măsuri privind inventarierea bunurilor imobile proprietate a unităţilor administrativ-teritoriale şi a statului" (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr.35-38, art.290).

Potrivit pct.3 din actul normativ nominalizat ministerele, departamentele şi alte autorităţi ale administraţiei publice centrale, care aveau în gestiune bunuri imobile ce aparţin statului urmau în termen de 30 (treizeci) de zile să prezinte Guvernului lista acestora după coordonare cu autorităţile administraţiei publice locale din unităţile administrativ-teritoriale, unde sînt situate bunurile imobile pentru aprobare.

Ulterior, fără a respecta procedura de delimitare a bunurilor statului de cele ale unităților administrativ teritoriale, Agenția Proprietății Publice a promovat Hotărîrea Guvernului cu privire la aprobarea listei terenurilor proprietate publică a statului din administrarea Agenției Proprietății Publice nr.161/2019. Avînd în vedere cele expuse mai sus, CALM solicită să fie informat despre cadrul normativ pe care se bazează Agenția Proprietății Publice în procesul de promovare a actelor normative nominalizate și în procesul de înregistrare în registrul bunurilor imobile a bunurilor imobile și drepturilor asupra acestora ce rezultă din astfel de documente.

CALM ȘI CANCELARIA DE STAT S-AU EXPUS VIS-A-VIS DE OBLIGATIVITATEA EXERCITĂRII DE CĂTRE APL A FUNCȚIILOR ATRIBUITE PRIN LEGE EXECUTORILOR JUDECĂTOREȘTI

CALM a expediat o Adresare către autoritățile centrale în care se atrage atenția asupra faptului că funcționarii publici din primării sunt obligați să exercite funcțiile atribuite prin lege executorilor judecătorești și astfel angajaților APL li se impun competențe improprii, care nu sunt prevăzute în legislație.

Cancelaria de Stat a studiat actul emis de CALM și solicită Ministerului Justiției să examineze oportunitatea modificării Codului de executare al RM cu privire la obligația funcționarilor publici din primării de a exercita funcțiile atribuite prin lege executorilor judecătorești. La fel ca și CALM, Cancelaria de Stat amintește că potrivit prevederilor Constituției RM și legislației în vigoare, nu pot fi stabilite ori impuse competențe autorităților publice locale fără o evaluare a impactului financiar pe care aceste competențe le-ar putea genera, fără o consultare a APL și fără ca colectivitățile locale să fie asigurate cu mijloacele financiare necesare.

Ministerul Justiţiei

Spre informare: Congresul Autorităţilor Locale din Moldova

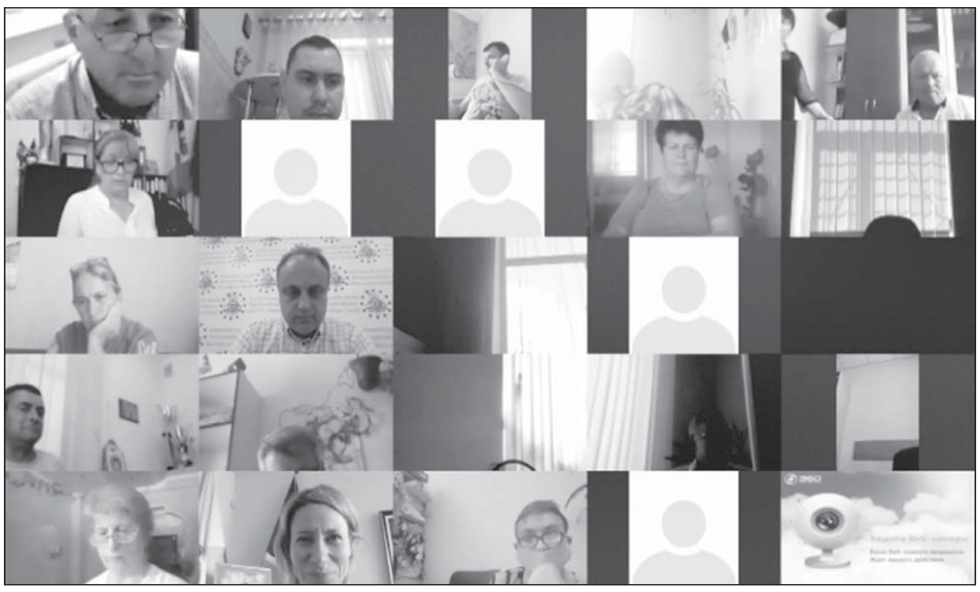
Rog să examinaţi oportunitatea modificării Codului de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 în contextul problemelor semnalate în adresarea Congresului Autorităţilor Locale din Moldova nr. 120 din 07 iulie 2020, după sesizarea mai multor primării din ţară, cu privire la obligaţia funcţionarilor publici din primării de a exercita funcţiile atribuite prin lege executorilor judecătoreşti.

Menţionăm că, conform prevederilor art. 109 din Constituţia Republicii Moldova, administraţia publică în unităţile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiile autonomiei locale. Potrivit art. 10 alin. (3) din Legea nr. 436/2006 privind administraţia publică locală, nu pot fi stabilite ori impuse competenţe autorităţilor publice locale fără o evaluare prealabilă a impactului financiar pe care aceste competenţe l-ar putea genera, fără o consultare a autorităţilor locale de nivelul corespunzător şi fără ca colectivităţile locale să fie asigurate cu mijloacele financiare necesare.

Secretar general al Guvernului,
Liliana IACONI

ECOUL PRIVATIZĂRII BUNURILOR GOSPODĂRIILOR COLECTIVE AGRICOLE: PROBLEMA COTELOR VALORICE NESOLUȚIONATĂ ȘI CONSTRUCȚII DEGRADATE SAU ÎNSTRĂINATE ILEGAL!

La 2 iulie, CALM, în parteneriat cu Agenția Servicii Publice, Departamentul Cadastru, a organizat seminarul online cu tematica: „PROBLEMA COTELOR VALORICE ÎN VIZORUL CALM!”. La eveniment au participat reprezentanți ai APL, Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Agenției Servicii Publice și experți ai CALM.

Subiectul de bază discutat a vizat înregistrarea cotelor părți valorice deținute în bunuri imobile distribuite în rezultatul transmiterii în proprietate privată a bazei tehnico-materiale a fostelor gospodării agricole. Directorul executiv al CALM Viorel Furdui a menționat că acesta este un subiect sensibil deoarece ciopârțirea excesivă, alături de lipsa mecanismului fezabil de înregistrare a bunurilor și drepturilor asupra acestora, a avut drept consecință faptul că bunurile imobile degradează, se ruinează, nu sunt incluse în circuitul civil, nu sunt utilizate în scopuri publice , fiind adesea utilizate de persoane fizice sau juridice ce nu dispun de drept de proprietate exclusivă .

Menționăm că la cote valorice au fost repartizate toate bunurile gospodăriilor agricole: clădiri, combine, tractoare, ferme, bazine acvatice, etc, cea mai mare importanță prezintă totuși bunurile imobile deoarece acestea se uzează mai puțin în timp și sunt mai valoroase pentru localități. De asemenea, este cunoscut faptul că în cadrul acestui proces nu întotdeauna legislația a fost respectată, iar toate bunurile au fost repartizate calculându-se procentul sau cota parte ce revine fiecărui membru al gospodăriei agricole dintr-un anumit bun, fără ca să fie asigurată înregistrarea acestora în registrul bunurilor imobile .

CALM a sistematizat problemele cu care se confruntă APL și deținătorii cotelor părți valorice pe parcursul acestor ani și le-a prezentat Departamentului Cadastru care urmează să examineze și să prezinte viziunea sa asupra acestora, în calitate de deținător al registrului de publicitate.

În afară de aceasta, Ministerul Agriculturii Dezvoltării Regionale și Mediului a prezentat prevederile Hotărârii Guvernului nr.93/2009, care permit soluționarea problemei cotelor valorice pentru localitățile care cad sub incidența cumulativă a anumitor prevederi: în cazul în care acești cetățeni pot fi identificați, există listele și bunurile, etc.

Expertul CALM Ludmila Malai a explicat că acest proces este adesea tergiversat din cauza că multe dintre persoanele cărora le-au fost repartizate aceste bunuri au decedat. „Potrivit ultimelor modificări ale legislației, bunurile ale căror moștenitori nu mai există sunt declarate succesiuni vacante și ele revin statului Republica Moldova. Modificările au intrat în vigoare din 2019, iar autoritățile publice locale, chiar dacă și ele reprezintă statul, nu pot participa la procesul de moștenire în cadrul procedurii de succesiune vacantă.”

CALM consideră că astfel s-a comis o eroare deoarece chiar dacă toată munca este depusă de APL, totuși succesiunea revine organului administrației publice centrale. Mai mult decât atât, aceste bunuri, cum ar fi clădirile primăriilor, grădinițelor de copii, bazinele acvatice, digurile, sondele arteziene, etc, repartizate la cota valorică, sunt prin natura sa bunuri ale domeniului public local. În afară de aceasta, CALM este de părere că aceste bunuri nici nu trebuiau repartizate, tocmai din motivul că ele sunt de interes local.

În cadrul seminarului online, reprezentanții Departamentului Cadastru al Agenției Servicii Publice au prezentat legislația valabilă cândva și care oferea pârghii autorităților locale să soluționeze această problemă. De asemenea, s-a făcut trimitere la Hotărârea Guvernului nr. 93/2009 potrivit căreia APL pot transforma cotele părți valorice și înregistra bunurile. Totuși, CALM a subliniat faptul că acest act normativ nu este aplicabil în cazul tuturor localităților.

Potrivit expertului Ludmila Malai, chiar dacă legislația valabilă până în 2003 a oferit pârghii de soluționare a acestui subiect, acest lucru nu a fost adus la cunoștința APL. „În același timp, Departamentul Privatizării care exista la acel moment era obligat să transmită fie primăriilor, fie Consiliilor raionale, toate listele cu numele cetățenilor care au participat la privatizare, dar și cu bunurile care au fost supuse repartizării. Cele mai multe dintre aceste liste ori nu au fost transmise, ori au ajuns doar la raion.” Ludmila Malai a amintit că în 2009 legiuitorul a încercat să soluționeze problema cotelor valorice, dar modalitatea identificată oferă soluții doar localităților în care aceste bunuri imobile mai există și unde au ajuns listele cu numele cetățenilor cărora le-au fost repartizate acestea.

Reprezentanții Departamentului Cadastru și cei ai Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului și-au manifestat deschiderea de a identifica în comun cu CALM și alți actori interesați soluții ce nu le-ar mai îngrădi dreptul APL de a utiliza aceste bunuri.

Prim-ministrul Republicii Moldova Dlui **Ion Chicu**
Ministrul Justiţiei Dlui **Fadei Nagacevschi**
Preşedintele Parlamentului Republicii Moldova Dnei **Zinaida Greceanîi**

A D R E S A R E

CU PRIVIRE LA MODUL DE APLICARE A UNOR NORME DIN CODUL DE EXECUTARE, CE TIN DE COMPETENTA EXECUTORULUI JUDECĂTORESC, EXERCITATE DE FUNCŢIONARII PUBLICI DIN PRIMĂRII

Prin prezenta Congresul Autorităţilor Locale din Moldova (CALM) vă aduce la cunoştinţă sesizarea mai multor primării din ţară cu privire la obligaţia funcţionarilor publici din primării de a exercita funcţiile atribuite prin lege executorilor judecătoreşti. Cele mai frecvente cazuri se referă la:

1. înmânarea actelor executorului judecătoresc unei persoane cu funcţie de răspundere din primărie în vederea transmiterii sau comunicării destinatarului;

2. solicitarea unor informaţii primăriilor referitor la bunurile imobile asupra cărora o persoană deţine drept de proprietate. În ceea ce priveşte înmânarea actelor executorului judecătoresc unei persoane cu funcţie de răspundere din primărie în vederea transmiterii sau comunicării destinatarului, am constatat următoarele:

Art.21 alin. (1) din Codul de executare nr. 443/2004 stabileşte, că executorul judecătoresc este unica persoană autorizată să efectueze executarea silită a documentelor executorii.

Art.67 alin. (1) din Codul de executare prevede, că actele executorului judecătoresc se trimit destinatarului prin poştă, cu scrisoare recomandată şi cu aviz de primire, sau prin orice alt mijloc care să asigure transmiterea textului cuprins în act şi confirmarea primirii lui (telegramă, fax, email etc.) ori se înmânează personal destinatarului ori altor persoane indicate la alin. (2) de către executorul judecătoresc din oficiu sau la cererea părţii interesate. Din norma citată reiese, că executorul judecătoresc expediază şi înmânează actele procedurale prin intermediul serviciilor poştale, serviciilor electronice ori le înmânează personal destinatarului ori altor persoane. În vederea exercitării competenţelor prevăzute de lege executorii judecătoreşti suportă anumite cheltuieli.

În acest sens, art.36 alin. (1) din Codul de executare stipulează, că cheltuielile de executare se compun din taxele pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc, spezele procedurii de executare şi onorariul executorului judecătoresc.

În art.37 alin. (2) lit. g) şi lit. l) din Codul de executare este prevăzut, că transmiterea sau înmânarea încheierilor, înştiinţărilor, telegramelor etc., precum şi comunicarea actelor executorului judecătoresc fac parte din cheltuielile incluse în categoria spezelor procedurii de executare. Hotărârea Guvernului nr.1457/2016 pentru aprobarea Regulilor privind prestarea serviciilor poştale, în pct. 2 prevede că furnizor de servicii poştale este persoană fizică sau juridică autorizată, înregistrată în calitate de întreprinzător în Republica Moldova, a cărei activitate constă, în totalitate sau în parte, în furnizarea serviciilor poştale, respectiv în pct.21 prevede, că plata pentru serviciile poştale se efectuează conform tarifelor în vigoare la momentul depunerii trimiterilor poştale.

Observăm, din prevederile de mai sus, că în vederea realizării competenţelor/activităţilor/prestării serviciilor, prevăzute de legislaţia corespunzătoare, care se referă la comunicarea actelor procedurale de către executorul judecătoresc, precum şi la distribuirea/predarea trimiterilor poştale de către furnizorii serviciilor poştale, sunt reglementate speze şi respectiv tarife. Problemele se conturează în legătură cu aplicarea normelor art.67 alin. (2) din Codul de executare care prevăd, că în cazul absenţei destinatarului persoană fizică, documentele menţionate la alin.(1) se înmînează unui membru adult al familiei lui, rudelor, afinilor acestuia sau unei persoane care locuieşte cu destinatarul, unei persoane cu funcţie de răspundere din primărie sau preşedintelui asociaţiei locatarilor de la domiciliul destinatarului, pentru a i se transmite lui. Persoana care a primit documentele este responsabilă de transmiterea sau de comunicarea lor neîntârziată destinatarului, răspunde pentru prejudiciile cauzate prin necomunicarea sau prin comunicarea tardivă a actelor.

Documentul se consideră înmânat destinatarului la data indicată în avizul de primire. Astfel, în cazul în care executorul judecătoresc nu poate sau nu doreşte să piardă timpul/să se complice cu expedierea şi înmânarea actelor procedurale prin intermediul serviciilor postale, serviciilor electomice ori cu înmânarea personală destinatarului sub pretextul absenţei destinatarului persoană fizică, actele procedurale se înmânează, inclusiv unei persoane cu funcţie de răspundere din primărie, care este obligată să transmită sau să comunice aceste acte fără întârziere destinatarului. Avem o situaţie, în care angajaţilor administraţiei publice locale li se impun competenţe care nu sunt prevăzute în Legea nr.435/2006 privind descentralizarea administrativă, competenţe pentru care nu sunt asigurate resursele financiare necesare şi suficiente realizării acestora.

Mai mult ca atât, dacă în cazul serviciilor poştale sunt reglementate toate procedurile referitoare la distribuirea/înmânarea trimiterilor poştale destinatarilor: distribuirea la domiciliu, predarea la ghişeul oficiului poştal în cazul lipsei destinatarului, imposibilitatea distribuirii, refuzul destinatarului de a primi trimiterea poştală, răspundere materială pentru neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a obligaţiilor privind prestarea serviciilor etc., precum şi tarifele pentru aceste servicii, atunci în ceea ce priveşte obligaţiile persoanei cu funcţie de răspundere din primărie apar mai multe întrebări:

1) Sunt autorităţile administraţiei publice locale de nivelul întîi împuternicite să presteze servicii de distribuire/înmânare a trimiterilor poştale destinatarilor? Daca răspunsul este afirmativ, atunci

2) Care sunt prevederile legale ce reglementează aceste competenţe/atribuţii pentru autorităţile administraţiei publice locale, tarifele pentru distribuirea/înmânarea trimiterilor poştale, precum şi normele care stabilesc sursa de asigurare cu resursele financiare necesare şi suficiente realizării acestora?

3) Cine este persoana cu funcţie de răspundere din primărie care primeşte/poate primi documentele?

4) Ce presupune termenul „transmiterea/comunicarea neîntârziată”?

5) Cum se face evaluarea necomunicării sau comunicării tardive a actelor şi a prejudiciilor cauzate?

6) Cum poate fi asigurată comunicarea în cazul persoanelor care sunt înregistrate la un domiciliu, însă nu locuiesc la acesta, pleacă frecvent, inclusiv pentru perioade îndelungate sau sunt plecate definitiv în altă localitate din ţară sau de peste hotarele ţării, iar informaţii cu privire la locul de aflare exact a persoanelor lipsesc;

7) Cum poate fi evaluat prejudiciul cauzat prin necomunicarea sau prin comunicarea tardivă a actelor, mai ales în situaţia în care nu există o reglementare expresă a procedurilor de comunicare a actelor executorului judecătoresc destinatarului de către o persoană cu funcţie de răspundere din primărie?

8) Care este procedura de atragere la răspundere pentru neexecutarea unor obligaţii ce nu ţin de domeniul propriu de competenţă a APL?

Dat fiind faptul, că executarea silită presupune anumite costuri, respectiv executorul judecătoresc percepe un anumit tarif pentru fiecare act de executare, inclusiv pentru actele de comunicare, atunci dacă e să reieşim din prevederile art.5 din Legea nr.435/2006 privind administraţia publică locală, executorul judecătoresc în calitate de exponent a puterii de stat ar trebui să solicite cooperarea, contra cost, cu autorităţile publice locale pentru a asigura realizarea unor servicii publice care solicită eforturi comune.

În realitate, primăriile din ţară sunt inundate abuziv cu acte ale executorilor judecătoreşti, fiind obligate, prin norma de la art.67 alin. (2) din Codul de executare, să exercite atribuţiile de comunicare a actelor executorului judecătoresc şi să înlocuiască furnizorii serviciilor poştale, activităţi pe care sunt impuse să le realizeze gratuit şi din contul neexecutării propriilor atribuţii stabilite de lege. În ceea ce priveşte solicitarea unor informaţii primăriilor referitor la bunurile anumitor persoane, am constatat următoarele:

Potrivit art.22 alin. (1) lit. c) din Codul de executare nr.443/2004, executorul judecătoresc este în drept să solicite şi să primească gratuit pe suport de hârtie şi în regim on-line din partea autorităţilor publice centrale şi locale, a instituţiilor (inclusiv financiare), din partea altor organizaţii (indiferent de tipul de proprietate şi de forma juridică de organizare) deţinătoare de registre de stat şi de informaţii relevante pentru procedura de executare orice informaţie care ar permite identificarea debitorului, a patrimoniului său şi a locului aflării lor, dacă nu are acces la sistemul informaţional ce conţine informaţia respectivă.

Reieşind din aceste prevederi, remarcăm, că executorul judecătoresc este în drept să solicite şi să primească gratuit, orice informaţie care ar permite identificarea debitorului, a patrimoniului său şi a locului aflării lor: - în speţă, din partea autorităţilor publice locale, deţinătoare de registre de stat şi de informaţii relevante pentru procedura de executare; - cu condiţia dacă nu are acces la sistemul informaţional ce conţine informaţia respectivă.

Astfel, în ceea ce priveşte informaţia care ar permite identificarea debitorului, a patrimoniului său şi a locului aflării lor, solicitate de la autorităţilor publice locale, astfel de informaţii pot fi primite în cazul în care:

1. autoritatea publică locală este deţinătoare a registrului de stat corespunzător;

2. executorul judecătoresc nu are acces la sistemul informaţional ce conţine informaţia respectivă.

Primăria este deţinător al Registrului gospodăriilor ţărăneşti (de fermier) (pct.5 din Hotărârea Guvernului nr.977/2001 privind înregistrarea gospodăriilor ţărăneşti (de fermieri)) şi al Registrului contractelor de arendă (pct.3 Regulamentul privind modul de ţinere a registrelor contractelor de arendă, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 228/2019). Respectiv, executorul judecătoresc poate solicita autorităţii publice locale şi primi informaţii din Registrul gospodăriilor ţărăneşti (de fermier) şi Registrul contractelor de arendă, deoarece autoritatea publică locală este deţinătorul acestora, iar executorul judecătoresc nu are acces la acestea.

Potrivit art.6 alin. (23) lit.b) din Legea nr.1543/1998 cadastrului bunurilor imobile, executorilor judecătoreşti li se eliberează informaţia sistematizată privind bunurile imobile asupra cărora o persoană deţine drept de proprietate. În vederea realizării procedurii de executare, executorii judecătoreşti au nevoie de informaţii complete şi veridice cu privire la bunurile personelor urmărite în cadrul procedurii de executarea silită.

În acest sens, informaţiile deţinute de primării pot fi inexacte sau depăşite, deoarece tranzacţiile cu bunuri imobile nu sunt înregistrate imediat în registrele deţinute de primării, din considerentul că acestea nu au integrate registrele sale la platforma de interoperabilitate la care este integrat Registrul Bunurilor Imobile deţinut de ASP.

Trebuie să accentuăm, că dacă datele din registrul bunurilor imobile nu coincid cu datele din alte documente cadastrale sau cu datele constatate pe teren, se consideră veridice datele din registrul bunurilor imobile (art.22 alin. (1) din Legea nr.1543/1998). Având în vedere cele expuse, nu este clar de ce executorii judecătoreşti solicită abuziv informaţii din Registrul Bunurilor Imobile, care nu este deţinut de către autorităţile publice locale şi la care acestea nu au acces, ba din contra executorii judecătoreşti au acces la Registrul Bunurilor Imobile, care conţine informaţii actualizate şi mult mai detaliate. 5 In situaţia de incertitudine creată, Congresul Autorităţilor Locale din Moldova solicită, din numele autorităţilor administraţiei publice locale, poziţia Guvernului şi a Parlamentului în ceea ce priveşte următoarele:

I. În ce măsură sunt primăriile împuternicite/obligate să exercite gratuit atribuţii din domeniul executării silite a documentelor executorii? * ’

II. În ce măsură sunt primăriile împuternicite/obligate să presteze gratuit servicii de distribuire/înmînare a trimiterilor poştale destinatarilor?

III. Care este sursa de asigurare cu resursele financiare necesare şi suficiente realizării unor atribuţii din domeniul executării silite a documentelor executorii şi serviciilor de distribuire/înmînare a trimiterilor poştale destinatarilor?

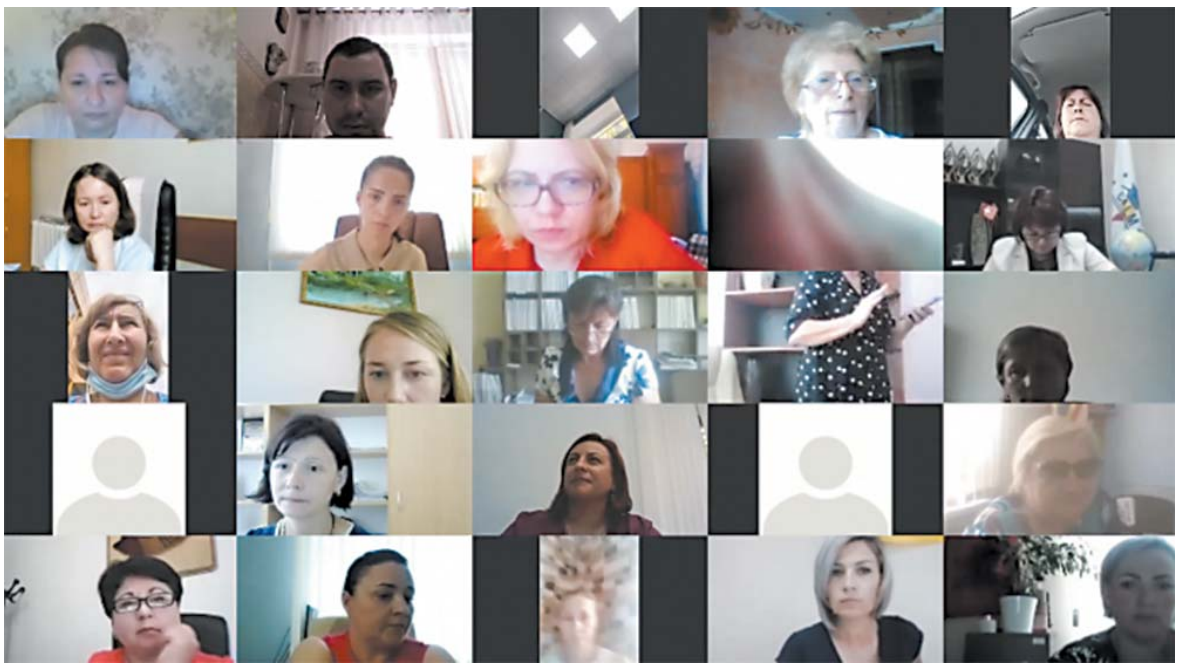
IV. Care este baza legală de atragere la răspundere a persoanei cu funcţie de răspundere din primărie pentru neexercitarea unor obligaţii ce nu ţin de domeniul propriu de competenţă a APL?

V. Executorul judecătoresc, în calitate de persoană juridică de drept privat poate fi echivalat cu o autoritate publică, pentru care extrasele (informaţiile) din Registrul gospodăriilor ţărăneşti (de fermier) se prezintă cu titlu gratuit?

VI. Este primăria obligată să ofere informaţii referitor la bunurile imobile asupra cărora o persoană deţine drept de proprietate, informaţii ce se conţin în Registrul Bunurilor Imobile, care nu este deţinut de către autorităţile publice locale şi la care acestea nu au acces?

UN WOMEN ȘI CALM

FAC FRONT COMUN PENTRU A SUSȚINE FEMEILE PRIMAR DE LA PRIMUL MANDAT!

Congresul Autorităților Publice Locale din Moldova (CALM) în parteneriat cu UN Women –Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor, finanțată de Suedia, au organizat la 31 iulie, primul seminar on-line din cadrul programului „ Consolidarea capacităților și sprijin pentru femeile primar de la primul mandat în vederea exercitării efective a funcțiilor lor, inclusiv în contextul COVID-19″.

Președintele CALM Tatiana Badan, primar al satului Selemet, Cimișlia a vorbit despre experiența CALM cu UN Women. **„În cadrul programului anterior am elaborat un ghid pentru doamnele primar în care au fost prezentate bunele practici implementate de acestea. Îmi amintesc că la Bruxelles ne spuneau unii parteneri de dezvoltare că ideile implementate în comunitățile din Republica Moldova pot fi preluate și de către colegii din alte țări.**" Tatiana Badan s-a arătat convinsă de faptul că efortul depus de colegele noastre și în perioada pandemică poate fi un exemplu și pentru aleșii locali din alte țări.

Președintele Rețelei Femeilor Primar din cadrul CALM Larisa Voloh, primar al satului Palanca, Ștefan Vodă și-a exprimat convingerea că colegele de la primul mandat vor avea doar de câștigat de pe urma acestei colaborări. „*Cea mai mare resursă nevalorificată rămâne a fi femeia.* **Ne propunem ca colegele noastre de la primul mandat să resimtă sprijinul CALM și a Rețelei Femeilor Primar, rolul căreia este de a consolida capacitățile liderelor de la nivel local și de a promova femeile din administrația publică locală."**

Potrivit Svetlanei Andrieș, specialist de programe în cadrul UN Women, această colaborare trebuia să înceapă mult mai devreme, iar așteptarea că starea de urgență în sănătatea publică se va încheia în lunile aprilie –mai nu s-a adeverit și a trebuit să ne adaptăm noilor condiții de activitate. „*Ne amintim cu drag de cooperarea pe care am avut-o în ciclul precedent, mai ales că vedem rezultatele înregistrate de femeile primar care în 2016 erau la primul mandat.*" Svetlana Andrieș și-a exprimat speranța că situația în Republica Moldova se va ameliora și femeile primar vor reuși să se întâlnească în cadrul acestui program. „**Cunoștințele le putem obține prin diverse metode, dar relațiile pe care le construim împreună sunt unice**", a punctat reprezentanta UN Women.

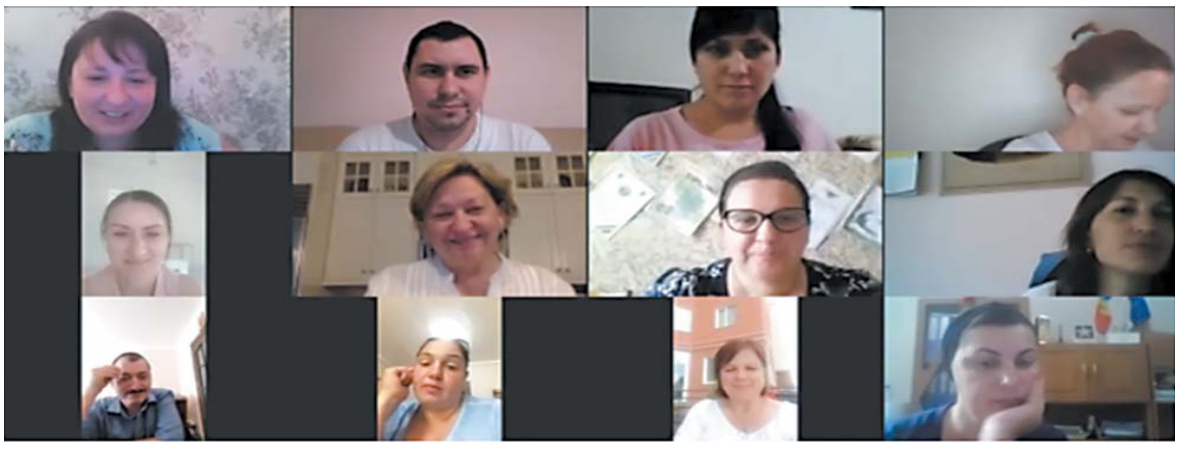
Expertul CALM Irina Luncașu a prezentat obiectivele și activitățile ce vor fi organizate pentru femeile primar. „*Ne dorim să punem în valoare femeile primar și vocea acestora să fie auzită.*"

În cadrul evenimentului femeile primar au vorbit despre provocările cu care se confruntă autoritățile locale în contextul răspândirii COVID- 19 și au făcut schimb de opinii privind gestionarea acestei stări de urgență continuă.

Valentina Buzu, primar la primul mandat în localitatea Peresecina, Orhei a menționat că necunoașterea, nereglementarea clară a activității APL de nivelul I; bugetele austere ale APL, limitarea în acțiuni sunt printre principalele provocări cu care se confruntă în această perioadă . „*M-am bucurat să văd că Consiliile raionale din Cahul și Ialoveni susțin locuitorii satelor lor, lucru care nu s-a întâmplat și la noi. Astfel, am fost puși în situația să ne descurcăm de sine stătător, am avut noroc de agenții economici care nu au rămas indiferenți față de necesitățile celor care au nevoie de sprijin.*"

La fel ca și colegele lor cu mai multă experiență, femeile primar la primul mandat au fost alături de oamenii din comunitățile lor și în această perioadă de încercare pentru lumea întreagă, ele au informat populația și agenții economici privind pericolul răspândirii virusului și restricțiile impuse de către autorități; au organizat lucrări de dezinfectare a spațiilor publice, acțiuni

CALM ȘI PNUD/MIDL AU INSTRUIT COMUNITĂȚILE LOCALE ÎN VEDEREA BUNEI

În contextul marcării în luna august a Zilelor Diasporei, CALM și Proiectul PNUD Moldova „Migrație și Dezvoltare Locală" II (PNUD/MiDL), realizat cu suportul Guvernului Elveției, au organizat la 7 august o sesiune de instruire privind desfășurarea Zilelor Diasporei 2020 la nivel local. La eveniment au participat reprezentanții celor 22 de asociații de băștinași (AdB) beneficiare ale programului de granturi în cadrul Proiectului PNUD Moldova „Migrație și Dezvoltare locală" FAZA II „INCUBATOR AdB 2020."

Expertul CALM Irina Luncașu a vorbit despre experiența altor localități care au creat și conlucrează cu asociațiile de băștinași privind desfășurarea Zilelor Diasporei începând cu anul 2016 și a prezentat mai multe modalități de organizare a unor asemenea evenimente. Expertul CALM a prezentat și unele rezultate ce au contribuit la dezvoltarea economică locală, dar și la implicarea băștinașilor plecați în luarea deciziilor la nivel local.

de susținere a păturilor nevoiașe, de donare a măștilor și mănușilor unor categorii de angajați, etc. În afară de aceasta, mai multe primării au făcut donații de bani pentru ca spitalele raionale să aibă cele necesare pentru a activa.

Deoarece în mai multe primării au fost atestate cazuri de infectare cu COVID-19 a unor angajați, o altă constatare a fost că unii reprezentanții ai APL au fost discriminați.

Eugenia Sîrghi, primarul de Satul Nou, Cimișlia a afirmat că autoritățile locale sunt singure în fața pandemiei, deși rolul acestora în contracararea răspândirii COVID-19 este incontestabil.

Un subiect abordat de mai multe femei primar a fost necesitatea redeschiderii măcar a unor grupe din grădinițe, deoarece cei mai mulți părinți sunt încadrați în câmpul muncii.

Experții CALM au prezentat domeniile în care pot oferi consultanță și susținere femeilor primar la primul mandat și le-au asigurat de toată susținerea.

Directorul executiv al CALM Viorel Furdui a vorbit despre rolul Congresului Autorităților Locale din Moldova și unele acțiuni întreprinse de CALM în această perioadă în vederea susținerii APL. „*CALM promovează drepturile și interesele generale ale autorităților publice locale*. **Vă asigurăm că multe răspunsuri la provocările ce apar în activitatea Dvs. o să le găsiți la experții CALM, iată de ce să nu ezitați să ne contactați, noi mereu vom fi alături de Dvs.,** a afirmat directorul executiv al CALM.

Evenimentul din 31 iulie face parte din programul „ Consolidarea capacităților și sprijin pentru femeile primar de la primul mandat în vederea exercitării efective a funcțiilor lor, inclusiv în contextul COVID-19″, implementat de Congresul Autorităților Publice Locale din Moldova (CALM), cu susținerea Entității Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor – UN Women și este finanțat de Suedia.

Scopul programului este de a consolida capacităţile femeilor primar, de facilitare a schimbului de experienţă şi a relaţiilor dintre ele, de creare a oportunităţilor de comunicare permanentă între alesele locale și promovarea intereselor lor. La alegerile locale generale din 2019 au fost alese 196 de femei primar, 86 dintre acestea fiind la primul mandat.

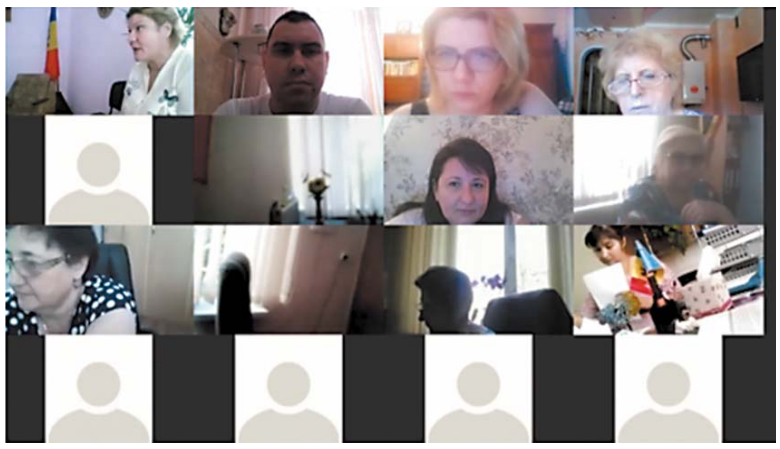
ORGANIZĂRI A ZILELOR DIASPOREI!

De asemenea, participanții la sesiunea de instruire au avut posibilitatea să afle cum pot fi motivați băștinașii să devină membri ai AdB și să se implice în acest proces de dezvoltare a comunităților lor. Totodată, în contextul COVID-19 s-a vorbit despre comunicarea, cooperarea cu consătenii plecați, dar și organizarea ședințelor on-line ale asociațiilor de băștinași. Un alt subiect abordat a fost privind identificarea în comun a oportunităților de dezvoltare a comunităților locale.

Proiectul PNUD „Migrație și dezvoltare locală” este realizat în perioada 2015-2022, cu susținerea financiară a Guvernului Elveției, obiectivul fiind îmbunătățirea serviciilor publice locale și stimularea dezvoltării economice, inclusiv prin implicarea Diasporei. Congresul Autorităților Locale din Moldova, prin intermediul serviciului său „Migrație, Dezvoltare Locală și atragere de fonduri”, este partenerul Proiectului PNUD MOLDOVA „Migrație și Dezvoltare Locală” II în implementarea Programului „INCUBATOR AdB 2020″.

ACTIVITATEA DE MUNCĂ ȘI GARANȚIILE SOCIALE ÎN CADRUL PRIMĂRIILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA – SUBIECTE DE INTERES PENTRU FEMEILE PRIMAR DE LA PRIMUL MANDAT!

La 14 august a avut loc seminarul „Activitatea de muncă și garanțiile sociale în cadrul primăriilor din Republica Moldova, inclusiv în perioada pandemiei.” Evenimentul a fost organizat pentru femeile primar la primul mandat de către Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) și Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitate de Gen și Abilitarea Femeilor – UN Women, finanțată de Suedia.

În deschiderea sesiunii de instruire, directorul executiv al CALM Viorel Furdui a salutat această oportunitate a femeilor primar de a însuși lucruri necesare în activitate și a vorbit despre necesitatea conjugării eforturilor aleșilor locali în vederea creării mai multor oportunități de dezvoltare a comunităților locale.

În prezentarea sa, expertul CALM Cătălina Scorțescu a prezentat legislația aplicabilă în cadrul activității primăriilor și a vorbit despre obligațiile angajatorului în vederea asigurării egalității între femei și bărbați, dar și despre competențele APL privind asigurarea egalității de gen.

În alt context, expertul a adus în discuție aspecte privind activitatea primarului, incompatibilitățile acestei funcții, dar și condițiile în care poate fi suspendat mandatul alesului local. Salarizarea, garanțiile sociale pentru aleșii locali în perioada exercitării mandatului, dar și după încetarea activității au fost alte subiecte abordate în cadrul seminarului on-line.

În a doua parte a evenimentului femeile primar au avut posibilitatea să însușească mai multe despre modalitățile de instituire a funcției de viceprimar; condițiile necesare pentru a candida la o funcție publică; statutul funcționarilor publici din primării, dar și incompatibilitățile funcțiilor acestora.

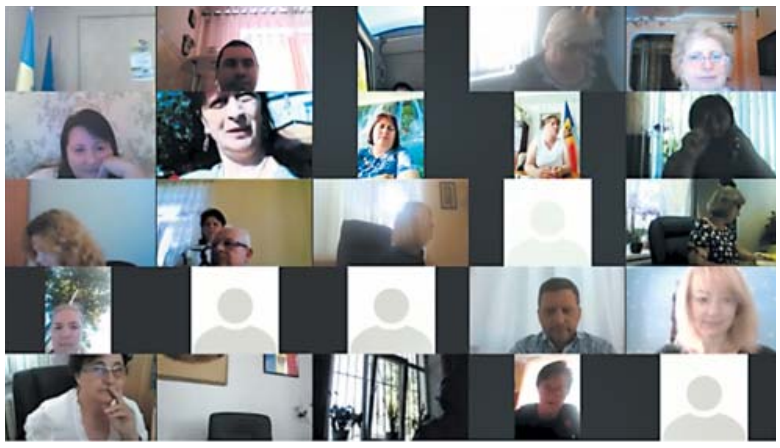
Activitatea și atribuțiile secretarului Consiliului local, garanțiile sociale pentru funcționarii publici, activitatea altor salariați din primărie au fost, de asemenea, în vizorul participanților la eveniment. Totodată, femeile primar au aflat mai multe despre salarizarea personalului din primării și instituțiile subordonate APL, dar și despre remunerările în caz de cumulare a funcției de bază cu funcția vacantă; în ce condiții pot fi acordate suplimentele la salariu, dar și cum se întocmește un contract colectiv de muncă în cadrul primăriilor. Un exemplu de contract colectiv de muncă a fost prezentat doamnelor primar și va fi expediat tuturor membrelor CALM.

În perioada 18-20 august vor avea loc alte trei seminare de instruire pentru femeile primar la primul mandat.

Toate aceste evenimente sunt parte a programului de consolidare a capacităţilor femeilor primar, de facilitare a schimbului de experienţă şi a relaţiilor dintre ele, de creare a oportunităţilor de comunicare permanentă între femeile primar și promovarea intereselor lor, inclusiv în contextul COVID-19. Proiectul este implementat de Congresul Autorităților Publice Locale din Moldova (CALM), cu susținerea Entității Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor – UN Women și este finanțat de Suedia.

SUSȚINUTE DE UN WOMEN, FEMEILE PRIMAR DE LA PRIMUL MANDAT ÎNVAȚĂ DE LA EXPERȚII CALM DESPRE MODALITĂȚILE DE DEZVOLTARE A COMUNITĂȚILOR!

„Dezvoltarea economică locală- calea reușită de dezvoltare a localității” și „Colectarea de fonduri pentru inițiativele locale, parteneriate la nivel local și cooperarea descentralizată” au fost subiectele ce au reunit femeile primar de la primul mandat în cadrul unei noi sesiuni de informare organizate de Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) și UN Women – Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor, finanțată de Suedia.

Expertul economic al CALM Viorel Gîrbu a prezentat femeilor primar la primul mandat mai multe noțiuni economice de bază, punând accent pe politicile fiscale și monetare, șomaj, inflație, dar și relația dintre resurse și rezultate. De asemenea, Viorel Gîrbu a atras atenția asupra necesității descoperirii avantajelor comparative ale localităților lor și a elementelor componente ale strategiei de dezvoltare economică. Un alt subiect pus în discuție a fost privind utilizarea celor mai importante surse de venit ale bugetelor locale în vederea creșterii economice a localităților. „Chiar dacă politicile statului nu încurajează dezvoltarea la nivel local, avem multe exemple când primarii reușesc să atragă investiții, să dezvolte infrastructura locală și să creeze condiții mai bune pentru cetățenii din comunitățile lor”, a afirmat expertul CALM, prezentând beneficiile comunităților locale urmare a creșterii economice.

Expertul Irina Luncașu a prezentat dimensiunile dezvoltării comunitare, modalitățile atragerii de fonduri, principalele programe naționale de finanțare și internaționale. La acest capitol, expertul CALM a scos în evidență instrumentele financiare ale Uniunii Europene disponibile pentru autoritățile locale și regionale din țările Parteneriatului Estic. De asemenea, femeile primar au avut posibilitatea să însușească mai multe despre importanța cooperării descentralizate, dar și despre organizarea campaniilor de crowdfunding.

Un alt subiect abordat de expertul CALM a vizat integrarea dimensiunii de gen în implementarea proiectelor. Irina Luncașu a prezentat mai multe modele de integrare a dimensiunii de gen în proiecte de management al deșeurilor solide; renovarea drumurilor și iluminatul stradal; construcția sau renovarea sistemelor de apă și canalizare, etc.

Evenimentul din 13 august este parte a programului „ Consolidarea capacităților și sprijin pentru femeile primar de la primul mandat în vederea exercitării efective a funcțiilor lor, inclusiv în contextul COVID-19″, implementat de Congresul Autorităților Publice Locale din Moldova (CALM), cu susținerea Entității Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor – UN Women și este finanțat de Suedia.

DIASPORA A „REVENIT” PENTRU O SĂPTĂMÂNĂ ACASĂ, ÎN POFIDA PANDEMIEI

Festivaluri cu bucate și cântece, hore organizate în centrul satului, masterclass-uri de gătit, șezători de țesut, ședințe ale asociațiilor de băștinași, lansări de proiecte, în aplauzele oamenilor din sat dar și celor reveniți de peste hotare.Toate acestea, prezente de cinci ani în satele Moldovei pe parcursului lunii august, riscau să fie amânate pe termen nedeterminat. Pandemia punea sub semnul întrebării posibilitatea organizării Zilelor Diasporei 2020 la nivel local.

„Pandemia din acest an ne-a pus în situația să gândim non-standard și să transformăm un dezavantaj într-un atu pentru localitățile partenere cu care lucrăm. Combinarea activităților offline cu un mare accent pe online a făcut posibilă implicarea mai multor migranți în activitățile din localitățile lor de baștină, iar includerea în agendele evenimentelor a lansărilor de proiecte și campaniilor de colectare de fonduri, aduc rezultate spectaculoase”, spune Zinaida Adam managera proiectului PNUD-Elveția „Migrație și dezvoltare locală”.

Astfel că în luna august, 55 localități au organizat activități timp de o săptămână și au adus online, acasă, peste 2000 băștinași din diasporă. „Chiar nu ne imaginam cum putem organiza Zilele Diasporei, din moment ce chiar ședințele locale era problematic să le organizăm. Însă, cei de la PNUD ne-au pus la dispoziție cunoștințe despre o gamă largă de instrumente online. Am planificat foarte amănunțit organizarea online a Festivalului ”Preacurată-i fața pâinii” de Zilele Diasporei cu respectarea tuturor normelor în pandemie”, relatează Tatiana Chipăruș, președinta Asociației de băștinași din satul Taraclia. În satul Taraclia au avut loc masterclass-uri online de coacere a colacilor și pâinii, s-au făcut filmulețe despre drumul pâinii de la bob până la pâinea de pe masă, au fost plasate cântece pe pagina de Facebook a Asociației de băștinași.

Tot în cadrul Zilelor Diasporei, a continuat campania „PrOMotor cu drag de acasă”. La inițiativa unei băștinașe din Cărpineni, Mihaela Pascal-Plești, au fost oferite elevilor 50 de ghiozdane cu rechizite școlare. Alți 50 de ”prOMotori” au realizat activități pentru cei rămași acasă.

Cele peste 330 evenimente organizate au avut cele mai diverse forme, iar imaginația primăriilor și a Asociațiilor de băștinași a întrecut orice limită: tururi virtuale ale localității, maratoane de sport, licitații și loterii cu produse locale, festivaluri, concursuri de recitare și desene, master-classuri, marșuri turistice etc.

Nu a fost ignorată nici partea oficială a Zilelor Diasporei — 55 ședințe ale asociațiilor de băștinași. Toate au fost organizate online, cu participarea localnicilor, dar și a peste 2000 băștinași stabiliți peste hotare.

Primăriile și asociațiile de băștinași au avut noutăți bune pentru oamenii plecați peste hotare — 65 proiecte locale au fost lansate pentru îmbunătățirea condițiilor de viață din localități — construirea pieților, instalarea sistemelor de iluminat stradal, amenajarea parcurilor și locurilor de agrement, organizarea traseelor turistice și muzeelor locale etc. Pentru a asigura contribuția populației și a diasporei, au fost lansate 20 campanii de colectare de fonduri online.

„Pentru a anunța campania de colectare de fonduri, am organizat o licitație online a produselor locale. Am scos la mezat pește uscat, țuică, murături etc. Un borcan cu murături a fost cumpărat de o familie stabilită din Franța cu 20 euro. Banii au fost transferați pe platforma de colectare de fonduri pentru a amenaja parcuri incluzive în satele Manta și Pașcani. Până la moment deja am colectat peste 50 % din suma țintă de 120 mii lei”, spune Violeta Hîncu, primara comunei Manta.

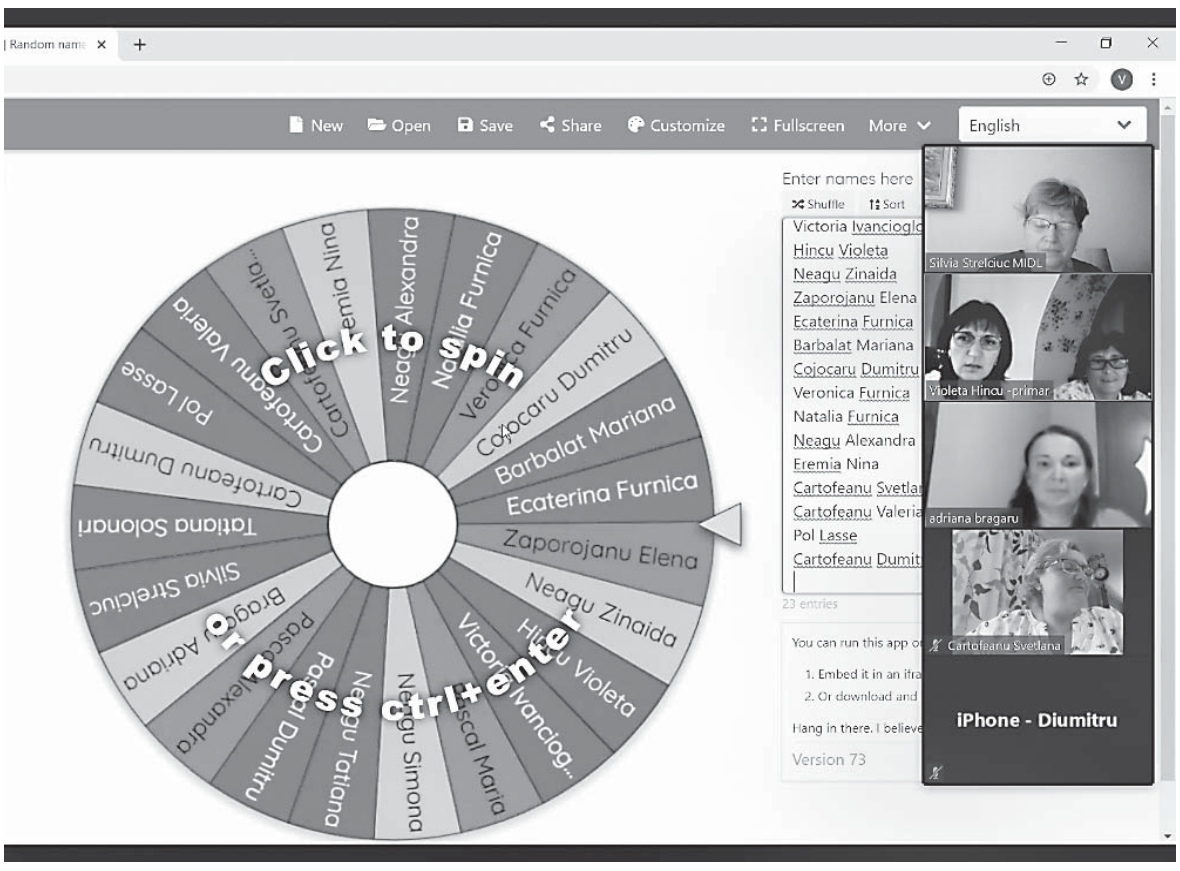
Dezvoltarea economică locală a fost tema a 75 evenimente online.

O forță nouă în organizarea Zilelor Diasporei au fost tinerii din Asociațiile de băștinași. Acești au organizat 45 de activități pentru semenii lor, dar și cei din diasporă: concursuri de fotografie, city quest-uri, clăci de amenajare a spațiilor pentru tineri, recitaluri de poezie etc.

„Noi am organizat un city quest pentru tinerii din oraș, dar și pentru cei din diasporă. Pentru mine a fost o onoare să colaborez cu adulții din asociația de băștinași. Am căpătat o experiență inestimabilă, dar am contribuit și la aducerea cimișlienilor de pretutindeni pentru o săptămână acasă”, spune Marina Cobileanschi tânăra care a propus și a contribuit la organizarea city quest-ului în Cimișlia.

Totodată, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă s-a alăturat Zilelor Diasporei cu campania „Direcții noi ACASĂ”. Astfel, timp de o lună, au fost organizate 36 evenimente regionale online și offline, unde moldovenii din țară și de peste hotare au aflat despre locurile vacante existente, dar și serviciile oferite de ANOFM.

Zilele Diasporei la nivel local sunt organizate în Republica Moldova începând cu anul 2016 cu suportul PNUD și al Elveției și sunt ancorate în seria de evenimente desfășurate de Biroul Relații cu Diaspora la nivel național.

PNUD/MIDL ŞI CALM
AJUTĂ COMUNITĂȚILE LOCALE SĂ SE DEZVOLTE ARMONIOS!

Trei seminare on-line de instruire a persoanelor responsabile de implementarea proiectelor, originare din localitățile partenere ale proiectului PNUD/ MiDL II au avut loc în perioada 29-31 iulie.

Evenimentele au fost organizate de Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) și Proiectul PNUD Moldova ”Migrație și Dezvoltare Locală” II (PNUD/MiDL), realizat cu suportul Guvernului Elveției pentru reprezentanții celor 22 de asociații de băștinași (AdB) beneficiare ale programului de granturi în cadrul Proiectului PNUD MOLDOVA „Migrație și Dezvoltare locală” FAZA II „INCUBATOR AdB 2020”.

Beneficiarii proiectului au avut posibilitatea să însușească mai multe despre modalitățile de revitalizare a infrastructurii publice locale, organizarea serviciilor de gestionare a deșeurilor, amenajarea zonelor publice, etc.

În cadrul evenimentului au fost prezentate etapele de desfășurare a unor proiecte în infrastructura publică inițiate în alte localități, care este cadrul legislativ și normativ de care trebuie să se ghideze aceștia pentru asigurarea calității lucrărilor în construcții, dar și alți pași ce urmează a fi întreprinși în vederea asigurării unui rezultat scontat.

Alte subiecte abordate au vizat etapele de planificare urbană prin identificarea problemelor existente, care sunt obiectivelor de dezvoltare, elementele esențiale în elaborarea unui plan de acțiuni, polarizarea resurselor existente, atragerea de resurse adiționale, prioritizarea activităților, etc. În acest context a fost prezentat un plan de acțiuni în care s-a pus accent pe cooperarea APL cu antreprenorii din localitate și băștinașii care au plecat din comunitate. Participanții la seminarul on-line au învățat mai multe despre elementele specifice, etapele, dar și cerințele necesare pentru a dezvolta și implementa proiecte de amenajare a parcurilor publice, piețelor locale, drumurilor și zonelor pietonale, stațiilor de așteptare, intrărilor în localitate, cursurilor de apă etc.

Proiectul ”Migrație și Dezvoltare Locală” faza II este realizat cu suportul Guvernului Elveției (2019-2022). Congresul Autorităților Locale din Moldova, prin intermediul serviciului său ”Migrație, Dezvoltare Locală și atragere de fonduri”, este partenerul Proiectului PNUD MOLDOVA ”Migrație și Dezvoltare Locală” II în implementarea Programului „INCUBATOR AdB 2020”.

CELE 22 DE ASOCIAȚII DE BĂȘTINAȘI BENEFICIARE ALE PROGRAMULUI DE GRANTURI ÎN CADRUL PROIECTULUI PNUD MOLDOVA
SUNT INSTRUITE DE CALM!

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) și Proiectul PNUD Moldova „Migrație și Dezvoltare Locală” II (MiDL), realizat cu suportul Guvernului Elveției, au organizat ședința online pentru reprezentanții APL și ai celor 22 de asociații de băștinași (AdB) beneficiare ale programului de granturi în cadrul Proiectului PNUD MOLDOVA „Migrație și Dezvoltare locală” FAZA II „INCUBATOR AdB 2020”.

Participanții la seminarul online au avut posibilitatea să cunoască ce înseamnă Crowdfunding-ul, care sunt platformele aplicabile și rețelele de socializare necesare pentru a susține o cauză nobilă, realizarea unui proiect de infrastructură sau socio-economic. De asemenea, expertul CALM Irina Luncașu a vorbit despre avantajele campaniilor de colectare de fonduri online, prin ce mijloace colectăm banii, cum poate fi inițiată și implementată o asemenea campanie, despre importanța asigurării transparenței, raportării sumelor colectate, dar și prezentarea rezultatelor finale obținute prin conjugarea eforturilor Diasporei, APL și Programului PNUD/MiDL.

Amintim că asociațiile de băștinași beneficiare ale programului de granturi vor primi asistență din partea PNUD/MiDL în valoare de 1000 de dolari pentru implementarea unui proiect de dezvoltare locală.

Pentru a realiza proiectul, reprezentanții asociațiilor de băștinași vor încuraja băștinașii plecați din localitate să se implice și să contribuie la dezvoltarea comunității lor.

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM este partenerul Proiectului PNUD MOLDOVA ”Migrație și Dezvoltare Locală” II în implementarea Programului „INCUBATOR AdB 2020”. Evenimentul din 16 iulie face parte dintr-o serie de instruiri oferite de CALM pe parcursul întregului proiect, în cadrul Școlii AdB, pentru cele 22 asociații de băștinași beneficiare ale programului de granturi, astfel încât acestea să implementeze cu succes obiectivele propuse.

Proiectul ”Migrație și Dezvoltare Locală” faza II este realizat cu suportul Guvernului Elveției și implementat în perioada 2019-2022. Unul dintre obiectivele proiectului este de a susține crearea și fortificarea capacităților AdB, având ca parteneri administrația publică locală (APL), obiectivul final fiind dezvoltarea durabilă a localităților din Republica Moldova, cu implicarea băștinașilor plecați din localitățile natale.

■ AI NOȘTRI, CA BRAZII
PRIMARUL DE PALANCA
LARISA VOLOH:
„IMPLEMENTAREA PROIECTULUI CU SUSȚINEREA PNUD MOLDOVA VA CREA CONDIȚII PENTRU RELANSAREA ECONOMIEI LOCALE ȘI DESCHIDEREA NOILOR AFACERI AICI, LA NOI ACASĂ”

Palanca, Ștefan Vodă este una dintre cele 24 de localități beneficiare de sprijin oferit de PNUD Moldova și Elveția pentru crearea unor comunități pro-business. În condițiile crizei financiare cauzate de pandemie și a micșorării dramatice a veniturilor locale, inițiativa PNUD devine un colac de salvare pentru localitățile câștigătoare ale concursului de granturi, obiectivul cărora este relansarea economiilor locale prin parteneriate dintre autoritățile locale, diaspora și mediul de afaceri.

Primarul Larisa Voloh a afirmat că APL din Palanca este la început de colaborare cu PNUD. „Mulți colegi au deja o anumită experiență de creare și activitate a asociațiilor de băștinași. În Palanca acest proces a început recent, asociația fiind înregistrată în luna martie a anului curent. Astfel, cu pași mărunți, dar iuți a trebuit să recuperăm tot acest timp pierdut și să învățăm din mers.”

Alesul local recunoaște că participarea la acest proiect a fost o provocare, deoarece localitățile noastre au de suferit din cauza lipsei de resurse financiare și umane, fiind destul de dificil de identificat agenți economici gata să vină cu contribuții considerabile pentru a investi în dezvoltarea localității. „Cred că am avut noroc de câțiva agenți economici care au acceptat să fie parte a acestui parteneriat, dar și de băștinași deschiși pentru colaborare, dornici să facă lucruri frumoase pentru localitatea din care provin.” La fel de important este și aportul primăriei care participă în cadrul proiectului cu o contribuție considerabilă.

Proiectul este unul ambițios, fiind axat pe dezvoltarea afacerilor în domeniul turismului și promovarea localității Palanca în calitate de zonă turistică-pilot, cu infrastructură adecvată și care ar servi drept model de dezvoltare turistică internațională. „Intenționăm să semnăm acorduri de parteneriat cu colegii noștri din Ucraina, suntem cu gândul și la colegii noștri din stânga Nistrului și ne dorim ca Nistrul de Jos să devină o zonă turistică atractivă atât pentru cetățenii RM, cât și pentru străinii care ar putea

PRIMARUL DE PALANCA
LARISA VOLOH:
„IMPLEMENTAREA PROIECTULUI CU SUSȚINEREA PNUD MOLDOVA VA CREA CONDIȚII PENTRU RELANSAREA ECONOMIEI LOCALE ȘI DESCHIDEREA NOILOR AFACERI AICI, LA NOI ACASĂ”

să descopere statul nostru”, afirmă Larisa Voloh.

Un alt obiectiv al inițiatorilor proiectului este de a uni apicultorii din regiune în cadrul unui centru informațional „Casa mierii”. Larisa Voloh ne-a explicat că în localitatea Carahasani există o comunitate de apicultori cu experiență care au acceptat să fie parte a acestei inițiative.

În Palanca există o colecție de porumbei de rasă, iar acum câțiva ani aici s-a desfășurat un festival al columbofililor din Ucraina, România, Republica Moldova – eveniment ce s-a bucurat de mare succes. Astfel, în pensiunea „Curtea Porumbeilor” din localitate vor fi create condiții pentru a putea găzdui doritori de a admira aceste păsări– simbol al păcii și credinței.

„Casa veche” este o altă pensiune deschisă anul trecut în Palanca. Gazdele își așteaptă oaspeții cu bucate tradiționale și cu atmosferă ce era specifică vremurilor de altă dată. „De asemenea, pentru a susține producătorii agricoli, intenționăm să creăm o întreprindere de tip agricol. „Vor fi construite sere de tip tunel pentru creșterea producției legumicole, iar unul dintre tinerii antreprenori cunoscuți în RM, un partener bun al proiectului nostru, Igor Golban, își va dezvolta afacerea de prelucrare a nuciferelor și a cătinii”, a menționat Larisa Voloh.

Palanca este situată în zona de frontieră, în apropierea orașului Odessa, Marea Neagră, cetatea Albă și a limanului râului Nistru. Alesul local consideră că am putea concura cu alte țări care deja sunt atractive pentru turiști și i-am surprinde frumos pe cei care ar cuteza să ne viziteze cu natura inedită, cu bucatele deosebite, cu oamenii speciali, cu locurile încărcate de istorie. „Pentru aceasta este nevoie de a identifica minți luminate, mâini harnice și oameni responsabili care ar dori să implice în crearea condițiilor necesare.”

Pentru a realiza acest deziderat, proiectul PNUD „Migrație și Dezvoltare Locală” oferă un grant de 60 000 de dolari, primăria satului Palanca va executa mai multe tipuri de lucrări care vor îmbunătăți infrastructura localității și va reconstrui fosta Casă de Cultură pe care o va transforma într-un centru informațional, dar și de promovare a turismului în zona Ramsar. Agenții economici vor avea partea lor de contribuție la implementarea acestui proiect care va fi implementat până în luna aprilie a anului 2021.

Larisa Voloh a mulțumit programului Migrație și Dezvoltare Locală și Guvernului Elveției pentru acest certificat de grant și și-a exprimat convingerea că acesta va fi un impuls important pentru relansarea economiei locale a satului Palanca, dar și pentru descoperirea, dar și deschiderea noilor afaceri, aici, la noi acasă, în Republica Moldova.

Ana MORARU, Serviciul de Comunicare al CALM

MUNICIPIUL EDINEȚ ȘI PNUD MOLDOVA
ÎȘI UNESC EFORTURILE PENTRU A DEZVOLTA BUSINESSUL LOCAL ȘI REGIONAL

Printre cele 24 de localități beneficiare de asistență financiară din partea PNUD Moldova și Elveției pentru a extinde afacerile existente și a dezvolta infrastructura tehnico-edilitară este și municipiul Edineț.

PRIMARUL DE BUDEȘTI NINA COSTIUC:

„SALVAREA CELOR CARE SE ÎNEACĂ ESTE SĂ VÂSLEASCĂ”

Tot mai mulți aleși locali înțeleg că singura modalitate de a-și dezvolta comunitatea pe care o reprezintă este să atragă investiții prin proiecte. Un alt element important în dezvoltarea armonioasă a localității este implicarea cetățenilor în procesul decizional. De aceste principii se ghidează și primarul de Budești, municipiul Chișinău Nina Costiuc care, împreună cu echipa sa, reușește să construiască condiții mai bune pentru locuitorii din comunitate.

Recent, în colaborare cu IDIS Viitorul, în Budești a fost implementat proiectul privind bugetarea participativă – un mecanism instituțional și un instrument eficient pentru implicarea cetățenilor în luarea deciziilor. Primarul satului Budești, Nina Costiuc a menționat că această realizare a fost posibilă grație suportului financiar al Ministerului Afacerilor Externe din Cehia. „Scopul proiectului a fost de a identifica noi posibilități de implicare a cetățenilor în viața localității, dar și sporirea încrederii lor în administrația publică locală.”

Implementarea proiectului a demarat acum un an când reprezentanți din toate sectoarele localității au fost invitați să identifice priorități ce ar necesita cheltuieli de până la 200 000 lei și să completeze un formular cu descrierea, obiectivul și bugetul proiectului. „Printre necesitățile menționate de locuitori au fost reparația unei fântâni, construcția unui podeț, amenajarea unui loc de agrement sau a unui teren de joacă pentru copii, etc. Am lucrat pentru ca oamenii să conștientizeze cum să identifice cele mai stringente necesități pentru localitate, iar învingătoare a fost inițiativa privind instalarea tobogane în curtea grădiniței din localitate. Mă bucur că s-a dat prioritate unui număr mai mare de beneficiari- 184 direcți și alte generații de copii care vor frecventa instituția preșcolară.” Totodată, prin intermediul acestei inițiative, locuitorii satului Budești au învățat cum să asigure transparența, cum să se implice în procesul decizional, dar și cum să implementeze în comun cu APL un proiect social.

Deoarece autoritățile publice locale din Budești sunt de părere că numai printr-o familie bine consolidată putem avea o societate prosperă, a aplicat și a câștigat proiectul susținut de Fundația Est-Europeană, cu genericul „Tata, mama și copii”, obiectivul fiind implicarea ambilor părinți în educația copiilor, dar și în îndeplinirea tuturor sarcinilor ce există într-o gospodărie.

Primarul Constantin Cojocaru a menționat că proiectul este unul inedit și va fi implementat împreună cu un agent economic din regiune. „Ne propunem să construim un centru de business și să unim toți oamenii de afaceri din zona de nord a Republicii Moldova în cadrul unui parc IT. Acest lucru înseamnă noi locuri de muncă, dar și venituri suplimentare în bugetul municipal. În afară de aceasta, astfel vom contribui la dezvoltarea businessului local și regional”, a declarat alesul local. Deși este prevăzut ca proiectul să fie implementat în trei ani, autoritățile locale din Edineț intenționează să încheie lucrările înainte de termen.

Deoarece contribuția locală trebuie să fie de cel puțin jumătate din valoarea totală a proiectului, alesul local din Edineț susține că o provocare a fost de a identifica un agent economic care să dorească să se implice în acest proces.

Astfel, din valoarea totală a proiectului de 500 000 euro, contribuția PNUD Moldova va fi de 60 000 dolari, restul sumei va fi investită de agentul economic identificat de municipalitate. „Acest lucru demonstrează interesul APL de a dezvolta comunitatea, iar dacă avem motivație înseamnă că și lucrurile se vor schimba în bine,” a afirmat Constantin Cojocaru.

Primarul Constantin Cojocaru a menționat că proiectul este unul inedit și va fi implementat împreună cu un agent economic din regiune. „Ne propunem să construim un centru de business și să unim toți oamenii de afaceri din zona de nord a Republicii Moldova în cadrul unui parc IT. Acest lucru înseamnă noi locuri de muncă, dar și venituri suplimentare în bugetul municipal. În afară de aceasta, astfel vom contribui la dezvoltarea businessului local și regional”, a declarat alesul local. Deși este prevăzut ca proiectul să fie implementat în trei ani, autoritățile locale din Edineț intenționează să încheie lucrările înainte de termen.

URMĂTORUL PAS A FOST DE A ALEGE O DIRECȚIE DE DEZVOLTARE A COMUNITĂȚII

O altă experiență în implementarea proiectelor în Budești a fost posibilă grație PNUD Moldova „Migrație și Dezvoltare Locală”. „**Unul dintre obiectivele proiectului este comunicarea cu băștinașii, inclusiv cei care au plecat peste hotare, astfel încât aceștia să se simtă în continuare parte componentă a localității natale.”** Potrivit Ninei Costiuc, acesta este un lucru necesar atât pentru cetățenii care au plecat, cât și pentru cei care au rămas acasă, astfel se păstrează legătura între toți băștinașii localității. „Vorbele memorabile ale lui Lucian Blaga că veșnicia s-a născut la sat pot rămâne eterne numai prin implicarea oamenilor, preocuparea tuturor de a lăsa ceva în urma noastră.”

„Migrație și Dezvoltare Locală” prevede și crearea unui ONG, lucru care s-a întâmplat anul trecut. Astfel a apărut Asociația Băștinașilor din Budești „Casa Părintească.” Anul acesta, PNUD Moldova și Elveția au anunțat un nou concurs de granturi pentru comunitățile locale, iar asociația băștinașilor din Budești câștigă proiectul „Crearea traseului turistic și de agrement în vacanță la Budești”. Nina Costiuc afirmă că se încearcă de a convinge chișinăuienii, dar și alți locuitori ai Republicii Moldova care sunt în căutarea unor zone de agrement,

PRIMARUL DE BUDEȘTI NINA COSTIUC:

„SALVAREA CELOR CARE SE ÎNEACĂ ESTE SĂ VÂSLEASCĂ”

dar și a celor care se îndreaptă spre Vadul lui Vodă, să găsească clipe de refugiu și la Budești. „Suntem o localitate de tranzit cu locuri pitorești și avem ce oferi celor care vor dori să ne viziteze.”

PENTRU CA PROIECTUL SĂ FIE ELIGIBIL, ERA NEVOIE ȘI DE IMPLICAREA UNOR AGENȚI ECONOMICI LOCALI

Astfel, la uzina de bere din Budești vor fi create condiții pentru ca vizitatorii să poată afla mai multe despre cultura de întrebuințare a acestui produs și chiar ecare participant inclus în proiect va avea partea sa de contribuție”, explică alesul local.

Potrivit Ninei Costiuc, nu este deloc simplu să câștigi asemenea proiecte. „Salvarea celor care se îneacă este să vâsleasscă. Tot așa și noi, pentru a putea să dezvoltăm comunitatea, trebuie să muncim deoarece nimic nu ți se dă fără efort. Trebuie să dovedești că ai capacități, dar și pregătire pentru a realiza asemenea proiecte, iar oamenii nu trebuie să fie indiferenți și să conștientizeze că toți trebuie să punem umărul la dezvoltarea localității.”

să îl deguste. Proprietarii pensiunii „Ograda țărănească” vor pregăti bucate tradiționale chiar în prezența musafirilor. La clubul sportiv de hipism se va construi un punct de alimentație a vizitatorilor. „De asemenea, vrem să amenajăm un spațiu în ograda bisericii ce datează din 1868 pentru a expune pietrele medievale din cimitir. Aceste pietre sunt o mărturie a faptului că Budeștiul datează de la 2 iulie 1455. Paralel, am început reparația muzeului localității pe care ne propunem să-l transformăm într-un centru informațional turistic. Pe lângă grantul primit din partea PNUD Moldova în valoare de 60 000 de dolari, fi-

În alt context, primarul de Budești a afirmat că mai ales în această perioadă este important ca primarii să mențină legătura între ei, deoarece de la unii aleși locali putem prelua unele practici neordinare, ceea ce nu vom găsi nici într-o carte de administrație publică. „Podul de legătură dintre aleșii locali este Congresul Autorităților Locale din Moldova care joacă un rol important în consolidarea noastră”, a specificat Nina Costiuc.

Ana MORARU, Serviciul de Comunicare al CALM

PRIMARUL VASILE RAȚĂ:

„ÎN ACEASTĂ PERIOADĂ CRITICĂ AM CÂȘTIGAT PATRU PROIECTE IMPORTANTE PENTRU SIPOTENI”

În Sipoteni, Călărași sunt 7500 de locuitori și un primar care intenționează să creeze toate condițiile necesare unei comunități moderne. Chiar dacă suntem în această perioadă de criză cauzată de răspândirea COVID-19, localitatea Sipoteni deja a câștigat patru proiecte mari. În ce domenii vor fi aceste investiții aflăm de la alesul local la al treilea mandat Vasile Rață.

Nu este pentru prima dată când câștigați un grant din partea PNUD Moldova…

Vasile Rață: Prima colaborare pe care am avut-o cu PNUD Moldova și Elveția a fost privind extinderea rețelelor de canalizare, în cel de-ai doilea proiect am reușit să evacuăm o gunoiște din centrul satului. Recent, am obținut o nouă victorie pentru Sipoteni. Împreună cu PNUD Moldova, patru agenți economici și băștinașii noștri ne propunem să dezvoltăm sectorul agrotursitic din localitate. Unul dintre agenții economici are o fermă de ovine și caprine de rasă și circa 150 de stupi de albine, altul este preocupat de vinărit și planifică să creeze condiții pentru cazarea turiștilor, ceilalți doi agenți economici intenționează să dezvolte zone de agrement în localitate, cu bazin de înot, căsuțe, etc. Astfel, ne propunem să încurajăm agenții economici din comunitățile locale să se dezvolte, fiind cunoscut faptul că noi, primarii, până acum ne axam mai mult pe proiecte sociale, de reparație a instituțiilor preșcolare și școlare, a drumurilor, fără a reuși să atragem atenția cuvenită oamenilor care vor să dezvolte afaceri în comunitate. Ne dorim ca aceștia să fie motivați să-și dezvolte activitățile în localitățile noastre. În afară de aceasta, acest lucru înseamnă și locuri noi de muncă.

Sipoteniul are sistem de canalizare funcțional?

Vasile Rață: Sistemul de canalizare este funcțional în Sipoteni. Am beneficiat în 2014 de un proiect susținut de Fondul Ecologic și am construit stația de epurare cu capacitatea de 300 metri cubi, capabilă să deservească tot satul, tot atunci am construit șapte stații de pompare și 20 km de rețele. În cadrul primului proiect susținut de

PNUD Moldova am reușit să construim încă 1,5 km de rețea (suma de care am beneficiat fiind de 10 000 dolari). Pentru că avem un sat mare, cu 7500 de locuitori, în total este nevoie de a construi circa 40 km de rețele. Deocamdată nu toată comunitatea beneficiază de acest serviciu de canalizare, dar o bună parte, plus toți agenții economici și toate instituțiile bugetare.

Se obțin greu aceste proiecte sau este un proces obișnuit?

Vasile Rață: Noi urmărim cu atenție toate propunerile de proiecte și încercăm să aplicăm. De exemplu, anul acesta, în această perioadă critică de pandemie am accesat patru proiecte importante pentru Sipoteni. Cu susținerea GIZ, suntem la etapa de a beneficia de un tractor care ne va ajuta să evacuăm deșeurile menajere din comunitate. Anul acesta localitatea noastră a fost desemnată „Capitala Tineretului 2020″. Suntem câștigătorii proiectului DAR 1+3, susținut de Guvernul RM și care va fi direcționat pentru extinderea rețelelor de canalizare cu încă 3 km. De asemenea, executăm lucrări de reparație a stadionului de minifotbal, etc.

De ce depinde obținerea unor asemenea proiecte, de echipă, de hărnicia primarului, de noroc…?

Vasile Rață: Cred că depinde de voința oamenilor care reprezintă APL dintr-o localitate. Întotdeauna vei reuși dacă cu adevărat dorești să obții ceva, dar dacă aștepți să-ți cadă mană cerească atunci nu cred că se va întâmpla ceva deosebit.

Ce obiective mai aveți pentru localitate?

Vasile Rață: Am extins rețelele de aprovizionare cu apă pe tot teritoriul localității și muncim pentru a finisa construcția rețelelor de canalizare. În Sipoteni avem peste 100 de km de drumuri locale și după toate aceste lucrări trebuie să ne axăm pe atragerea investițiilor pentru drumuri.

Vă mulțumim!

Ana MORARU, Serviciul de Comunicare al CALM

MIHĂILENI, RÂȘCANI – O LOCALITATEA UNITĂ ÎN JURUL APL, ÎN CARE TOȚI SCRIU PROIECTE ȘI ÎN CARE SE INVESTESC MILIOANE!

Cu o populație de 4270 locuitori, în satul Mihăileni, Râșcani se implementează proiecte de milioane de lei. În 2007, când a revenit la primărie după o pauză de 8 ani, alesul local Valerian Cecan a avut o echipă care susținea toate inițiativele de dezvoltare. Mai târziu, angajații fiecărei instituții din subordinea primăriei au fost instruiți cum să scrie proiecte și să atragă fonduri în domeniul în care activează.

Prima realizare importantă a fost construcția sălii de sport a liceului din localitate, a urmat asigurarea cu apă, reparația drumurilor, renovarea tuturor instituțiilor publice, reconstrucția cu suportul Băncii Mondiale a Centrului medicilor de familie, dar și a Centrului multifuncțional pentru persoanele în etate „Dumitru Mustață” etc.

La ora actuală au fost inițiate lucrări de renovare a acoperișului Casei de Cultură, proiect câștigat de angajații acestei instituții la Agenția de Intervenții în Agricultură.

De asemenea, deoarece cetățenii au solicitat să fie construite trotuarele în Mihăileni, investițiile necesare fiind de circa 9 milioane de lei, primăria a aplicat la mai multe proiecte pentru a realiza acest deziderat.

Astfel, APL din această localitate obține circa 640 000 lei în cadrul proiectului DAR 1+3 „Diaspora acasă reușește”, contribuția primăriei fiind de 300 000 lei, Biroul Relații cu Diaspora acordă 250 000 lei, Consiliul raional – 250 000 lei, cetățenii din localitate – 72 000 lei și agenții economici – 40 000. Chiar dacă sumele sunt impresionante, acestea nu sunt suficiente. Astfel cele 1,1 milioane de lei din cadrul Programului Drumuri Bune vor fi direcționate tot pentru pavarea trotuarelor.

Primarul Valerian Cecan crede că nimic nu ar fi fost posibil fără susținerea populației. A activat în calitate de primar și în perioada 1990 -1999, atunci când primăria nu avea buget, bugetarii nu primeau salariul câte jumătate de an, agenții economici nu puteau plăti impozite pentru că economia era la pământ, oamenii în vârstă nu primeau pensiile, iar de sus se trâmbița că primarul este de vină de toate neajunsurile. Anume neputința de a-i ajuta pe oameni și învinuirile neîntemeiate l-au determinat să nu mai candideze pentru funcția de ales local crezând la acel moment că niciodată nu va mai reveni la cârma localității.

La alegerile locale din 2007 susține un alt candidat la funcția de primar care, în penultima zi de înregistrare, se retrage din cursa electorală. Crease o echipă bună și pentru că nu vroia să o dezamăgească, candidează și câștigă alegerile.

De această dată, Valerian Cecan reușește să aibă satisfacția de a înregistra rezultate împreună cu oamenii din localitate…

Datorită PNUD Moldova, program susținut de Elveția, dar și băștinașilor, reușește să amenajeze parcul din localitate, cu havuz și sistem de supraveghere video. Al doilea proiect în colaborare cu PNUD-mai bune,” explică Valerian Cecan. Valoarea grantului oferit de PNUD Moldova este de 60 000 dolari, suma totală a proiectului fiind de 1,6 milioane lei.

În 2017-2018, APL din Mihăileni împreună cu IFAD-ul și agenții economici au creat o piață agricolă în localitate. Astfel, cetățenii nu mai vând produsele în mijlocul drumului, ci într-un loc amenajat, cu tarabe speciale și alte condiții necesare.

Toate aceste schimbări din Mihăileni sunt apreciate mai multe de oamenii din satele vecine și mai puțin de beneficiarii direcți, susține Valerian Cecan.

Întrebat de ce unii locuitori totuși pleacă din Mihăileni, primarul crede că oamenilor le lipsesc locurile de muncă. „Chiar dacă a fost deschisă o croitorie în sat, mulți nu vor să se angajeze considerând că salariile sunt mici. Deși nu de noi depinde crearea locurilor de muncă, încercăm să susținem agenții economici care, la rândul lor, vor avea posibilitate să se dezvolte și astfel vor apărea și locurile de muncă.” Valerian Cecan își amintește că acum 7-8 ani, fermierii mici au început să crească mai multe animale, au construit și mici ferme. Cu toate acestea, în lipsa politicilor de susținere din partea statului a producătorilor autohtoni, fiind în imposibilitatea de a-și realiza marfa, oamenii s-au descurajat și astfel s-a micșorat numărul de vite mari cornute, porcine, caprine, etc.

Pentru a putea susține fermierii, agenții economici și a dezvolta infrastructura, un alt obiectiv al primarului de Mihăileni, Râșcani este dezvoltarea grupului de acțiune locală. În acest sens a fost creat un grup de acțiune locală din 8 comunități din trei raioane megieșe.

„Avem un sanatoriu în localitate care degradează din 1987-1988. L-am luat la balanța primăriei, am făcut studiu de fezabilitate și neam dorit să creăm un parteneriat public privat dar, cu părere de rău, nimeni nu și-a manifestat interesul să participe la renovarea acestuia. Clădirea a fost scoasă de vânzare și, deocamdată, tot fără succes. Încercăm să găsim soluția acestei probleme.” O altă provocare pentru alesul local este faptul că multe persoane pleacă și trebuie identificată o alternativă la sistemul centralizat de canalizare.

Recent, PNUD Moldova a anunțat un nou concurs de granturi, iar Mihăileni devine una dintre cele 24 de localități câștigătoare. „Vrem să susținem businessul din teritoriu și astfel unii agenți economici vor iniția afaceri, iar alții le vor extinde. Totodată, vom dota cu tehnică întreprinderea municipală pentru a presta cetățenilor servicii ul a vizat iluminarea parcului.

Ana MORARU,
Serviciul de Comunicare
al CALM

DESPRE OAMENII CARE SCRIU ISTORIE!

La mulți ani!

De mai mulți ani auzim în spațiul public că nu avem modele, personalități care nu ne-au trădat idealurile naționale, nu și-au schimbat pălăriile în funcție de culorile partidelor care ajungeau la putere. E adevărat, puțini au reușit să-și păstreze verticalitatea, cu toate acestea, asemenea Oameni există, problema este că de multe ori nu-i observăm, nu-i promovăm, nu le recunoaștem valoarea, cel puțin atât timp cât aceștia sunt printre noi. Asemenea exemple nu convin celor care se simt cu pufușor pe botișor, deoarece ei sunt o dovadă a faptului că se poate de trăit fără frică, fără a-ți călca demnitatea și idealurile în picioare. Ne-ar fi mult mai ușor să credem în viitorul acestui stat dacă i-am identifica, dacă în loc de aceleași fețe ale unor pretinși formatori de opinie sau politicieni certați cu legea, am vedea la televizor Oameni care sunt un exemplu pentru toți, care ne motivează să nu cedăm, să nu plecăm, să nu ne descurajăm, dar să punem umărul și împreună să facem schimbarea aici, acasă.

Unul dintre acești Oameni este Tatiana Badan, primar de Selemet, Cimișlia, președintele Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM). Unitatea CALM și rezultatele obținute în domeniul democrației locale se datorează și acestei personalități. În cele mai grele perioade pentru democrația din Republica Moldova, când deja cunoșteam ce înseamnă libertate, când aleșii locali erau intimidați prin intermediul dosarelor penale deschise doar pentru că se tăia un arbust uscat din localitate, Tatiana Badan a avut curajul să iasă în fața tuturor și să spună că ne-am săturat să trăim cu frică, că oamenii din satele și orașele noastre merită să aibă servicii și condiții mai bune, că trebuie să elaborăm politici ce i-ar motiva pe conaționalii noștri să nu mai plece peste hotare, că legea trebuie să fie respectată de toți, iar primari care contribuie la dezvoltarea comunităților lor să fie lăsați în pace, indiferent de apartenența lor politică.

La mulți ani, Tatiana Badan, suntem mândri și recunoscători destinului că facem parte din aceeași echipă, că sunteți un model de urmat! Să ne trăiți!

Vă invităm să urmăriți discursul Tatiana Badan din 1 februarie 2018 de la întrevederea primarilor cu autoritățile centrale ale statului.

Cu deosebit respect,
marea familie a CALM!

FELICITĂRI PENTRU ALȚI DOI COLEGI, UNII DINTRE CEI MAI LONGEVIVI PRIMARI DIN ȚARĂ! SUNT PROFESIONIȘTII CARE ȘI-AU DEDICAT VIAȚA PENTRU CA OAMENII DIN LOCALITĂȚILE PE CARE LE CONDUC SĂ SIMTĂ GUSTUL SCHIMBĂRII!

Dragostea de oameni si baștină, munca, perseverența și puterea de a nu renunță în fața obstacolelor sunt calități care o caracterizează și pe care se bazează succesele remarcabile înregistrate de primarul de Budești Nina Costiuc, care s-a învrednicit de cea mai înaltă distincție în Stat: Ordinul Republicii, conferit prin Decretul Președintelui Republicii Moldova!

CELE MAI SINCERE FELICITĂRI SI URĂRI DE BINE, PUTERE ÎN CONTINUARE ÎNTRU REALIZAREA MULTOR PROIECTE ȘI LUCRURI FRUMOASE PENTRU BUDEȘTI ȘI PENTRU ȚARĂ!

În semn de înaltă apreciere a muncii îndelungate şi prodigioase în organele administraţiei publice, pentru contribuţie la promovarea transformărilor social-economice şi activitate organizatorică intensă, Igor Dodon i-a conferit „Ordinul Republicii" și lui Valentin GUȚAN, primar al orașului Cricova.

Valentin Guțan a câștigat toate mandatele de primar în orașul Cricova începând cu anul 1987 până în prezent. Primarul a debutat în această funcție la vârsta de 28 de ani.

De atunci, în cei peste 30 de ani, localitatea a fost gazificată, drumurile au fost asfaltate, oamenii au uitat ce înseamnă să NU ai apă la robinet sau agent termic. În acest răstimp și primăria a fost renovată, dar biroul său a rămas același. Doar ușa de la intrare a fost schimbată, iar mobilierul înnoit.

Pe parcursul anilor a primit mai multe oferte pentru a renunța la fotoliul de primar în schimbul unei funcții mai înalte la nivel central, dar le-a refuzat pe toate.

La înălțime cu CALM!

și

„La Înălțime cu CALM" – o emisiune a Congresului Autorităților Locale destinată oamenilor și soluțiilor ce contribuie la dezvoltarea satelor!

„**La Înălțime cu CALM**" este emisiunea ce reflectă activitatea autorităților locale, dar și a oamenilor care contribuie la dezvoltarea comunităților. Activitatea CALM, modificările legislative, cât de mult avansăm sau regresăm la capitolul descentralizare, soluții ce ar permite dezvoltarea satelor noastre, oameni care sfințesc locul- toate acestea le aflați în cadrul emisiunii „**La Înălțime cu CALM**". Vă invităm să ne audiați în fiecare zi de sâmbătă, de la ora 10.00, la postul de radio Eco Fm, pe frecvențele 97,6 MHz – Fălești; 100,2 MHz – Sângerei; 104,4 MHz – Anenii Noi, 98,5 – Ștefan Vodă; 88,9 MHz – Ungheni și în fiecare zi de duminică, de la ora 14.10, la postul de radio Jurnal Fm, pe frecvențele 107,9 –Edineț; 95,2 – Sângerei; 88,2 – Telenești; 99,1 – Șoldănești; 91,2 – Rezina; 98,7 – Dubăsari; 100,1 – Chișinău.
Tot „**La Înălțime cu CALM**" suntem la Vocea Basarabiei, pe 71,57 MHz, Chişinău, 67,79 MHz, Soroca, 100,3 MHz, Glodeni, 101,0 MHz, Pelinia, 101,9 MHZ, Taraclia, 103,8 MHz, Ştefan Vodă, 91,90 MHz, Căuşeni, 101,9 MHz, Rezina, 103,1 MHz, Soroca, 106,7 MHz, Vulcăneşti, 104,4 MHz, Donduşeni, 102,3 MHz, Străşeni, 100,1 MHz, Ungheni.

OAMENII INFORMAȚI SUNT PUTERNICI!

Redacția „Vocea autorităților locale" | Responsabil pentru ediție secretariatul CALM | Adresa: str. Columna, 106A, Chişinău, MD 2004, Republica Moldova, | Tel.: + (373 22) 223509 Fax: + (373 22) 223529 + (373 22) 213235 | www.calm.md www.facebook.com/calm.md info@calm.md

Ziarul este tipărit la Editura „Universul". Tirajul - 1 500 exemplare. Comanda nr. 624